

ΦΙΛΕΡΓΟΣ

Σύγγραμμα Περιοδικόν

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ, ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΝ.

ΕΤΟΣ Α΄,

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1877.

ΤΕΥΧΟΣ Θ΄.

ΤΕΛΕΙΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΔΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ.

(Συνέχεια ἴδε τεύχος Η΄ σελ. 342.)

Διακρύπτομεν τοῦτο ὑφίστως, τῷ αὐτεξουσίῳ τῷ πεφωτισμένῳ καὶ καθοδηγούμενῳ ὑπὸ τῶν ἀκτίων τῆς θείας θελήσεως ὀφείλομεν πάντας τοὺς ἠρωϊσμοὺς τούτους! Καὶ ἀνἀγωνιζόμεθα ἐπὶ τὴν σήμερον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως, ἐὰν ψυχῇ τε καὶ σώματι ἀποσιούμεθα εἰς τὴν ἄληθινὴν διδασκαλίαν κατὰ τῆς τῶν δημιουργούντων θρησκείας, κατὰ τοῦ καθολικισμοῦ τῆς Ρώμης, τοῦ ἀνευ ὁμοίου τούτου καταχραστοῦ ποιοῦμεν τοῦτο δυνάμει τοῦ αὐτεξουσίου ἡμῶν. Μὴ τι θέλωσι καταστειλαί αὐτὸ ἐν ἡμῖν ἀναιροῦντες τὴν χρῆσιν αὐτοῦ; μὴ τι θέλωσι διαπλάσαι ἡμᾶς ὡς ζύμην, ἵνα ποιήσωσιν ἕκαστον ἡμῶν πιστὸν καλῶς σκεπτόμενον; Θέλουσι δὴ πάντας ἡμᾶς θαυμαστάς τῶν αἰσχροκερδειῶν τοῦ Βατικανοῦ καὶ τοῦ εἰδώλου τοῦ καθολικισμοῦ; Φῦ!! Οὐδέποτε!!

Ἐν τούτοις πόσον ὀλίγοι ἄνθρωποι γνωρίζουσιν ὅλον τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχικῆς δυνάμεως τῆς φύσεως. Πόσον ὀλίγοι μάλιστα θέλωσι ζητῆσαι, ἵνα αὐτὴν γνωρίσωσιν. Φεῦ!! Ἡ τὴν καρδίαν ἡμῶν καταθλίβουσα αὕτη ἀδιαφορία, μὴ ἀποθαρρύνουσα ὅμως ἡμᾶς ἐν τῷ ἀγῶνι, καρπὸς ἐστὶ τοῦ δένδρου τοῦ καθολικισμοῦ τῆς Ρώμης ὅπερ ὀφείλει ἐκκοπῆναι καὶ ἐν τῷ πυρὶ βληθῆναι, ὡς τὸ κακὸν

ξύλον τοῦ Εὐαγγελίου! Οὐχὶ καθῆκον ἡμῶν ἐστὶν ἀράγῃ, ἵνα διπλασιάσωμεν τὸν ζῆλον ἐν τῷ ἀγῶνι σκεπτόμενοι ὅτι μέγας ἐστὶ, μέγιστος κατὰ πολλὰ μέγιστος ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀγνοούντων καὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν τῆς ψυχικῆς ταύτης δυνάμεως, ἥτις μεγαλοποιεῖ, ἀνυψοῖ τὸν ἄνθρωπον τόσο, ὥστε ἐν ταῖς φωτειναῖς ἐκλάμψεσι τοῦ αὐτεξουσίου τούτου δυνάμεθα εἰπεῖν, αἰδοῦ ἀντανάκλασις τῆς θεότητος, καὶ, θεῖον τι ὑπάρχει ἐνταῦθα! » Τί ἐστὶν ἡ ἀντανάκλασις αὕτη, εἰμὴ ἡ ἐνέργεια τοῦ δημιουργοῦ ἐπὶ τοῦ δημιουργήματος; Τοιοῦτόν ἐστι τὸ ἀνώτατον τοῦτο δῶρον οὗτινος κάτοχον τυγχάνει πᾶν πλάσμα ἀνθρώπινον. Πᾶς ἄνθρωπος φέρει ἐν ἑαυτῷ τὰ στοιχεῖα τῆς τελειοποιήσεως, αὐτῷ δ' ἐναπόκειται τὸ ποιῆσαι χρῆσιν αὐτῶν, καὶ πρὸ πάντων ἡμῖν τὸ πυνδραμεῖν αὐτῷ ἐν τῇ κατακτῆσει τῆς ἐλευθερίας ἐκείνης ἢ ἐνδιαφερόμενοι ἐπιθυμοῦσιν ἀπ' αὐτοῦ ἀρπάσαι. Ὡς δ' ἐκ τοῦ νόμου τῆς ἀλληλεγγύης, φαίνεται ἡμῖν ὅτι, πάντες οἱ βεβαίως σκεπτόμενοι, πάντες οἱ ἄνθρωποι οἱ ἀπηλλαγμένοι τῶν κωλυμάτων τῶν διαφόρων θρησκευμάτων, καὶ καταλαμβάνοντες τὸν Θεόν, ὡς περ ὀφείλομεν προσπαθεῖν καταλαβεῖν αὐτόν, εὐθυνας ὀρεῖλουσι πάντες, λέγομεν, ὡς περ οὐδῶλας ἀπαλλαγσόμεθα εἰμὴ διαφωτίζοντες τοὺς ἥττον προηγμένους τῷ φωτὶ τῆς ἀληθείας, καὶ φέροντες ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Θεοῦ τὴν βασιλείαν. Ἐὰν δὲ μὴ διδάσκωμεν τοὺς ἀμαθεῖς, ἐὰν μὴ δοκιμάσωμεν πᾶν ὅ,τι κατ' ἄνθρωπον δυνατόν ἐστὶν ὑπὲρ τῆς ἠθικοποιήσεως καὶ τῆς ἀνατροφῆς τοῦ λαοῦ, ἀχάριστοι πρὸς τὸν

Θεὸν τυγχάνομεν! Δέον, ἵνα ὁ ἀδύνατος εὖρη ἐν ἡμῖν βοήθειαν, ἵνα ἀποσπάσωμεν αὐτὸν ἐκ τῶν ὀνύχων τοῦ θρησκευτικοῦ πτηνοῦ, ὅπερ συνέχει αὐτόν. Δέον ὅπως ἀπασπάσωμεν τὸ προσωπεῖον πασῶν τῶν ἐμποριῶν τοῦ Βατικανοῦ, ἵνα καταστρέψωμεν τὴν ἀδόκιμον ταύτην ἀρχὴν, ἥτις αὐθαδῶς ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ ψεύδεται. Κρατοῦμεν ἐν ράκος τοῦ ἐν δύτατος τοῦ εἰδώλου ὅπερ ἐπεθῆμει φυγεῖν, ἀπεσπάσαμεν ἤδη διάφορα τεμάχια ἀπὸ τῆς ἐσθῆτος τῆς τόσο καλῶς φοινισσοῦσης ἱεραικῆς ταύτης φυλῆς, εἶεν! οὐδόλως ἀπαυδήσομεν καὶ πάντοτε σχίσομεν ἐν ὧν μνεὶ ἕγνος τοῦ πέπλου ὅστις καλύπτει πάντα τὰ αἰσχη, πάντα τὰ ψεύδη, πάσας τὰς βλαστημίας, πάντα τὰ ἀναθήματα τὰ ἀπ' αἰώνων κατὰ τοῦ Θεοῦ ριπτόμενα γυμνὸν ἀποδείξομεν τὸ σῶμα ἐκεῖνο τὸ ὑπὸ πληγῶν καταβιβρωσκόμενον καὶ ὁ λαὸς ἐπὶ τέλους ὀπισθοδρομήσει ἐξ ἀηθίας καὶ οἴκου! Ἐκαστος δὲ, ἔστω δὴ, καὶ ὁ ἥττον ὀξυδερκής, ἐννοήσει διὰ τί ὡς πρὸς τοῦτο ποιοῦμεν ἐκκλησίαν εἰς τὸ λογικόν, εἰς τὸ αὐτεξούσιον, εἰς τὸν Θεὸν τέλος πάντων! Πάντες ἀναγνωρίσουσιν ὅτι οὐδόλως ἐστὶν ἔργον φυλῆς, συμμορίας ὅπερ ἐκτελοῦμεν! Οὐχὶ βεβαίως, καὶ καυχώμεθα ὅτι ἀνήκομεν εἰς τὴν μερίδα τῆς προόδου, τῆς ἠθικοποιήσεως, τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων! Πανταχοῦ, ἐνθα ὀψόμεθα τὴν εὐτυχίαν διὰ τοὺς δυστυχεῖς ἡμῶν ἀδελφούς, προθυμοποιησόμεθα ὑποδεῖσθαι αὐτὴν τῇ ἐκτιμῇ αὐτῶν! καὶ ἐνεργητικῶς πάντοτε εἰδοποιήσομεν ἐπίσης τὸν κίνδυνον, ἵνα αὐτὸν ἀπορύγωσιν. Ἐὰν δὲ κατὰ τοῦ Βατικανοῦ καταφερώμεθα, κατὰ τῆς διδασκαλίας ἥτις διειρηθῆ ἐν αὐτῷ, ποιοῦμεν τοῦτο, διότι ἐκεῖ ἐστὶν ὁ ἀληθής, ὁ πραγματικὸς κίνδυνος· δέον, ἵνα προτρέξωμεν ἐναντίον τοῦ ἀπειλητικωτάτου, καὶ ὁ καθολικισμὸς κέκτηται τὸν φοινικὰ τῆς ἀπειλῆς, τοῦ διωγμοῦ καὶ τῆς τυραννίας! Οὕτω δὲ σταθερῶς ἐπαναλαμβάνομεν ὡς ὁ ρῆτωρ, «Delenda Carthago.» Διὰ τὴν εὐτυχίαν τῶν λαῶν, δέον, ἵνα ἐκλείψῃ ὁ καθολικισμὸς τῆς Ρώμης! Τρομερὸς ἐχθρὸς ἐστὶ

τῆς προόδου, καὶ ὁ πιστὸς ὑπερασπιστὴς αἰσχροῦ παρελθόντος.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον λέγομεν τοῖς ἀνθρώποις οὐδόλως ὀφείλετε μένειν ζῆνοι τῶν θρησκευτικῶν ζητημάτων· ταῦτα ὑπάρχουσιν ἢ πηγὴ πασῶν τῶν ὀδυνῶν ὑμῶν ἐν τῷ παρόντι, ὡς ὑπῆρξεν καὶ ἐν τῷ παρελθόντι, διότι ἐπελάθεσθε ὅτι ὑπῆρχετε κάτοχοι ψυχῆς, ἐχούσης δύναμιν ἄπειρον, τὸ αὐτεξούσιον. Ἄμα ὁ ἄνθρωπος λάβη συνείδησιν τῆς ὑπαρξέως τῆς ψυχικῆς ταύτης δυνάμεως, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀναπτύσσει τὴν δύναμιν ταύτην, γίνεται καλλίω ἐὰν ἐθέλῃ τὴν ἑαυτοῦ εὐτυχίαν.»

Οὕτω δὲ, οἱ καταλαμβάνοντες, καθ' ὅσον ἢ κατάστασις τοῦ ἐνσάρκου αὐτῶν δύναται ἐπιτρέψαι τοῦτο, ὅλον τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν εὐγένειαν τῆς δυνάμεως ταύτης, φοβῶνται μήπως κολύνωσιν αὐτήν, ἀφιέντες αὐτήν ἵνα ἀποπλανηθῇ ἐπὶ τῆς τότε ὀλισθηρᾶς ὁδοῦ τοῦ κακοῦ.

Ὁ ἄνθρωπος ἔχων συνείδησιν τῆς εὐγενείας ἢ δίδωσιν αὐτῷ ἢ δυνάμει αὐτῇ, γίνεται ἀδελφικώτερος, φιλοφρονώτερος, ἐλεημονέστερος, διότι βλέπει ἐν τοῖς ὁμοίοις αὐτῷ ὄντα ἔτα πρὸς αὐτόν, ἀδελφούς, οἵτινες ἐν χρόνῳ κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον μακρυσμένῳ, ὀφείλουσιν ὡς αὐτοὶ, ἐπιτελεῖσαι τὸν νόμον τῆς Προόδου. Ἰπὸ τὰς ἐμπνεύσει, ὡς περ λαμβάνει ἢ ψυχὴ αὐτοῦ κάτοχος ἐκείνης, ἀγαπᾷ, ἀγαπᾷ πλείονι δυνάμει, ζῆσει καὶ εἰλικρινεῖα, ἢ καρδίᾳ αὐτοῦ γίνεται εὐρυτέρα καὶ τὸ μῖσος ἀντικαθίσταται διὰ τῆς συμπνεύσεως καὶ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ εἶναι ὠφέλιμον τοῖς ἥττον εὐτυχοῦσι, τοῖς ἀμαθεστέροις, τοῖς ἀσθενεστέροις, τοῖς καταδυναστευμένοις. Ὁ ἄνθρωπος διεληθὼν διὰ τῆς καταστάσεως τῆς ἀγωνίας τῆς ἀμφιβολίας καὶ τῆς ἀγνοίας, μέμνηται τῶν ἀγώνων, τῶν φόβων, τῶν ταραχῶν, τῶν στενοχωριῶν, τῆς ὀδύνης καὶ ἢ διακαεστέρα εὐχὴ αὐτοῦ ἐστὶν, ἵνα ὡς ἐλάχιστον χρόνον ἀφῇ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ ἐν τῇ τρομερᾷ ταύτῃ καταστάσει. Οὕτω δὲ, ὅποιας προσπαθείας οὐχὶ δοκιμάζει; Λίαν συχνάκις ἀληθεῖς

ἠθικὰς ἐκπαιδείας ἐπιχειρεῖ, πολυκρίθμους ἀγῶνας ὑποστηρίζει, δέχεται προσβολὰς, συγκρούσεις, ἀλλ' ἀδιάφορον ποιεῖ τὸ ἀγαθὸν τοὺς ὁμοίους αὐτῷ εὐτυχεῖς ἀποκαθίστησιν ἀκολουθεῖ τοῦ Θεοῦ τὸν νόμον! Ἀντὶ μικρᾶς ἀνίας, πόνου καὶ ὀδύνης, ὅποσιν εὐτυχίαν αἰσθάνεται μετὰ ταῦτα βλέπων τὴν εὐδαιμονίαν δοκιμαζομένην ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων οἵτινες κατ' ἀρχὰς ἀπεποιούσιν ἵνα δεξῶνται τὴν ἀληθῆ εὐτυχίαν! Οἱ ἐν ἀρχῇ ἐχθροὶ γίνονται εἰλικρινεῖς φίλοι, ἀφρωτισμένοι κατὰ συνέπειαν, ἐπειδὴ τάχιον ἢ βραδίον ἀναγνωρίσουσι τὴν εὐθύτητα τῶν παρατηρήσεων τῶν γενησομένων αὐτοῖς ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος αὐτῶν! Ἐπειτα δὲ σπεύρατε καὶ προετοιμάσατε τὴν γῆν, μνεὶ τι ἐκ τούτου πάντοτε! Οὕτω δὲ ἐργάται ἀφανεῖς μὴ ἀποθαρρήσωμεν ἐν τῷ ἔργῳ, διαχαράζωμεν τὴν ἄλογα ἡμῶν μὴ βλέποντες πρὸς τὰ ὀπίσω! Ἡ ἡὸς τῆς ἀρχομένης ἡμέρας κρινάτω ἡμᾶς ἐπιλαθέσθαι τῶν μόθων τῆς παρελθούσης.

Ἡ ἐξίς τοῦ ἐξασκεῖν τὴν τόσο ἀναμορφωτικὴν ταύτην δύναμιν, τὴν τόσο μεγαλὴν ψυχικὴν ταύτην δύναμιν, μεταδίδωσι πωτοβουλίαν ἀγνωστον τοῖς ὀμολοῦσι τοῦ πνευματικοῦ αὐτῶν μέλλοντος. Τὸ αὐτεξούσιον ἀναπτυσσόμενον καὶ πρὸς τὸ καλὸν ὀδηγούμενον δίδωσι θάρρος ἐξησπλισμένον ἀπὸ πάσης ὀλιγοψυχίας, ἀπὸ πάσης παλινωδίας διότι ἡ οὐεῖδης τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἔχοντος ἐφέσεις ἐλευθέρως καὶ θρησκευτικῶς ἀπωθεῖ τὴν ἐκζητήσιν παντός ἀνωφελοῦς ἀγῶνος, ἀλλ' ἀπέναντι οὐδεὸς πολέμου ἠθικοῦ ὀπισθοχωρεῖ ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ, καίτοι διωγμῶν ἐκ τούτου προερχομένων. Ὁ ἐκτιμῶν ἐν τῇ δικαίᾳ αὐτοῦ ἀξίᾳ τὸ ὄψρον τοῦτο τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τὸ προσωπικὸν αὐτοῦ συμφέρον τίθησι τὸ τῆς οἰκογενείας, ὑπὲρ τὸ τελευταῖον δὲ τίθησι τὸ τοῦ λαοῦ, ἔπειτα ἐπὶ τέλους ὑπὲρ πάντα τὴν εὐτυχίαν ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος! Αἱ περιορισμένοι ἡμῶν ἐξεῖς, αἱ ἐγωϊστικαὶ, ὁ στενὸς ἡμῶν τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι, αἱ τῆς ἀπολαύσεως ἐπιθυμίας ἡμῶν τόσο ἡμαίρωσαν ἐν ἡμῖν τὴν γνῶσιν τοῦ μεγάλου τούτου νόμου τῆς ἀληλεγγύης, ὡστε ἐπανιστάμεθα συχνάκις δι-

οὐδὲν ἕτερον ἢ διὰ μόνον τὸν λόγον ὅσι ἀκούομεν οὐτόν ὑπερασπιζόμενον. Εἴτε ὅμως ἠθέλωμεν εἴτε ἀντιστάμεθα, δεήσει ἵνα ἐννοήσωμεν αὐτόν, ἵνα γνωρίσωμεν αὐτόν καὶ ἵνα πρὸ πάντων θώμεθα αὐτόν ἐν πράξει! τοιαύτη ἢ θέλησις τοῦ Θεοῦ, διότι αὕτη ἐστὶν ἡ πρόδος.

Ἄμα ἐπιγνώσωμεν ἑαυτοὺς κατόχους τοῦ εὐγενούς τούτου προνομίου τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἄμα καλλιεργήσωμεν αὐτὴν καὶ ποιήσωμεν αὐτῆς χρῆσιν κατὰ τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ, ἐὰν ἀκούομεν τὰς ὁρμὰς τῆς συνειδήσεως ἡμῶν καὶ ποιῶμεν χρῆσιν τοῦ λογικοῦ ἡμῶν, τί μέλει ἡμῖν τότε περὶ τῆς καταστάσεως ἐν ἣ ἐπὶ τοῦ παρόντος εὐρισκόμεθα; Οὐχὶ δὴ γινώσκομεν ὅτι δυνάμεθα καὶ ὀφείλομεν βαινεῖν πρὸς τὰ πρότω, ὅτι ἢ θέλησις ἡμῶν ὀφείλει διευθύνειν πάσας τὰς προσπαθείας ἡμῶν πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν, ἵνα ἐξεληθῶμεν τῇ βοήθειᾳ τοῦ αὐτεξουσίου ἡμῶν ἐκ τῆς θέσεως ἐν ἣ ἐμβυθισμένοι τυγχάνομεν, καὶ ἵνα πρὸς τὸν Θεὸν πλησιάσωμεν! Τί δύναται ποιῆσαι ἡμᾶς οἱ ἐξίλασμοί καὶ αἱ δοκιμασίαι τοῦ κόσμου τούτου; Παροτρύνει ἡμᾶς εἰς τὴν ὑπομονὴν καὶ εἰς τὴν ἐργασίαν, εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ἰδοὺ τὰ πάντα! Ὡς πρὸς τὸ προξενῆσαι ἡμῖν μεγάλους μόθους, ὠθησάτω ἡμᾶς εἰς ἀνάγκην, τοῦτο ἐστὶ ἀδύνατον, διότι, ἐὰν θέλωμεν, ἀνυψώσομεθα τοῦ βορβόρου, διότι διὰ τῶν προτερημάτων ἡμῶν δυνάμεθα μετατρέψαι τὴν ἐφημέρως δυστυχῆ ἡμῶν θέσιν εἰς κατάστασιν μακαριότητος διὰ παντός ἀξιοῦτες.

Ἀρκείσθω ἡμῖν τὸ ὑποδειξάτω τὰ πλεονεκτήματα τῆς κατοχῆς τοιαύτης δυνάμεως, ἵνα διὰ τῆς νοερῆς πάσαν τὴν ὠφέλιαν θρησκευτικῆς ἀναμορφωτικῆς εἰσηγήσεως, εὐλόγου καὶ ὑγιούς, φιλοσοφίας προσίτης τοῖς πᾶσι καὶ πρὸ πάντων τοῖς πάσχουσι, τῷ λαῷ ὑπὲρ οὗ τὰ πάντα ὀφείλομεν πράξαι τὰ πάντα δοκιμάσαι, ἐὰν μὴ θέλωμεν εἶναι ἐπαναστάται κατὰ τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ. Ἀντὶ τοῦ ἀφιέναι, ἵνα ἀποκηνηθῇ ὁ πτωχὸς οὗτος λαός, καὶ κέρηται ὑπὸ τινῶν αὐθαδῶν κεκοσμημένων διὰ τοῦ ὀνόματος τῆς θεότη-

σκουσιν. Τοῦ σώματος ὑγιαίνοντος, μηδενὸς τὴν ἰσχύον τῆς ψυχῆς στενοχωροῦντος θαυμαστόν ἐστι πῶς ἡ τοῦ ἑαυτοῦ αὐτῆ σπουδὴ παρέχει δύναμιν ἵνα διευθύνῃ ταχέως τὴν διάνοιαν πρὸς ἓν ὀρισμένον ἀντικείμενον.

Ἐν μιᾷ στιγμῇ ἐρευνῶμεν ἐξετάζομεν ἀναλύομεν γεγονός τι καὶ γνώμην περὶ τῆς ἀξίας αὐτοῦ ἐκφέρομεν. Ἀναβαίνομεν δὲ μετὰ τὰ μέγιστα εὐκολίαι ἀπὸ τοῦ μερικοῦ εἰς τὸ γενικόν, ἀπὸ τοῦ ἀποτελέσματος εἰς τὸ αἴτιον, ἀπὸ τοῦ ἀπλοῦ εἰς τὸ σύνθετον καὶ συμπεριλαμβάνομεν τοὺς μεγάλους παγκοσμίους νόμους.

Ἡ σπουδὴ ἑαυτοῦ ἐστὶ διανοητικὴ. Ἄμα ἐπιστρέψωμεν εἰς ἑαυτοὺς καὶ παραδόμειθ τῇ μετὰ τῆς συνειδήσεως ἡμῶν συνδιαλέξει, ἡ πρώτη ἀλήθεια ἣτις περίσταται λαμπουσα εἰς τοὺς ὀρθακμοὺς ἡμῶν ἐστὶν ἡ ἐν ἡμῖν δικνοητικὴ ἀρχή, ἡ δύναμις ἣτις σκέπτεται, ἐρευνᾷ, συλλογίζεται, κρίνει καὶ ἐρίεται τῆς ἐντελοῦς ἀληθείας. Τῆς δὲ ἠθικῆς ἀρχῆς οὕτως βάσεως, κρηπίδος τῆς ἀληθείας, ὁ ἐξακτῶν τὸ ἀγνώθι σκυτῶν φθάνει βαθμηδὸν τὴν ἀλήθειαν αὐτῆν, ἣν ὁ Θεὸς κρατεῖ κειρομένην τοῖς ἀνθρώποις οἵτινες εἶπαν ἀνάξιοι τοῦ δεῖξασθαι αὐτὴν ἢ ἀνίκανοι τοῦ ὑποστῆναι τὴν λάμπιν αὐτῆς. Ἄλλως τε ὑπάρχουσι καὶ τινὰ μέρη τῆς ἀληθείας ἀπερ οὐδόλως γνωρίσομεν ἐν ταύτῃ τῇ ὑπάρξει· οὕτω ὑπέστη τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου· οὐδὲν γίνεται ἀποτόμως· οἱ θεοὶ νόμοι εἰσὶ σωφάτοι.

Ἡ σπουδὴ ἑαυτοῦ ἐστὶν ἠθικὴ. Τοῦτο ἐστὶν ἀλήθεια μηδεμίαν ἀρνητικὴν ἐπιδειχουμένη, καθαρὰ σαφὴς, φαινή ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Οὕτω δὲ οἱ μοχθηρότατοι ἄνθρωποι μεταβάλλονται εἰς χρηστοὺς καὶ ἐναρέτους. Ἀπέναντι τοῦ πταισματος τιθέμενος, ὁ ἐνοχὸς αἰτύνεται καὶ οὐκέτι θέλει ἕτερον διαπραΰσαι, διότι ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἐλέγχει αὐτῷ τὴν κακὴν πράξιν, λέγει αὐτῷ ὅτι, παθεῖν ἐκ ταύτης μέλλει, ὅτι ὁ Θεὸς οὐδὲν ἀρίστην ἀτιμώρητον. Οὕτω δὲ βλέπει τις ἐνίοτε πεπωρωμένους ἐπὶ τέλους ὑποχωροῦντας καὶ τοῦτο διότι ἐσωτερικὴ τις φωνὴ εἶπεν αὐτοῖς τὰς κακὰς αὐτῶν πράξεις. Τότε δὲ ἄμ-

ἄπαξ ἤδη δοκιμάσωσιν ἑαυτοὺς γινῶναι, ἡ ἠθικὴ ἐνέργεια ἐξακολουθεῖ. Ἡ σπουδὴ αὐτῆ ἡμῶν αὐτῶν ἐνθρονίζει ἐν ἡμῖν τὴν γνώσιν καὶ τὸ αἰσθημα τοῦ καθήκοντος καὶ ἡ ἐξασκίσις ποιεῖ μὴ ὑπάρχειν ὄρα τῇ ἀναπτύξει τῆς ἠθικῆς ταύτης δυνάμεως, ἐὰν θείωμεν τοῦτο. Μὴ τι πάντες οἱ μάρτυρες οἱ ἠρωεῖς τῆς διανοίας, τῆς προόδου καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀναμωρῶσεως· ἡμοῖρου τῆς ἠθικῆς ταύτης δυνάμεως τοῦ αἰσθηματος τοῦ παντός καὶ κατὰ πάντα ὑπερέτερον καθήκοντος;

Ἡ σπουδὴ ἑαυτοῦ ἐστὶ θρησκευτικὴ. Ἀναπτύσσει τὴν καλλιέργειαν ταύτην ἴσον ἐστὶ τῷ ἀνακακαλύπτειν δεσμὸν συνεννοῦντα ἡμᾶς μετὰ τινος πράγματος· ἀόρατου καὶ ἀψηλαρήτου δι' ἡμᾶς. Ναὶ καὶ τὸ πρᾶγμα τοῦτο οὐδὲν ἕτερον ἐστὶν εἰμὴ ὄντα, οἱ ψυχῆ ἐκείνων οὗς ἐγώωρισamen. Ἐχομεν τὴν συνείδησιν τοῦτου, ἐπειδὴ αἰσθανόμεθα τὰ ὄρα ταῦτα παρ' ἡμῖν συναντικλυμβανόμενα ἡμῖν, βοηθοῦντα ἵνα ὑποφέρωμεν τὰς δοκιμασίας ἡμῶν καὶ ἐμπνέοντα ἡμῖν. Τὰ ἀόρατα ταῦτα ὄντα προτρέπουσιν ἡμᾶς εἰς τὸ καλὸν διὰ μέσου τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅταν ἴδωμεν καλὴν θέλησιν καὶ ἀγὰς προθέσεις. Ἐπειτα δὲ ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἐν οἷ ὅτι ὑπεράνω πάντων τῶν ἀοράτων τούτων, πάντων τῶν κόσμων τούτων ὑπάρχει κύριότης ὑπερέτερη, ὁ Θεός. Ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἀρχεται ἀγαπᾶσα αὐτὸν, διότι ὁ Θεός ἐστὶν ἀγάπη, θαυμάζουσα τὰ ἔργα αὐτοῦ καὶ δουλεύουσα αὐτῷ τῇ [τοῦ ἀγαθοῦ] πραγματοποιήσει κατὰ τὴν ἑαυτῆς, δύναμιν. Διὰ τῆς διανοίας ἡ ψυχὴ προσπελάζει εἰς σφαίρας αἰθεριωτέρας καὶ ἀρῆται οὕτως ἰσχύον ἵνα ἐπιστρέψῃ πολεμήσουσα καὶ ἀγωνιζομένη ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης τῶν ὀδῶν, τῆς ἀπεράντου ταύτης φυλακῆς. Ἀποδίδομεν οὕτω τὴν καλλίστην τῶν λυτρεῶν τῷ Ἰψίστῳ καὶ γινόμεθα τότε ἀληθῶς φιλόδητοι, διότι ἔχομεν ἐν ἡμῖν γνώσιν ἀρκούντως σαφῆ σχετικῶς πρὸς τὴν δυστυχῆ ἔνσαρκον ἡμῶν κατὰστασιν περὶ τοῦ τί δύναται εἶναι ὁ αἰώνιος Πατήρ. Ἡ σπουδὴ αὐτῆ ἐποίησε ζῆν ἐν ἡμῖν ἡ ἰδέα τοῦ Θεοῦ, τότε δὲ ἀναπέμπομεν αὐτῷ ἐν τῇ ἀγάπῃ ἡμῶν τὰς εὐχαριστίας καὶ τὰς ἰκεσίας ἡμῶν. Ἐμπιστευόμεθα εἰς τὴν ἀνε-

ΛΟΓΟΣ

ΠΕΡΙ ΜΕΘΟΔΟΥ

πρὸς καθοδηγίαν τοῦ λογικοῦ καὶ ἀνοζητήσιν τῆς ἀληθείας ἐν ταῖς ἐπιστήμασι.

Ἰπὸ ΚΑΡΤΕΣΙΟΥ

Μετάφρασις Κ. Α. Ξ.

(Συνέχεια ἴδε τεύχος ΣΤ'. Σελ. 248.)

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ξάντλητον Πρόνοιαν αὐτοῦ καὶ κανονίζομεν τὰς πράξεις καὶ τὴν διαγωγὴν ἡμῶν κατὰ τοὺς θεοὺς νόμους.

Ἡ σπουδὴ ἑαυτοῦ ἐστὶν οὐσιωδῶς κοινωνικὴ. Πράγματι, τί δύναται προελθῆν ἐκ τῆς μετὰ τῆς συνειδήσεως συνδιαλέξεως, ὅτε ὁ ἄνθρωπος ἐνόησεν ὅλον τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ ἐπιβαλλόμενα αὐτῷ ὡς δημιουργήματι διανοουμένῳ καθήκοντα, εἰμὴ ἢ πρὸς τὸν πλησέον ἀγάπῃ; Κατὰ συνέπειαν δὲ βλέπει ἀδελφὸν ἐν ἐκείνῳ ὅστις πάσχει ὡς αὐτός, διότι γινώσκει ὅτι πάντες ὀφείλουσιν ἐξλιγῶσαι τὰ ἑαυτῶν παραπτώματα, ἀλλ' ὅτι ἐπίσης πάντες ὀφείλουσι προδεῦσαι καὶ φθάσαι εἰς τὴν εὐδαιμονίαν. Βεβαίως οὐδὲν κάλλιον ἀναπτύσσει τὸ ἀδελφικὸν αἰσθημα, διότι διαβιοῖ τις ἄνευ ὑπερηφανίας καὶ ἔχει ἐν τῇ μνήμῃ αὐτοῦ παρούσαν πάντοτε τὴν ἰδέαν ταύτην ὅτι καὶ αὐτὸς οὕτως ἐστὶν ἐπίσης ἐνοχὸς καὶ ὅτι οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ βραλεῖν τὸν πρῶτον λίθον κατὰ τῶν ἄλλων. Ἡ ὀδύνη, ὅτε ἐποιήσαμεν τὴν σπουδὴν ταύτην ἡμῶν αὐτῶν, εὐρίσκει ἡμᾶς πάντοτε ἐτοίμους εἰς συνδρομὴν εἴτε ὑλικῶς εἴτε ἠθικῶς. Λυπούμεθα βλέποντες τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν ἀμαθῆς καὶ προτπαθοῦμεν διαφωτίσαι αὐτούς. Ἀποκτῶμεν ἀδελφικώτερα αἰσθηματα καὶ ἐνοοῦμεν τὴν ἀλληλεγγύην, διότι τίθεμεν αὐτὰ ἐν πράξει. Οὐδέποτε ὁ ἄνθρωπος ὁ ὑποταγείς τῇ προσωπικῇ ἀνατροπῇ ὠθήσει τὸν λαὸν ἐν ταῖς ἀνοήτοις ἐπιχειρήσεσι καὶ οὐδέποτε δώσει αὐτῷ κακὰς συμβουλὰς. Δίδομεν πέρας, διότι ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου μέρους πολλὰ εἶπεν ἔχομεν, ἀλλ' οὐχὶ ἐνταῦθα εὐκρίνον. Ἔδομεν συνοπτικὴν ἀνάλυσιν παντός ὅτι παράγει ἡ καλλιέργεια ἑαυτοῦ καὶ πεποιθήσαμεν ὅτι πάντες συμφωνήσουσι μεθ' ἡμῶν λέγοντες ὅτι, ἡ προσωπικὴ ἀνατροπὴ τελειοποιεῖ τὸν ἄνθρωπον ταχέως.

C. A. Dupuis.

Πολὺ ἐπιθύμοι να ὑποδείξω ἐνταῦθα ἅπασαν τὴν σειράν ἐτέρων ἀληθειῶν ἐξαχθεῖσων ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ἀλλ' ὀφείλων να ὁμιλήσω περὶ πολλῶν ζητημάτων συζητούμενων ὑπὸ τῶν περιφανῶν ἐπιστημόνων νομίζω καλὸν να παραλείψω τὴν ἐκθεσιν αὐτῶν λεπτομερῶς καὶ να ὁμιλήσω μόνον γενικῶς περὶ αὐτῶν ὅπως ἀφήσω τοὺς σφωτέρους μου να σκεφθῶσιν ἐὰν θὰ ἦτο ὠφέλιμον να πληροφορηθῇ τὸ δημόσιον ἰδιαίτερος περὶ αὐτῶν ἔχων πάντοτε ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπόφασιν ἣν ἔλαθον τὸ να μὴ ὑποθέτω ἕτεραν ἀρχὴν ἐκείνης ἣν μετεχειρίσθη ὅπως καταδείξω τὴν ὑπαρξίν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ψυχῆς, καὶ να μὴ ἀποδεχθῶ ὡς ἀληθὴ ὑπόθεσιν ἣν τὰ θεωρήματα τῶν γεωμέτρων δὲν ὑπέδειξαν ὡς καθαρὰν καὶ βεβαίαν, ὅχι μόνον εὔρον τὸ μέσον ὕπως ἐντὸς ὀλίγου χρόνου κατανοήσω τὰς κυριώτερας δυσκολίας τὰς ἀπαντωμένας ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ, ἀλλ' ἀνεκάλυφα ἐπίσης καὶ τινὰς νόμους οὗς ὁ Θεὸς τοιοῦτοτρόπως προσδιώρισεν ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς φύσεως καὶ τοιαύτας γνώσεις ἔθεσεν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ὥστε ἐὰν σκεφθῶμεν ὀλίγον τι θὰ βεβαιωθῶμεν ὅτι παρατηροῦνται ἀκριβῶς εἰς

πάν ὅ,τι ὑφίσταται ἢ γίγνεται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Εἶτα, παρατηρῶν τὰς συνεπειὰς τῶν νόμων τούτων, ἀνεκάλυφα, ὡς δοκεῖ μοι, πλείστας ἀληθείας ὠφελιμωτέρας καὶ βεβαιότερας πασῶν τῶν ἄλλων ἅς ἔμαθον προηγουμένως ἢ ἠλίπισα νὰ μάθω.

Ἐποδείξας δὲ τὰς κυριωτέρας ἐξ αὐτῶν εἰς πραγματείαν τινὰ, ἣν σπουδαῖοι λόγοι μὲ ἀναγκάζουσι νὰ μὴ δημοσιεύσω (ἀ) ἀναφέρω βραχέως ἐνταῦθα τὸ περιεχόμενον τῆς πραγματείας ταύτης, εἰς ἣν ἐμελλον νὰ καταχωρίσω πᾶν ὅ,τι ἐγνώριζον, πρὶν νὰ γράψω τὸ τομίδιον ἐκεῖνον, περὶ τῆς φύσεως τῶν ὑλικῶν πραγμάτων. Ἄλλ' ὅπως οἱ ζωγράφοι μὴ δυνάμενοι νὰ ἀναπαραστήσωσιν εἰς ἀβάθην τινὰ εἰκόνα ὅλας τὰς διαφορὰς προσόψεως στερεοῦ τινος ἐκλέγουσι καὶ γράφουσι μίαν τῶν πρωτίστων καὶ σκιαζόντων τὰς ἄλλας καθιστῶσιν αὐτὰς ὁρατὰς τὸσον μόνον ὅσον νὰ τὰς βλέπῃ τις, οὕτω καὶ ἐγὼ φοβούμενος μὴ δὲν δυνθῶ νὰ περιγράψω ἐν τῇ πραγματείᾳ μου πᾶν ὅ,τι εἶχον κατὰ νοῦν ἐπεχειρήσα νὰ ἐκθέσω ἐν αὐτῇ λεπτομερῶς πᾶν ὅ,τι ἐνόουν περὶ φωτὸς καὶ εὐκαιρίας δοθείσης, νὰ προσθέσω λέξεις τινὰς, περὶ τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων διότι τὸ φῶς ἐκ τούτων σχεδὸν ὅλον ἐκπορεύεται, περὶ τῶν οὐρανῶν διότι μεταδίδουσι αὐτὰ, περὶ τῶν πλανητῶν τῶν κομητῶν καὶ τῆς γῆς, διότι ἀντανεκλῶσιν αὐτὰ, ἰδίως δὲ ὅλων τῶν στοιχείων τῶν ἐπιπέδων εὐρισκομένων, διότι εἰσὶν ἢ κροματισμένα ἢ διαφανῆ ἢ φωτεινὰ, καὶ τέλος περὶ τοῦ ἀνθρώπου διότι εἶναι ὁ θεατὴς αὐτοῦ. Ἴνα δὲ ἐπισκιάσω ὀλίγον ὅλα αὐτὰ τὰ ἀντικείμενα καὶ δυνθῶ νὰ εἶπω ἐλευθερώτερον ὅτι ἐσκεπτόμην περὶ αὐτῶν χωρὶς νὰ ἦμαι ἠναγκασμένος νὰ ἀκολουθήσω ἢ νὰ ἀρνηθῶ τὰς ὑπὸ τῶν ἐπιστημόνων παραδεχθείσας ἀρχὰς, ἀπεράσιμα νὰ ἀφήσω ὅλον τὸν ἐνταῦθα κόσμον εἰς τὰς φιλονεικίας του, καὶ νὰ ὁμιλήσω μόνον περὶ οὐτινος ἤθελε συμβῆ εἰς νέον τινὰ κόσμον ἐὰν ὁ Θεὸς ἐδημιουργεῖ ἀλλαγῶν εἰς φαντασιώδη διαστήματα, ἀρκοῦσαν ὕλην καὶ ἐκίνει αὐτὴν διαφόρως καὶ ἀτάκτως τὰ διά-

(ἀ) Τὸ περὶ κόσμου ἢ φωτὸς ἐγχειρίδιον.

φορα μέρη τῆς ὕλης ταύτης, ὥστε νὰ σχηματισθῆ χάος τι συγκεχυμένον ὅπερ οἱ πειρηταὶ νὰ ἠδύνατο νὰ φαντασθῶσι, καὶ εἶτα νὰ δώσῃ τὴν τακτικὴν συνδρομὴν του εἰς τὴν φύσιν ἀφίνων νὰ ἐνεργῇ κατὰ τοὺς τεθέντας νόμους. Ὅθεν περιέγραψα πρῶτον τὴν ὕλην ταύτην καὶ προσεπάθησα νὰ ἀναπαραστήσω αὐτὴν καθαρῶτερον καὶ εὐληπτότερον παντὸς ὅ,τι ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον ἐκτὸς τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ Θεοῦ· διότι πληρέστατα ὑπέθεσα μάλιστα ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἐν αὐτῇ οὐδὲν τῶν σχημάτων ἢ τῶν πλεονεκτιμάτων ἐκείνων περὶ τῶν ὁποίων συζητοῦσιν ἐν τοῖς σχολείοις, μὴδ' οὐδὲν ἐν γένει πρᾶγμα οὐτινος ἢ γνῶσις δὲν ὑπῆρξεν τὸσον φυσικῆ εἰς τὰς ψυχὰς ἡμῶν ὥστε νὰ δύνησθε τις νὰ ὑποκριθῆ τοῦλάχιστον ὅτι ἀγνοεῖ αὐτό. Περιπλέον δὲ ἐπέστησα τὴν προσοχὴν μου νὰ ἴδω ὁποῖοί τινες ἦσαν εἰνόμοι τῆς φύσεως, καὶ χωρὶς νὰ στηρίξω τοὺς λόγους μου ἐπ' οὐδεμιᾶς ἐτέρας ἀρχῆς εἰ μὴ ἐπὶ τῶν ἀπειρῶν τελειότητων τοῦ Θεοῦ, προσεπάθησα νὰ ἀποδείξω πάσας ἐκείνας περὶ τῶν ὁποίων ἠδυνήθη τις ποτὲ νὰ ἀμφιβάλλῃ καὶ νὰ καταστήσω ψηλαφητὰς ὅτι τοιαῦτα εἰσὶ καὶ ἀνῆκεν ὁ Θεὸς πολλοὺς κόσμους θὰ ἐδημιουργεῖ δὲν θὰ ὑπῆρχε οὐδεὶς εἰς ὃν νὰ μὴ πραγματοποιῶνται. Μεθ' ὅ ὑπεδείκνυον πῶς τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ὕλης τοῦ χάους ἔπρεπε κατὰ τοὺς νόμους τούτους, νὰ διατεθῆ καὶ νὰ ταξιθετηθῆ ὅπως γίνῃ ὅμοιον τῷ οὐρανῷ ἡμῶν· πῶς τινὲς μὲν τῶν μερῶν τούτων ἔπρεπε νὰ συνθέσωσι γῆν τινὰ, ἕτερα δὲ κομήτας καὶ πλανήτας, καὶ ἄλλα πάλιν ἡλίον τινὰ καὶ ἀπλανεῖς ἀστέρας. Ἐνταῦθα δὲ ἀναπτύσσω τὸ θέμα τοῦ φωτὸς ἐξήγουν ἐκτεταμένως τί ἦτο ἐκεῖνο ὅπερ ἔπρεπε νὰ εὑρεθῆ εἰς τὸν ἥλιον καὶ τοὺς ἀστέρας καὶ πῶς ἐξ αὐτῶν ἐκπορευόμενον θὰ διέτρεχεν εἰς στιγμὴν τινὰ τὰ ἀχανῆ διαστήματα τῶν οὐρανῶν καὶ πῶς θὰ ἀντενεκλῆτο ἀπὸ τῶν κομητῶν καὶ πλανητῶν ἐπιπέδου γῆς. Προσέθεσα ἐπίσης πᾶν ὅ,τι ἐφρόνουν περὶ τῆς οὐσίας τῆς θεσεως τῶν κινήσεων καὶ ὅλων τῶν διαφορῶν ιδιοτήτων τῶν ἀστέρων τούτων καὶ τῶν οὐρανῶν ὥστε ἐσκεπτόμην νὰ εἶπω παλλὰ ὅπως ὑποδείξω

ὅτι οὐδὲν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου παρατηρεῖται ὅπερ δὲν ἔπρεπε ἢ τοῦλάχιστον ὅπερ δὲν ἠδύνατο νὰ φαίνεται ὅμοιον καθ' ὅλα πρὸς τὰ τοῦ κόσμου ὃν περιέγραψα. Ὅθεν ἤρξαμην νὰ ὁμιλῶ περὶ τῆς γῆς πῶς, καὶ εἰ ἐὰν ὑπέθετον ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἔθεσε οὐδὲν βάρους ἐπὶ τῆς ὕλης ἐξ ἧς συνίσταντο ὅλα αὐτῆς τὰ μέρη, δὲν ἔτεινον ἀκριβῶς πρὸς τὸ κέντρον τῆς πῶς ὑπάρχοντος ὕδατος καὶ ἀτμοσφαιρας ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς, ἢ διατάξῃ τῶν οὐρανῶν καὶ τῶν ἀστέρων, ἰδίως τῆς σελήνης, ἔπρεπε νὰ προξενῆ ἐπ' αὐτῆς κμπώτιδα καὶ παλirroian ἣτις θὰ ἦτο ὅμοια εἰς ὅλας αὐτάς τὰς περιστάσεις μετὰ τῆς παρατηρουμένης εἰς τὰς θαλάσσας μας καὶ ἐκτὸς τούτου βεῦμα τι ὕδατος καὶ ἀέρος ἀπὸ ἀνατολῶν διευθυνόμενον πρὸς δυσμὰς, ὅπως παρατηρεῖται ὅμοιως ἐν τοῖς τροπικοῖς· πῶς τὰ ὄρη, αἱ θάλασσαι, αἱ πηγαὶ καὶ οἱ ρυάκες ἠδύνατο φυσικῶς νὰ σχηματισθῶσιν ἐπ' αὐτῆς, καὶ τὰ μέταλλα νὰ ἀναπτυχθῶσιν ἐν τοῖς μεταλλείοις τῆς καὶ τὰ φυτὰ νὰ αὐξήσωσιν ἐν ταῖς πεδιάσιν τῆς καὶ γενικῶς ὅλα τὰ σώματα ἄτινα ὀνομάζουσι μικτὰ ἢ σύνθετα, νὰ γεννηθῶσιν ἐπ' αὐτῆς. Μεταξὺ δὲ ἄλλων, ἐπειδὴ μετὰ τοὺς ἀστέρας δὲν γνωρίζω ἄλλο τι ἐπὶ τοῦ κόσμου ἐκτὸς τοῦ πυρός ὅπερ παράγει τὸ φῶς, ἐμελέτων ὅπως ὑποδείξω σαφῶς πᾶν ὅ,τι ἀνάγεται εἰς τὴν φύσιν του, πῶς παράγεται, πῶς τρέφεται, πῶς ἐνίοτε ὑπάρχει θερμότης ἄνευ φωτὸς, καὶ ἐνίοτε φῶς ἄνευ θερμότητος· πῶς δύναται νὰ ἐμβάλλῃ διάφορα χρώματα εἰς διάφορα σώματα καὶ διαφορῶς ἄλλας ιδιότητάς του· πῶς ἀναλύει σώματα τινὰ καὶ ἀποσκληρύνει ἕτερα· πῶς δύναται νὰ τὰ ἀναλύσῃ σχεδὸν ἢ νὰ τὰ μεταποιήσῃ εἰς σποδὸν καὶ καπνὸν καὶ πῶς τέλος ἐκ τῆς σποδοῦ ταύτης διὰ τῆς ἐπιρροῆς μόνου τῆς ἐνεργείας του σχηματίζει τὸν ὕλον, τῆς μεταποιήσεως δὲ ταύτης ἀπὸ σποδοῦ εἰς ὕλον οὕσης, ὡς ἔμοι δοκεῖ, θαυμαστοτέρας πάσης· ἄλλης πράξεως γιγνομένης ἐν τῇ φύσει, ἔλαβον ἰδίως εὐχαρίστησιν ὅπως τὴν περιγράψω.

Ἐν τούτοις δὲν ἠθελον νὰ ἐξαγάγω ἐκ τῶν ἄνω ὅτι ὁ κόσμος οὗτος ἐδημιουργήθη ὅπως

ἐξέθεσα ἀνωτέρω, διότι εἶναι πολὺ πιθανώτατον ὅτι ἐποίησεν αὐτὸν ὁ Θεὸς ὅπως ἔπρεπε νὰ ἦναι. Ἄλλ' εἶναι βέβαιον, καὶ τοῦτο παραδέχονται ἅπαντες οἱ θεολόγοι, ὅτι ἡ δύναμις δι' ἧς διατηρεῖται τὰν ὅς ὁ κόσμος ἐστὶν ἢ αὐτὴ δι' ἧς ἐδημιουργήθη. Ὡστε καὶ ἐὰν εἴη κατὰ τὴν δημιουργίαν ὁ Θεὸς δὲν ἔδωκεν εἰς τὸν κόσμον μας ἕτερον σχῆμα ἢ τὸ τοῦ χάους, καὶ ἀπὸ θεσεως τῶν νόμων τῆς φύσεως ἔδωκε τῷ κόσμῳ τὴν συνδρομὴν του ὅπως κινῆται, δύναται τις νὰ πιστεύσῃ, χωρὶς νὰ ἀδικήσωμεν τὰ θεάματα τῆς φύσεως, ὅτι διὰ τοῦτο καὶ μόνον ὅλα τὰ πράγματα ἄτινα εἴσι καθαρῶς ὑλικά θὰ ἠδύνατο μετὰ τοῦ χρόνου νὰ μετασχηματισθῶσιν ὅπως τὰ βλέπομεν τανῦν καὶ ἡ φύσις αὐτῶν εἶναι εὐχερεστέρα εἰς τὴν κατάληψιν ὅταν βλέπῃ τις αὐτὰ ἀναγεννώμενα. ὀλίγον κατ' ὀλίγον τοιοῦτοτρόπως ὅπως τὰ θεωροῦσιν ὀλοτελῶς γενόμενα.

Μετὰ τὴν περιγραφὴν τῶν ἀψύχων σωμάτων καὶ τῶν φυτῶν διεξῆλθον τὴν τῶν ζώων καὶ ἰδίως τὴν τοῦ ἀνθρώπου (1).

Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶχον ἐτι ἀρκετὰς γνώσεις ὅπως ὁμιλήσω περὶ αὐτῶν διὰ τοῦ αὐτοῦ ὕψους ὅπως καὶ διὰ τῶν ἄλλων, καταδεικνύων δηλαδὴ τὰ ἀποτελέσματα διὰ τῶν αἰτιῶν καὶ πῶς διὰ ποῖων σπερμάτων καὶ διὰ ποῖων τρόπων ἡ φύσις πρέπει νὰ παράγῃ, περιωρίσθην ὅπως ὑπέθεσα ὅτι ὁ Θεὸς ἐσχημάτισε τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου καθ' ὁλοκληρίαν ὅμοιον μὲ τὸ ἡμέτερον, ὅσον ἀφορᾷ τὸ τε ἐσωτερικὸν σχῆμα τῶν μελῶν του καὶ τὴν ἐσωτερικὴν μετασχημάτισιν τῶν ὀργάνων του, χωρὶς νὰ συμμίξῃ αὐτὸ μὲ τινὰ ἄλλην ὕλην ἐκτὸς ἐκείνης ἣν περιέγραψα καὶ χωρὶς νὰ θέσῃ κατ' ἀρχὰς ἐν τῷ σώματι οὐδὲ ψυχὴν λογικὴν, οὐδὲ ἐτέραν τινὰ οὐσίαν ἣτις νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ψυχὴ ζωτικὴ καὶ αἰσθητικὴ, ἀλλὰ μόνον νὰ διεγέρῃ ἐν τῇ καρδίᾳ του ἐν ἐξ ἐκείνων τῶν πυρῶν τῶν ἀνευ φωτὸς οὗ τὴν ἀνάλυσιν ἔδωκα ἀνωτέρω, διότι δὲν ἐνόουν ἄλλην φύσιν ἐκτὸς ἐκείνης ἣτις θερμαίνει τὸν χόρτον ὅτε περικλείουσιν αὐτὸν πρὶν νὰ ζῆ-

(1) Ἴδε τὸ ἀπερὶ ἀνθρώπου ἐγχειρίδιον

ρανθή ἢ ἐκείνης ἥτις θερμαίνει τοὺς οἶνους ἐν τῷ κἀδδῶ· διότι, ἐξετάζων τὰς ἐνεργείας αἰτίας ἠδύνατο κατὰ συνέπειαν τούτου νὰ εὐρίσκωνται ἐν τῷ σώματι τούτῳ, εὐρισκὼν ἀκριβῶς πάσας ἐκεῖνας αἰ ὁποῖαι ἠδύνατο νὰ ἦναι ἐν ἡμῖν χωρὶς νὰ σκεφθῶμεν περὶ τούτου, μὴδὲ κατὰ συνέπειαν ὅτι ἡ ψυχὴ ἡμῶν, δηλ. τὸ μέρος τοῦτο τὸ διακεκριμένον τοῦ σώματος, περὶ οὗ ἀνωτέρω ἐρρήθη ὅτι ἡ φύσις δὲν εἶναι εἰμὴ σκέπτεσθαι, συντελεῖ εἰς τοῦτο, καὶ αἱ ὁποῖαι εἶναι ὅλαι αἱ αὐταί, διόπερ δύναται τις εἰπεῖν ὅτι τὰ ἀνευ λογικοῦ ζῶα ὁμοιάζουσι πρὸς ἡμᾶς, χωρὶς νὰ δυνθῶν διὰ τοῦτο νὰ εὐρω οὐδεμίαν ἐξ ἐκείνων αἰ ὁποῖαι, ἐξαρτῶμεναι ἐκ τῆς διανοίας, εἶναι αἱ μόναι αἰτίνας ἀνήκουσιν ἡμῖν ὡς ἀνθρώποις, ἀντὶ νὰ εὐρω αὐτὰς ἐν αὐτοῖς ὅλας ἐκ τῶν ὑστέρων, ὑποθέσας ὅτι ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε μίαν ψυχὴν λογικὴν, καὶ ὅτι ἤνωσεν αὐτὴν μετὰ τοῦ σώματος τούτου κατὰ τινὰ τρόπον ὃν περιέγραψον. (α)

Ἄλλ' ἵνα δυνθῆ τις νὰ ἴδῃ τίνι τρόπῳ ἐπραγματεύθη περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, θέλω δῶσει ἐνταῦθα τὴν ἐξήγησιν τῆς κινήσεως τῆς καρδίας καὶ τῶν ἀρτηριῶν. Οὕτως δὲ ταύτης τῆς πρώτης καὶ τῆς γενικωτέρας ἦν παρατηρεῖ τις ἐν τοῖς ζώοις, θὰ κρίνῃ εὐκόλως ἐξ αὐτῆς περὶ τοῦ τί χρεωστῆ νὰ σκέπτηται περὶ πασῶν τῶν ἄλλων· καί, ἵνα ὀλιγωτέρας δυσκολίας ἔχῃ, τις εἰς τὴν κατάληψιν τῶν λεχθησομένων μοι, ἐπεθύμουν ὥστε οἱ μὴ ἔχοντες γνώσεις τῆς ἀνατομίας νὰ λάβωσι τὸν κόπον, πρὶν ἀναγνώσασθαι ταῦτα, νὰ κάμωσιν ὥστε νὰ κοπῆ ἐνώπιον αὐτῶν ἡ καρδίαν μεγάλου τινὸς ζώου ἔχοντος πνεύμονας, διότι αὕτη εἶναι καθ' ὅλα ἀρκετὰ ὁμοία πρὸς τὴν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ νὰ ἴδωσι τοὺς δύο θαλάμους ἢ τὰς κοιλοτήτας αἰτίνας εὐρίσκονται ἐν αὐτῇ, πρῶτον μὲν τὴν πρὸς τὴν δεξιάν τῆς πλευρᾶν, εἰς ἣν ἀναποκρίνονται δύο σωληνες λίαν πλατεῖς, δηλαδὴ, ἡ κάτω κοίλη φλεψὶς ἥτις ἐστὶ τὸ κύριον δοχεῖον τοῦ αἵματος, καὶ ὡς τὸ στέ-

λεχος τοῦ δένδρου οὗτινος πᾶσαι αἱ ἄλλαι φλέβες τοῦ σώματος εἶναι οἱ κλώνες του, καὶ ἡ ἀρτηριακὴ φλεψὶς, ἡ ὁποία οὕτω κακῶς ὠνομάσθη, προκειμένου περὶ ἀρτηρίας, ἥτις λαμβάνουσα τὴν πηγὴν αὐτῆς ἀπὸ τῆς καρδίας, διαιρεῖται, ἀφεὺ ἐξέληθ' ἐκεῖθεν, εἰς πολλὰς διακλαδώσεις, αἰτίνας ὑπάγουσι νὰ διασκορπισθῶσιν ἐν τοῖς πνεύμοσι, δεύτερον δὲ τὴν ἐν τῇ ἀριστερᾷ πλευρᾷ τῆς κοιλοτήτα, εἰς τὴν ὁποῖαν ἀναποκρίνονται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον δύο σωληνες, οἷτινες εἶναι τόσοι μεγάλοι ἢ καὶ πλατύτεροι τῶν προηγηθέντων, δηλαδὴ, ἡ φλεβικὴ ἀρτηρία, ἡ ὁποία οὕτω κακῶς ὠνομάσθη, ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἄλλο πρᾶγμα εἰμὴ φλεψὶς, ἥτις ἐργεταὶ ἀπὸ τῶν πνευμόνων ἐν οἷς διαιρεῖται εἰς πολλὰς διακλαδώσεις συμπλεγμένας μετὰ τῶν διακλαδώσεων τῆς ἀρτηριακῆς φλεβῆς, καὶ αἱ τοῦ ἀγωγῆ ἐκείνου τὸν ὁποῖον ὠνομάζουσι σφυρίκτραν, δι' οὗ εἰσέρχεται ὁ ἀῆρ τῆς ἀναπνοῆς, καὶ ἡ μεγάλη ἀρτηρία, ἥτις, ἐξερχομένη τῆς καρδίας, στέλλει τὰς διακλαδώσεις τῆς εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος. Ἐπεθύμουν ἐπίσης ὥστε νὰ δεῖξῃ τις αὐτοῖς ἐπιμελῶς τὰ ἕνδεκα μικρὰ δερμάτα, τὰ ὁποῖα ὡς τόσοι μικραὶ θύραι, ἀνοίγουσι καὶ κλείουσι, τὰ τέσσαρα ἀνοίγματα, ἅτινα εὐρίσκονται ἐντὸς τῶν δύο τούτων κοιλοτήτων, δηλαδὴ τρία ἐν τῇ εἰσόδῳ τῆς κάτω κοίλης φλεβῆς, ἐνθα οὕτω διατίθενται ὥστε οὐδόλως δύνανται νὰ ἐμποδίσωσιν, ὥστε τὸ αἷμα, ὅπερ ἐμπεριέχει, νὰ μὴ ρεῖ ἐν τῇ δεξιᾷ κοιλοτήτι τῆς καρδίας, καὶ ὅμως ἐμποδίσωσιν ἀκριβῶς ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἐξέλθῃ, τρία εἰς τὴν εἰσόδον τῆς ἀρτηριακῆς φλεβῆς, ἅτινα ὄντα διατεθειμένα ὅλως ταναπαλιν, ἐπιτρέπουσιν εὐκόλως εἰς τὸ αἷμα τὸ ὅποιον εὐρίσκεται ἐν τῇ κοιλοτήτι ταύτῃ, νὰ διέλθῃ εἰς τοὺς πνεύμονας, ἀλλ' ὄχι καὶ ὡς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εἶναι ἐν τοῖς πνεύμοσι νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν καρδίαν, ἐπίσης δὲ καὶ δύο ἕτερα εἰς τὴν εἰσόδον τῆς φλεβικῆς ἀρτηρίας, τὰ ὁποῖα ἀφίνουσιν νὰ ρεῖ τὸ αἷμα ἀπὸ τοὺς πνεύμονας πρὸς τὴν ἀριστερὰν κοιλοτήτα τῆς καρδίας, ἀλλὰ ἀνθίστανται εἰς τὴν ἐπιστροφὴν του, καὶ τρία εἰς τὴν

εἰσόδον τῆς μεγάλης ἀρτηρίας, τὰ ὁποῖα ἐπιτρέπουσιν αὐτὸ νὰ ἐξέρχεται ἐκ τῆς καρδίας ἀλλ' ἐμποδίζουσι τὴν πρὸς ταύτην ἐπιστροφὴν του· καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ζητήσωμεν ἕτερον λόγον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δερμάτων τούτων εἰμὴ ὅτι τὸ αἰνοῖγμα τῆς φλεβικῆς ἀρτηρίας ὃν ὠσεῖδες, ἕνεκα τῆς χωρᾶς ἐν ἣ συναπαντᾶται, δύναται εὐκόλως νὰ κλείσῃ μὲ δύο, ἐνῶ τὰ ἐπίλοιπα ὄντα στρογγύλα δύνανται νὰ πράξωσιν τοῦτο κάλλιον μὲ τρία, Περιπλέον δὲ, ἐπεθύμουν ὥστε νὰ κάμῃ τις αὐτοὺς νὰ παρατηρήσωσιν ὅτι ἡ μεγάλη ἀρτηρία, καὶ ἡ ἀρτηριακὴ φλεψὶς συντίθενται πολὺ στερεωτέρας καὶ σταθερωτέρας ἢ ὅσον συντίθενται ἡ φλεβικὴ ἀρτηρία καὶ ἡ κάτω κοίλη φλεψὶς καὶ ὅτι αἱ τελευταῖαι αὐταὶ δύο πλατύνονται πρὶν ἢ ἐπέλθωσιν εἰς τὴν καρδίαν, καὶ σχηματίζουσι ἐκεῖ ὡς δύο βαλάντις, ὠνομαζόμενα τὰ ὠτα τῆς καρδίας, τὰ ὁποῖα συντίθενται ἐκ σαρκῶς ὁμοίας πρὸς τὴν τῆς καρδίας, καὶ ὅτι ὑπάρχει πάντοτε περισσοτέρα θερμότης εἰς τὴν καρδίαν, ἢ ὅση ὑπάρχει εἰς ἕτερον μέρος τοῦ σώματος· καὶ τέλος ὅτι ἡ θερμότης αὕτη εἶναι ἱκανὴ νὰ πράξῃ ὥστε ἐὰν σταγῶν τις τοῦ αἵματος εἰσέλθῃ ἐν τοῖς κοιλοτήσιν αὐτῆς νὰ ἐξοιδαινῆται ταχέως καὶ νὰ διαστέλληται, ὡς γενικῶς πράττουσι τοῦτο ὅλα τὰ ρευστὰ ὅταν ἀφίνωσιν αὐτὰ νὰ πίπτωσιν σταγῶν πρὸς σταγῶνα ἐντὸς ἀγγείου λίαν θερμοῦ.

Διότι μετὰ ταῦτα, δὲν ἔχω ἀνάγκη νὰ εἴπω ἕτερον τι ἵνα ἐξηγήσω τὴν κίνησιν τῆς καρδίας εἰμὴ ὅτι ὅταν αἱ κοιλοτήτες αὐτῆς δὲν ἦναι πλήρεις αἵματος, ρεῖ ἐν αὐταῖς ἀναγκαίως ἐκ τῆς κάτω κοίλης φλεβῆς καὶ ἀρτηρίας εἰς τὴν ἀριστερὰν καθ' ὅσον τὰ δύο ταῦτα ἀγγεῖα εἶμι πάντοτε πλήρη, καὶ τὰ ἀνοίγματα αὐτῶν τὰ πρὸς τὴν καρδίαν δὲν δύνανται τότε νὰ ἐμπραχθῶσι· καὶ αἷμα εἰσέλθωσι δύο σταγόνες αἵματος οὕτω, δηλαδὴ ἡ μία ἐν ἐκάστη τῶν κοιλοτήτων αὐτῆς, αἱ σταγόνες αὐταὶ αἱ ὁποῖαι δὲν δύνανται νὰ ἦναι εἰμὴ λίαν ὀγγώδεις διὰ τὸν λόγον ὅτι τὰ ἀνοίγματα δι' ὧν εἰσέρχονται εἶναι λίαν πλατεῖα καὶ τὰ ἀγγεῖα ὅθεν προέρχονται λίαν πεπληρωμένα αἵματος, ἀ-

ραιοῦνται καὶ ἐξατμίζονται· ὑπὸ τῆς θερμότητος ἣν ἐκεῖθεν εὐρίσκουσι· διὰ τοῦ μέσου δὲ τούτου ποιούσα: ἵνα ἐξοιδαινῆται πᾶσα ἡ καρδία, ὠθοῦσι καὶ κλείουσι τὰς πέντε μικρὰς θύρας τὰς εὐρισκομένας ἐν ταῖς εἰσόδοις τῶν δύο ἀγγείων ὅθεν προέρχονται ἐμποδίζουσι οὕτως ὥστε νὰ μὴ κατέβῃ περιπλέον αἷμα ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ ἐξακολουθῶσαι νὰ ἀραιούνται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὠλοῦσι καὶ ἀνοίγουσι τὰς ἐξ ἄλλας μικρὰς θύρας τὰς εὐρισκομένας ἐν ταῖς εἰσόδοις τῶν δύο ἄλλων ἀγγείων, διὰ τῶν ὁποίων ἐξέρχονται, ποιούσα ἵνα ἐξοιδαινῶνται διὰ τοῦ τρόπου τούτου πᾶσαι αἱ διακλαδώσεις τῆς ἀρτηριακῆς φλεβῆς καὶ τῆς μεγάλης ἀρτηρίας κατὰ τὴν αὐτὴν οἶονεῖ στιγμήν, καθ' ἣν ἐξοιδαινῶνται καὶ ἡ καρδία, ἡ ὁποία ἐν τῷ αἵμα συστέλλεται, ὡς πράττουσι τοῦτο καὶ αἱ ἀρτηρίαι αὐταί, διὰ τὸν λόγον ὅτι τὸ αἷμα τὸ ὅποιον εἰσέρχεται ἐν αὐταῖς ψυχραίνεται· καὶ ἐξ μικρὰν θύραν αὐτῶν ἐπανακλείουσιν, καὶ αἱ πέντε τῆς κάτω κοίλης φλεβῆς καὶ τῆς φλεβικῆς ἀρτηρίας ἀνοίγονται οὕτω καὶ δίδωσιν δίδωσιν εἰς δύο ἄλλας σταγόνας αἵματος αἱ ὁποῖαι κάμνουσιν ἐκ νέου νὰ ἐξοιδαινῆται ἡ καρδία ὡς καὶ ἡ ἀρτηρία, ἀπεκράλακτα ὅπως καὶ αἱ προηγούμεναι, καὶ ἐπειδὴ τὸ αἷμα, ὅπερ εἰσέρχεται οὕτως ἐν τῇ καρδίᾳ διακρίνεται διὰ τῶν δύο τούτων βαλάντιων τὰ ὁποῖα ὠνομάζουσιν τὰ ὠτα τῆς καρδίας, ἐκ τούτου προέρχεται ὥστε ἡ κίνησις αὐτῶν νὰ εἶναι ἐναντία πρὸς τὴν τῆς καρδίας· καὶ ὥστε νὰ συστέλλωνται ὅταν ἐκείνη ἐξοιδαινῆται. Ἄλλως τε, ἵνα ἐκεῖνοι ὅσοι ἀγνοοῦσιν τὴν δύναμιν τῶν μαθησιατικῶν ἀποδείξεων καὶ δὲν εἶναι συνειθισμένοι νὰ διακρίνωσι τοὺς ἀληθεῖς λόγους ἀπὸ τοῦ πιθανοῦ, μὴ ἀποτολμηθῶσιν νὰ ἀρνῆθῶσι τοῦτο πρὶν νὰ ἐξετάσωσι, θέλω νὰ εἰδοποιήσω αὐτοὺς ὅτι ἡ κίνησις αὕτη τὴν ὁποῖαν ἤδη ἐξήγησα ἀκολουθεῖ ἐπίσης ἀναγκαίως τὴν μόναν διαθέσιν τοῦ ὀργάνου τὰ ὁποῖα δύναται τις νὰ ἴδῃ γυμνῶ τῷ ὀφθαλμῷ ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ τὴν θερμότητα τὴν ὁποῖαν δύναται τις νὰ γνωρίσῃ ἐκ πείρας, ὅπως κάμνει ἡ κίνησις τοῦ ὠρολογίου ἀκολου-

(α) Ἴδε *Traité de l'Homme*.

θεῖται τὴν δύναμιν τῆς καταστάσεως καὶ τοῦ σχήματος τῶν ἐκκρεμῶν καὶ τῶν τροχῶν του.

Ἄλλ' ἐὰν ἐρωτήσῃ τις πῶς τὸ αἷμα τῶν φλεβῶν δὲν ἐξαντλεῖται ῥέον οὕτως ἐν συνεχῶς εἰς τὴν καρδίαν, καὶ πῶς αἱ ἀρτηρίαι δὲν εἰσι λίαν πεπληρωμέναι ἐξ αὐτῶν, ἀφοῦ, πᾶν ὅ,τι διέρχεται διὰ τῆς καρδίας, ἐπιστρέφει διὰ τῆς καρδίας εἰς τὰς φλέβας, δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ ἀποκριθῶ εἰμὴ ὅ,τι ἐγράφη ἑνὸς Ἀγγλοῦ ἰατροῦ εἰς ὃν ὀφείλομεν νὰ ἀποδώσωμεν τὸν ἔπαινον ὅτι διέλυσε τὴν ἀγλὺν ἥτις περιεκάλυπτε τὸ μέρος τοῦτο καὶ πρῶτος εἶπε καὶ ἐδίδασκεν ὅτι ὑπάρχουσι πολλαὶ μικραὶ δίοδοι εἰς τὰς ἄκρας τῶν ἀρτηριῶν δι' ὧν τὸ αἷμα ὅπερ ἐξέρχεται τῆς καρδίας εἰσέρχεται εἰς τὰς μικρὰς διακλαδώσεις τῶν φλεβῶν, ἐξ ὧν καὶ πάλιν ἐπανέρχεται πρὸς τὴν καρδίαν ὥστε ἡ ροὴ αὐτοῦ δὲν εἶναι ἄλλο ἢ κυκλοφορία διηνεκῆς, ὅπερ ἀποδεικνύει κάλλιστα ὅτι ἡ συνήθης πεῖρα τῶν χειρουργῶν οἷτινες δένοντες τὸν βραχίονα ἰσχυρῶς ὑπεράνω τοῦ μέρους καθ' ὃ ἀνοίγουσι τὴν φλέβα, κάμνουσιν ὥστε τὸ αἷμα νὰ ἐξέρχεται ἀφθονώτερον παρὰ ἐὰν τὸν εἶχον ἀδέτον· θὰ συνέβαινε δὲ τὸ ἐναντίον ἐὰν προσέδεον αὐτὸν κάτωθεν μεταξὺ τῆς χειρὸς καὶ τῆς ὀπῆς, ἢ κάλλιον ἐὰν προσέδεον αὐτὸν λίαν ἰσχυρῶς ἀνωθεν· διότι εἶναι ἀποδεικνυμένον ὅτι ὁ δεσμός, μετρίως συσφιγγόμενος, δυνάμενος νὰ ἐμποδίσῃ ὅπως τὸ ἐν τῷ βραχίονι αἷμα μὴ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὴν καρδίαν διὰ τῶν φλεβῶν, δὲν ἐμποδίζει ἐπίσης νὰ μὴ ἐρχεται ἐκ νέου διὰ τῶν ἀρτηριῶν, ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι εὐρίσκειται κάτωθεν τῶν φλεβῶν καὶ ὅτι τὰ δερμάτια των, ὄντα σκληρότερα, εἰσι δυσκολώτερα εἰς τὴν θλίψιν, καὶ ὁμοίως ὅτι τὸ ἐρχόμενον ἐκ τῆς καρδίας αἷμα φέρεται πρὸς τὴν χεῖρα μετὰ πλειοτέρας δυνάμεως ἢ μεθ' ὅσης ἐπιστρέφει ἐκ τῆς χειρὸς διὰ τῶν φλεβῶν πρὸς τὴν καρδίαν· καὶ ἀφοῦ τὸ αἷμα τοῦτο ἐξέρχεται τοῦ βραχίονος διὰ τῆς ὀπῆς ἥτις εἶναι ἐπὶ μιᾶς τῶν φλεβῶν, πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ εὐρίσκωνται δίοδοι τινες κάτωθεν τοῦ δεσμοῦ, ἥτοι πρὸς τὰς ἄκρας τοῦ βραχίονος, ἐξ οὗ

δύναται νὰ ἐρχεται ἐκ τῶν ἀρτηριῶν. Ἀποδεικνύει ἐπίσης κάλλιστα πᾶν ὅ,τι λέγεται περὶ τῆς κινήσεως τοῦ αἵματος διὰ τινῶν μικρῶν δερμάτων ἄπερ εἰσὶν οὗτοι διατεθειμένα εἰς διάφορα μέρη καὶ κατὰ μῆκος τῶν φλεβῶν ὥστε δὲν ἐπιτρέπουσι ποτὸς εἰς αὐτὸ νὰ διέλθῃ ἐκ τοῦ μέσου τοῦ σώματος πρὸς τὰ ἄκρα, ἀλλὰ μόνον νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ τῶν ἄκρων πρὸς τὴν καρδίαν· πλειότερον δὲ διὰ τῆς πείρας ἥτις δεικνύει ὅτι πᾶν ὅ,τι ἐστὶν ἐν τῷ σώματι δύναται νὰ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ εἰς ὀλίγιτον χρονικὸν διάστημα διὰ μιᾶς μόνης ἀρτηρίας ὅταν αὕτη ᾖναι κεικομένη μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ δεσμοῦ, ὥστε δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ σκευθῇ τις ὅτι τὸ αἷμα ὅπερ ἐξέρχεται, προέρχεται ἄλλοθεν.

Ἄλλ' ὑπάρχουσι πλείστα ἕτερα πράγματα ἀποδεικνύοντα ὅτι ἡ ἀληθὴς αἰτία τῆς κινήσεως ταύτης τοῦ αἵματος εἶναι ἐκείνη ἢν ἀνέφερον· ἡ διαφορά πρῶτον, ἥτις παρατηρεῖται μεταξὺ τοῦ αἵματος ὅπερ ἐξέρχεται τῶν φλεβῶν καὶ τῶν ἀρτηριῶν ἀποδίδεται εἰς τὸ ὅτι διερχόμενον ἐκ τῆς καρδίας ἀραιούται καὶ οὕτως εἰπεῖν διῦλλίζεται, εἶναι λεπτότερον καὶ ζωηρότερον καὶ θερμότερον αἶμα ἐξέλθῃ ἐκεῖθεν δηλ. εὐρισκόμενον ἐν ταῖς ἀρτηρίαις, ἢ ὅσον εἶναι ὀλίγον πρὶν ἢ εἰσελθῇ, δηλ. εὐρισκόμενον ἐν ταῖς φλεβαῖς καὶ ἐὰν προσέξῃ τις θὰ εὕρῃ τὴν διαφορὰν ταύτην μεγαλειότεραν εἰς τὰ μέρη τοῦ σώματος τὰ πλέον ἀπομακρυσμένα τῆς καρδίας, ἢ τὰ εὐρισκόμενα ἔγγυς αὐτῆς. Εἶτα ἡ σκληρότης τῶν δερμάτων ἐξ ὧν συνίσταται ἡ ἀρτηριακὴ φλεβὴ καὶ ἡ μεγάλη ἀρτηρία καταδεικνύει ἀρκούντως ὅτι τὸ αἷμα κτυπᾷ κατ' αὐτῶν μετὰ πλειοτέρας δυνάμεως ἢ κατὰ τῶν φλεβῶν καὶ διατί ἡ κοίλη ἀριστερὰ φλεβὴ τῆς καρδίας καὶ ἡ μεγάλη ἀρτηρία θὰ ᾖσαν εὐρότεροι καὶ μεγαλειότεροι τῆς κοίλης δεξιᾶς φλεβῆς καὶ τῆς ἀρτηριακῆς φλεβῆς ἐὰν τὸ αἷμα τῆς ἀρτηριακῆς φλεβῆς μὴ διέλθῃ τῶν πνευμόνων, ἀφοῦ διήλθε τῆς καρδίας, εἶναι ζωηρότερον καὶ διῦλλίζεται ἰσχυρότερον καὶ εὐκολώτερον τοῦ αἵματος ὅπερ ἐρχεται κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς κοίλης φλεβῆς καὶ τί δύναται οἱ ἰατροὶ νὰ μαντεύσωσι ὅ-

ταν ψηλαφῶσι τὸν σφυγμὸν, ἐὰν δὲν ἤξεύρωσιν ὅτι καθὼς τὸ αἷμα ἀλλάσσει φύσιν δύναται νὰ ἀραιωθῇ διὰ τῆς θερμότητος τῆς καρδίας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἰσχυρῶς καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ταχέως ἢ πρότερον· καὶ ἐὰν ἐξετάσῃ τις πῶς ἡ θερμότης αὕτη συγκοινωνοῖ εἰς τὰ ἄλλα μέλη, δὲν πρέπει τις νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι τοῦτο γίνεται διὰ μέσου τοῦ αἵματος ὅπερ διερχόμενον ἐκ τῆς καρδίας, θερμαίνεται καὶ διαδίδεται ἐκεῖθεν εἰς ὅλον τὸ σῶμα· ἐξ οὗ προέρχεται ὅτι ἐὰν ἀφαιρέσωμεν τὸ αἷμα μέρος τινὸς διὰ τοῦ αὐτοῦ μέσου ἀφαιρούμεν καὶ τὴν θερμότητά του· καὶ ἐὰν ἐτι ἡ καρδία ἦτο τόσον διάπυρος ὡς σίδηρος φλεγόμενος δὲν θὰ ἤρκει νὰ θερμάνῃ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας τόσον, ἐὰν δὲν ἀπέστελλε συνεχῶς νέον αἷμα. Ἐπειτα δὲ ἐπίσης γινώσκει τις ἐκ τούτου ὅτι ἡ ἀληθινὴ χρῆσις τῆς ἀναπνοῆς εἶνε νὰ φέρῃ ἀρκετὸν δροσερὸν ἀέρα εἰς τὸν πνεύμονα ἵνα ποιήσῃ ὥστε τὸ αἷμα ὅπερ ἐρχεται ἐν αὐτῷ ἐκ τῆς δεξιᾶς κοιλότητος τῆς καρδίας, ἔνθα ἠραιώθη καὶ οἰνεῖ μετεβλήθῃ εἰς ἀτμούς, νὰ συμπυκνωθῇ εἰς αἷμα ἐκ νέου πρὶν ἢ ρεῦσῃ πάλιν εἰς τὴν ἀριστερὰν, πρᾶγμα χωρὶς τοῦ ὁποίου τὸ αἷμα δὲν θὰ ἦτο ἱκανὸν νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τροφή εἰς τὸ ἐκεῖτε πῦρ τοῦθ' ὅπερ ἐπιβεβαιούται, διότι βλέπει τις ὅτι τὰ ζῶα ἅτινα οὐδύλλως ἔχουσι πνεύμονας, δὲ ἔχουσι ἐπίσης εἰμὴ μίαν μόνην κοιλότητα ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ ὅτι τὰ παιδία, ἅτινα δὲν δύναται νὰ ποιήσωσι χρῆσιν των πνευμόνων, ἐν ὅτῳ εὐρίσκονται κλεισμένα ἐν τῇ κοιλίᾳ τῶν ἐαυτῶν μητέρων, ἔχουσι ἐν ἀνοίγμα δι' οὗ ρεῖ αἷμα ἐκ τῆς κάτω κοίλης φλεβῆς ἐν τῇ ἀριστερᾷ κοιλότητι τῆς καρδίας, καὶ ἕνα ἀγωγὸν δι' οὗ ἐρχεται αἷμα ἀπὸ τῆς ἀρτηριακῆς φλεβῆς ἐν τῇ μεγάλῃ ἀρτηρίᾳ χωρὶς νὰ διέλθῃ διὰ τοῦ πνεύμονος. Ἐπειτα δὲ πῶς θὰ ἐγένετο ἡ πέψις ἐν τῷ στομάχῳ ἐὰν ἡ καρδία δὲν ἐστελλεν ἐκεῖτε θερμότητα διὰ τῶν ἀρτηριῶν, καὶ σὺν ταύτῃ τινὰ τῶν ρωδιστάτων μερῶν τοῦ αἵματος ἅτινα βοηθῶσιν εἰς τὸ νὰ διαλύσωσι τὰ ἐν αὐτῷ τεθειμένα κρέατα, καὶ ἡ ἐνέργεια ἥτις με-

ταβάλλει τὸν χυμὸν τῶν κρεάτων τούτων εἰς αἷμα δὲν εἶναι ἀραγε εὐκόλος νὰ γνωσθῇ ἐὰν θεωρήσῃ τις ὅτι διῦλλίζεται διερχόμενος καὶ ἐκ νέου ἐπιστρέφων διὰ τῆς καρδίας ἴσως ἑκατοντάκις περίπου ἢ δυσεκατοντάκις καθ' ἑκάστην ἡμέραν; καὶ ἔχει τις ἀνάγκην ἐτέρου πράγματος διὰ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν θρέψιν καὶ τὴν παραγωγὴν τῶν διαφορῶν χυμῶν οἷτινες εὐρίσκονται ἐν τῷ σώματι, εἰμὴ νὰ εἴπη ὅτι ἡ δύναμις διὰ τῆς ὁποίας τὸ αἷμα ἀραιούμενον μεταβαίνει ἀπὸ τῆς καρδίας πρὸς τὰ ἄκρα τῶν ἀρτηριῶν, ποιεῖ ὥστε τινὰ τῶν μορίων τούτων σταματῶσι μεταξὺ τῶν μορίων τῶν μελῶν ἔνθα εὐρίσκονται, καὶ λαμβάνουσιν ἐκεῖ τὴν θέσιν ἐτέρων τινῶν ἄπερ ἀποδιώκουσιν ἐκεῖθεν, καὶ ὅτι, κατὰ τὴν κατάστασιν, ἢ τὸ σχῆμα, ἢ τὴν σμικρότητα τῶν πόρων οὗς ἀπαντῶσι τὰ μὲν φθάνουσιν εἰς τινὰς χώρας τάχιον τῶν δὲ, καθ' ὃν τρόπον ἕκαστος δύναται νὰ ἴδῃ διαφορά κόσκινα, τὰ ὅποια ὄντα ποικίλως διατρυπημένα, χρησιμεύουσιν εἰς τὸ νὰ διαχωρίζωσι διαφορῶς καρπούς ἀπ' ἀλλήλων· ἐπὶ τέλους, ὅπερ ἐστὶ καὶ τὸ τὰ μάλιστα ἀξιοσημείωτον καθ' ὅλα ταῦτα, εἶναι ἡ γέννησις τῶν ζωικῶν πνευμάτων, ἅτινα εἰσὶν ὡς λεπτότατος ἀήρ ἢ μᾶλλον ὡς φλόξ καθρωτάτη καὶ ζωηροτάτη, ἢ ὁποία ἀναβαίνουσα συνεχῶς ἐν μεγάλῃ ἀφθονίᾳ ἀπὸ τῆς καρδίας ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, φθάνει ἐκεῖθεν διὰ τῶν νεύρων εἰς τοὺς μυῶνας καὶ δίδει τὴν κίνησιν εἰς ὅλα τὰ μέλη, χωρὶς νὰ γίνῃ ἀνάγκη νὰ φαντασθῶμεν ἐτέραν αἰτίαν, ποιῶσαν ὥστε τὰ μόρια τοῦ αἵματος, ἅτινα, ὄντα τὰ μάλιστα τεταραγμένα καὶ τὰ μάλιστα διαπεραστικά, εἶναι καὶ τὰ ἱκανώτατα νὰ συγκριθῶσι τὰ πνεύματα ταῦτα, φθάνουσι μᾶλλον πρὸς τὸν ἐγκέφαλον ἢ ἀλλαγῶν, ἐὰν μὴ αἱ ἀρτηρίαι, κί ὅποια φέρουσιν αὐτὰ ἐκεῖ, ὦσιν αἱ ἐρχόμεναι ἀπὸ τῆς καρδίας ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον κατ' εὐθείαν γραμμὴν πικρῶν, καὶ ἂν, κατὰ τοὺς κανόνας τῶν μηχανικῶν οἷτινες εἶναι οἱ αὐτοὶ ὡς καὶ οἱ τῆς φύσεως, ὅτε πολλὰ πράγματα τείνουσιν ὁλοῦ εἰς τὸ νὰ κινηθῶσιν πρὸς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ μέρος ἐνθα δὲν ὑπάρχει ἀρκετὴ θέσις δι' ὅλα, κα-

θώς και τὰ μόρια τοῦ σώματος ἄτινα ἐξέρχονται ἐκ τῆς ἀριστερᾶς κοιλότητος τῆς καρδίας τείνουσι πρὸς τὸν ἐγκέφαλον, τὰ ἀσθενέστερα καὶ τὰ ἥτιον ταρπτόμενα ὀφείλουσιν ὡς ἐκ τούτου νὰ ἀποτρέπωνται ὑπὸ τῶν ἰσχυροτέρων, ἄτινα διὰ τοῦ μέσου τούτου, φθάνουσιν ἐκεῖτε μόνα.

Εἶχον ἐξηγήσει ἀρκετὰ ἰδιαζόντως πάντα τὰ πράγματα ταῦτα ἐν τῷ ἐγχειριδίῳ τὸ ὁποῖον εἶχον ποτε σκοπὸν νὰ δημοσιεύσω. Καὶ ἔπειτα εἶχον δι' αὐτοῦ δεῖξει ὁποῖον ὀφείλει εἶναι τὸ ἐργαστήριον τῶν νεύρων καὶ τῶν μυῶνων τοῦ ἀνθρώπινου σώματος ἵνα ποιῆ ὥστε τὰ ζωικὰ πνεύματα, ὄντα ἐν αὐτοῖς νὰ ἔχουσι τὴν δύναμιν νὰ κινῶσι τὰ μέλη αὐτῶν, καθὼς βλέπει τις τὰς κεφαλὰς ὀλίγον μετὰ τὴν ἀποκοπὴν αὐτῶν, συγκινομένους εἰσέτι καὶ θαγκανύσας τὴν γῆν, μολονότι δὲν ἐμψυχοῦνται πλέον ποίας μεταβολᾶς ὀφείλουσι νὰ ἐπιφέρωσιν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἵνα προξενήσωσι τὴν ἐξέγερσιν, καὶ τὸν ὕπνον, καὶ τοὺς ὄνειρους· πῶς τὸ φῶς, οἱ ἤχοι, αἱ ὀσμᾶι, αἱ γεύσεις, ἡ θερμότης καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι ποιότητες τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων, δύνανται νὰ ἐντυπώσωσιν ἐν αὐτῷ διαφόρους ιδέας διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῶν αἰσθήσεων· πῶς ἡ πείνα, ἡ δίψα καὶ τὰ ἄλλα ἐσωτερικὰ πάθη δύνανται ἐπίσης νὰ πέμψωσι πρὸς αὐτὸν τὰς ιδιότητάς των· τί ὀφείλει νὰ λαμβάνηται ἐκεῖ διὰ τῆς κοινῆς αἰσθήσεως ὅπου αἱ ιδέαι αὗται γίνονται δεκταὶ διὰ τὴν μνήμην ἧτις διαφυλάττει αὐτάς, καὶ διὰ τὴν φαντασίαν ἡ ὁποία δύναται ποικίλως νὰ μεταβάλλῃ αὐτάς καὶ νὰ συνθέσῃ ἐκ τούτων νέας, καὶ, διὰ μέσου ὁμοίου, διανέμουσα τὰ ζωικὰ πνεύματα ἐν τοῖς μυῶσι, νὰ κάμῃ νὰ κινῶσι τὰ μέλη τοῦ σώματος τούτου διὰ τῶν ποικίλων τρόπων καὶ τόσον ὡς πρὸς τὰ ἀντικείμενα ἄτινα παρουσιάζονται· εἰς τὰς αἰσθήσεις τῆς καὶ ὡς πρὸς τὰ ἐσωτερικὰ πάθη τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται ἐν αὐτῇ, ὥστε τὰ ἡμέτερά νὰ δύνανται νὰ κινῶνται χωρὶς νὰ διευθύνῃ αὐτὰ ἡ θέλησις· τί διόλου δὲν φαίνεται παράδοξον εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι γνωρίζοντες πόσα διάφορα αὐτὸ ἔματτα ἦτοι μηχανα-

νὰς κινουμένας ἢ βιομηχανία τῶν ἀνθρώπων δύναται νὰ κατασκευάσῃ, χωρὶς νὰ μεταχειρισθῇ πρὸς τοῦτο εἰμὴ ἐλάχιστα τεμάχια συγκριτικῶς πρὸς τὴν μεγάλην πληθύν τῶν ὀστέων, τῶν μυῶνων, τῶν νεύρων, τῶν ἀρτηριῶν καὶ ὄλων τῶν ἄλλων μερῶν ἄτινα εὐρίσκονται ἐν τῷ σώματι ἐκάστου ζώου, θὰ ἐθεώρουν τὸ σῶμα τοῦτο ὡς μηχανὴν, ἡ ὁποία, πλασθεῖσα ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἀσυγκρίτως κάλλιον διοργανωμένη καὶ ἔχει ἐν ἐκυτῇ κινήσεις θαυμασιωτέρας ἢ οὐδεμία ἄλλη ἐκείνων αἰτινες δύνανται νὰ ἐνευρεθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἰδιαζόντως ἐνδιέτριφα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἵνα δεῖξω ὅτι ἐὰν ὑπῆρχον τοιαῦται μηχαναὶ αἱ ὁποῖαι νὰ εἶχον τὰ ὄργανα καὶ τὸ ἐξωτερικὸν σχῆμα πίθηκος ἢ ἐτέρου τινὸς ζώου ἀνευ λογικοῦ, δὲν θὰ εἶχομεν οὐδὲν μέσον διὰ νὰ ἀναγνωρίσωσιν, ὅτι δὲν θὰ ἦσαν καθ' ὅλα τῆς αὐτῆς φύσεως οἷος καὶ τὰ ζῶα ταῦτα· ἐνῶ ἐὰν ὑπῆρχον τοιαῦται αἰτινες νὰ εἶχον τὴν ὁμοίωσιν τῶν σωματικῶν ἡμῶν, καὶ νὰ ἐμιμοῦντο τόσον τὴν ἐνεργείαν ἡμῶν ὅσον ἠθικῶς θὰ ἦτο δυνατόν, θὰ εἶχομεν πάντοτε δύο μέσα βεβαιότατα ἵνα ἀναγνωρίσωμεν ὅτι δὲν θὰ ἦσαν διόλου διὰ τοῦτο ἀληθεῖς ἀνθρώποι· ὦν τὸ πρῶτον εἶναι ὅτι οὐδέποτε θὰ ἠδύναντο νὰ μεταχειρισθῶσι λέξεις μηδ' ἕτερα σημεῖα, συνθέτουσιν αὐτά, ὡς πράττομεν ἡμεῖς ἵνα ἐκδηλώσωμεν εἰς τοὺς ἄλλους τὰ διανοήματα ἡμῶν· διότι κάλλιστα δύναται τις νὰ ἀντιληθῇ ὅτι μηχανὴ τις ἐνδέχεται νὰ ἦναι τοιοῦτοτρόπως κατασκευασμένη ὥστε νὰ προσφέρῃ λέξεις καὶ μάλιστα νὰ προσφέρῃ τινὰς καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς σωματικὰς ἐνεργείας αἱ ὁποῖαι ἠθέλον προξενήσῃ μεταβολὰς τινὰς ἐν τοῖς ὀργάνοις αὐτῶν, ὡς ἐὰν ἐγγίση τις αὐτὴν κατὰ τι μέρος νὰ ἐρωτήσῃ τί θέλησιν νὰ τῇ εἴπῃ, ἐὰν εἰς τι ἕτερον, νὰ κραυγῆσῃ ὅτι κακοποιῶσιν αὐτὴν, καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια, ἀλλ' οὐχὶ καὶ νὰ διαθέσῃ αὐτάς ποικίλως διὰ νὰ ἀποκρίνηται κατὰ τὴν ἐνωϊαν παντὸς ὅ,τι θὰ λεχθῇ ἐνώπιόν τῆς, καθὼς δύνανται νὰ πράξωσι καὶ οἱ τὰ μάλιστα ἀπομωρωμένοι ἀνθρώποι, καὶ τὸ δευτέ-

ρον εἶνε ὅτι, καίτοι πράττουσαι πολλὰ πράγματα ἐπίσης καλῶς ἢ ἴσως κάλλιον ἢ οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν, θὰ ἦσαν ἐλλειπεῖς· ἐξ ἁπαντος κατὰ τινα ἕτερα, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἀνεκάλυπτε τις ὅτι δὲν θὰ ἐνήργουν ἐν γνώσει, ἀλλὰ μόνον ὡς ἐκ τῆς διαθέσεως τῶν ὀργάνων των· διότι, ἀντὶ τὸ λογικὸν νὰ ἦναι ὄργανον παγκόσμιον, ὅπερ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ καθ' ὅλα τὰ εἶδη τῆς συμπτώσεως, τὰ ὄργανα ταῦτα ἔχουσιν ἀνάγκην ἰδιαίτερας τινὸς διαθέσεως δι' ἐκάστην ἰδιαίτεραν ἐνέργειαν, ἐξ οὗ προέρχεται ὅτι ἠθικῶς εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρχωσιν ἀρκεταὶ διαφοροὶ διαθέσεις ἐν μιᾷ μηχανῇ διὰ νὰ κάμῃ αὐτὴν νὰ ἐνεργῆσῃ καθ' ὅλας τὰς συγκυρίας τῆς ζωῆς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καθ' ὃν δὴ καὶ τὸ λογικὸν ἡμῶν ποιεῖ ἡμᾶς νὰ ἐνεργῶμεν. Διὰ δὲ τῶν δύο τούτων μέσων δύναται τις ἐπίσης νὰ γνωρίσῃ τὴν διαφορὰν ἡ ὁποία ὑπάρχει μετὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν κτηνῶν· διότι, πράγμα λίαν ἀξιοσημείωτον, οὐδόλως ὑπάρχουσιν ἀνθρώποι τόσον ἀπομωρωμένοι καὶ βλάκες, μηδὲ τῶν ἀφρόνων μάλιστα ἐξαιρουμένων, μὴ ὄντες ἱκανοὶ νὰ διαθέσωσιν ὁμοῦ διαφόρους λέξεις καὶ νὰ συνθέσωσιν ἐκ τούτων λόγον διὰ τοῦ ὁποίου νὰ κάμωσιν ὥστε νὰ ἐνοήσωσιν οἱ ἕτεροι τὰ διανοήματα των, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας οὐδὲν ἕτερον ζῶον ὑπάρχει, ὅσον ἐντελὲς καὶ ὅσον εὐτυχῶς γεγεννημένον καὶ ἂν δύναται νὰ ἦναι, δυνάμενον νὰ πράξῃ τὸ αὐτό. Τοῦτο δὲ δὲν προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἔχουσιν ἐλλείψιν ὀργάνων, διότι βλέπομεν ὅτι αἱ κίσσαι καὶ οἱ ψιττακοὶ δύνανται νὰ προσφέρωσι λέξεις ὡς καὶ ἡμεῖς, καὶ ὅμως δὲν δύνανται νὰ ὁμιλήσωσιν ὅπως ἡμεῖς, δηλαδή ἐκδηλοῦντες ὅτι σέπτονται πᾶν ὅ,τι λέγουσιν· ἐνῶ οἱ ἀνθρώποι, οἱ ὁποῖοι, γεννηθέντες κωφοὶ καὶ ἄλαλοι, στεροῦνται τῶν ὀργάνων ἄτινα χραιομεύουσιν εἰς τοὺς ἄλλους διὰ νὰ ὁμιλῶσιν, τόσον ἢ πλέον τῶν κτηνῶν, συνθερίζουσι νὰ ἐφευρίσκωσιν ἀφ' ἑαυτῶν σημεῖα τινὰ διὰ τῶν ὁποίων κάμωσι νὰ συνεννοῶνται μετ' ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ὄντες συνήθως πλησίον των ἔχουσιν τὴν εὐκαιρίαν νὰ μάθωσι τὴν γλῶσσάν των. Καὶ τοῦτο δὲν ἀποδεικνύει μόνον

ὅτι τὰ κτήνη ἔχουσιν ὀλιγώτερον λογικὸν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ ὅτι οὐδόλως τοιοῦτον ἔχουσι, διότι βλέπομεν ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰμὴ ἐλάχιστη τις ἐλλείψις διὰ νὰ μάθωσι νὰ ὁμιλῶσι, καὶ καθ' ὅσον παρατηρούμεν ἀνισότητα μεταξὺ τῶν ζῶων τοῦ αὐτοῦ εἶδους καθὼς καὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅτι τὰ μὲν εἶναι εὐκολώτερα νὰ γυμνασθῶσιν ἢ τὰ δὲ, δὲν εἶναι πιστευτὸν ὅτι εἰς πίθηκ, ἢ εἰς ψιττακός, ὁ ἐντελέστατος τοῦ εἶδους του, δὲν θὰ ἐξισούτο ὡς πρὸς τοῦτο πρὸς παιδίον τῶν τὰ μάλιστα βλακῶν, ἢ τοῦλάχιστον πρὸς παιδίον ἔχον τὸν ἐγκέφαλον τεταραχμένον, ἐὰν ἡ ψυχὴ αὐτῶν δὲν ἦτο φύσεως ὅλως διαφερούσης τῆς ἡμετέρας. Καὶ δὲν πρέπει νὰ συγχέῃ τις τὰς λέξεις μετὰ τῶν φυσικῶν κινήματων τὰ ὁποῖα μαρτυροῦσι τὰ πάθη, καὶ τὰ ὁποῖα δύνανται αἱ μηχαναὶ νὰ ἀπομιμηθῶσι τόσον ὅσον καὶ τὰ ζῶα, μηδὲ νὰ σκέπτεται, ὡς τινες τῶν ἀρχαίων, ὅτι τὰ κτήνη ὁμιλοῦσι, μολονότι ἡμεῖς δὲν ἐννοοῦμεν τὴν γλῶσσάν των· διότι, ἐὰν ἦτον ἀληθές, ἐπειδὴ ἔχουσι πολλὰ ὄργανα ἀναφερόμενα πρὸς τὰ ἡμέτερα, θὰ ἠδύναντο τόσον καλῶς νὰ συνεννοῶνται μετ' ἡμῶν ὅσον καὶ μετὰ τῶν ὁμοίων αὐτοῖς.

Ἐπίσης δὲ καὶ τοῦτο εἶναι λίαν ἀξιοσημείωτον, ὅτι, μολονότι ὑπάρχουσιν πολλὰ ζῶα ἀποδεικνύοντα περισσώτερον βιομηχανίαν ἢ ἡμεῖς κατὰ τινὰς τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν, βλέπομεν ὅμως ὅτι τὰ αὐτὰ δὲν μαρτυροῦσι διόλου τοιοῦτην κατὰ πολλὰς ἐτέρας, εἰς τρόπον ὥστε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κατασκευάζουσι κάλλιον ἡμῶν δὲν ἀποδεικνύει ὅτι ἔχουσι πνεῦμα, διότι κατὰ τὸν λόγον τοῦτον θὰ εἶχον περισσώτερον ἢ οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν, καὶ θὰ ἐπράττων κάλλιον εἰς πᾶν ἕτερον πράγμα, ἀλλὰ μάλλον ὅτι οὐδόλως ἔχουσι καὶ ὅτι ἡ φύσις εἶναι ἡ ἐνεργούσα ἐν αὐτοῖς κατὰ τὴν διάθεσιν τῶν ὀργάνων αὐτῶν, καθὼς βλέπομεν ὅτι ὠρολογίον τι, τὸ ὁποῖον δὲν συντίθεται εἰμὴ ἐκ τροχῶν καὶ ἐλατηρίων, δύναται νὰ λογαριαζῇ τὰς ὥρας καὶ νὰ μετῇ τὸν χρόνον ἀκριβέστερον ἡμῶν μετ' ὅλης τῆς συνέσεως ἡμῶν.

Εἶχον περιγράψῃ μετὰ ταῦτα τὴν λογι-

κὴν ψυχὴν, καὶ ἀπέδειξε ὅτι διόλου δὲν δύναται νὰ ἐξάγεται ἐκ τῆς δυνάμεως τῆς ὕλης, ὡς καὶ τὰ ἄλλα πράγματα περὶ τῶν ὁποίων ἐπραγματεύθη, ἀλλ' ὅτι ἐπίτιδες πρέπει νὰ ἐδημιουργήθῃ, καὶ πῶς δὲν εἶναι ἀρκετὸν ὥστε νὰ κατοικήῃ ἐν τῷ σώματι τοῦ ἀνθρώπου ὡς πρῶτος ἐν τῷ πλοίῳ του, εἰ μὴ ἴσως ἵνα κινή τὰ μέλη του, ἀλλ' ὅτι εἶναι ἀνάγκη ὥστε νὰ ᾖναι μεμιγμένη καὶ συννηνωμένη στενωτέρως μετ' αὐτοῦ διὰ νὰ ἔχη ἐκτὸς τούτου αἰσθήματα καὶ ὀρεξεις ὁμοίας πρὸς τὰς ἡμετέρας, καὶ οὕτω νὰ συνθέσῃ ἀληθῆ ἀνθρώπον. Ἄλλως τε, ἐξετάθη ὀλίγον ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ψυχῆς, διότι τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν τὰ μάλιστα ἐνδιαφερόντων ἐπειδὴ, μετὰ τὴν πλάνην ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἀρνοῦνται τὸν Θεόν, τὴν ὁποίαν, νομίζω, ἀρκοῦντως ἀνεσκεύασα ἀνωτέρω, δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἐτέρα ἀπομακρυνουσα μᾶλλον τὰ ἀσθενῆ πνεύματα ἐκ τῆς εὐθείας ὁδοῦ τῆς ἀρετῆς ἢ τὸ φαντάζεσθαι ὅτι ἡ ψυχὴ τῶν κτηνῶν εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως οἷας καὶ ἡ ἡμετέρα, καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν οὐδὲν ἔχομεν νὰ φοβώμεθα μηδὲ νὰ ἐλπίζωμεν μετὰ τὴν ζωὴν ταύτην ὅχι περισσότερον τῶν μυιῶν καὶ τῶν μυρμηκῶν ἐνῷ ὅταν γνωρίζῃ τις πόσον διαφέρουσιν ἐννοεῖ πολλῶν κάλλιον τοὺς λόγους οἱ ὅποιοι ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ ἡμετέρα εἶναι φύσεως ἐξ ὁλοκλήρου ἀνεξαρτήτου τοῦ σώματος, καὶ κατὰ συνέπειαν ὅτι διόλου δὲν ὑπόκειται εἰς τὸ νὰ συναποθάνῃ μετ' αὐτοῦ· ἐπειτα δὲ, καθ' ὅσον οὐδὲν βλέπει τις ἄλλας αἰτίας καταστρέφουσας αὐτήν, ἀγεται φυσικῶς εἰς τὸ νὰ κρίνῃ ἐκ τούτου ὅτι εἶναι ἀθάνατος.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΑ

Οἱ Δορυφόροι τοῦ Ἀρεως.

Παράδοξον φαίνεται, ὅτι κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἀνεκαλύφθησαν ἐν τῷ ἡ-

μετέρῳ ἡλιακῷ συστήματι: πλειότεροι πλανῆται ἢ δορυφόροι.

Κατὰ τὸ 1777 δογματικῶς ἐπιστεύετο παρὰ τοῖς ἀστρονόμοις, ὅτι ὅπως οἱ πλανῆται εἰσι πλειότεροι τῶν ἡλίων (ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου ἡλιακοῦ συστήματος κρίνοντες), οὕτως οἱ δορυφόροι εἰσι πολυπληθέστεροι τῶν πλανητῶν. Ἡ ἡμετέρα Σελήνη, οἱ 4 δορυφόροι τοῦ Διὸς καὶ οἱ 5 τοῦ Κρόνου ἀνεβίβαζον τὸν ἀριθμὸν τῶν δορυφόρων εἰς 10, ἐνῷ οἱ γνωστοὶ τότε πλανῆται ἦσαν μόνον 6 καὶ τῆς Γῆς αὐτῆς συμπεριλαμβανομένης. Ἐν διαστήματι 4 ἐτῶν, δηλαδὴ τὴν 13 μαρτίου τοῦ 1781, νέος ἀνεκαλύφθη πλανῆτης, ὁ Οὐρανός, ἀλλὰ μετὰ 6 ἔτη, τὴν 11 ἰανουαρίου 1787, 2 σώματα ἀνεκαλύφθησαν δορυφοροῦντα τὸν νέον τοῦτον πλανήτην ἐν τῇ περιστροφικῇ αὐτοῦ περὶ τὸν ἥλιον κινήσει· 2 δὲ ἔτη βραδύτερον ὁ ἀριθμὸς τῶν δορυφόρων τοῦ Κρόνου ἠξήθη κατὰ 2 ἐτι· οὕτω δὲ ἐπῆρχον, κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, 6 γνωστοὶ πλανῆται καὶ διπλάσιος ἀριθμὸς γνωστῶν δορυφόρων. Παρατρέχοντες τοὺς ὑπὸ τοῦ Ἑρστέλου ἀποδοθέντας 4 νέους δορυφόρους εἰς τὸν Οὐρανόν, διότι, ὡς γνωστὸν, ὁ ἀστρονόμος οὗτος ἠπατήθη ἐν τῇ ἀνακάλυψι τοῦ ταύτη.

Οὕτως ἀρχομένου τοῦ παρόντος αἰῶνος, ὁ ἥλιος ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ κέντρον συστήματος, ἀποτελουμένου ἀπὸ 7 πλανητῶν, 14 δορυφόρων καὶ τῶν δακτυλίων τοῦ Κρόνου. Ἐκτοτε ὅμως ἡ ἀνακάλυψις νέων πλανητῶν ἤρχισε βαίνουσα ταχύτερον τῆς ἀνακάλυψεως νέων δορυφόρων. Ἀπὸ αὐτῶν ἤδη τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος τὸ πρῶτον μέρος τῆς περιέργου οἰκογενείας τῶν πλανητῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν κυκλοτερῆ ζώνην, τὴν κατέχουσιν τὸ μεταξὺ τοῦ Ἀρεως καὶ τοῦ Διὸς διάστημα ἀνεκαλύφθη, τὴν δὲ 29 μαρτίου 1807 τὸ τέταρτον, καὶ τὴν 23 Σεπτεμβρίου 1846 ὁ Ἄδαμς καὶ ὁ Λεβερριέρς, χωρὶς ἑκάτερος, ἀνεκάλυψαν τὸν Ποσειδῶνα. Δύο μῆνες μετὰ ταῦτα ὁ πέμπτος τῶν δευτερευόντων πλανητῶν ἀνεκαλύπτετο· πρὸ ὀλίγων δὲ μόνον ἡμερῶν ὁ ἑκατοστὸς ἐβδομηκοστὸς πέμπτος, συμπλη-

ρώσας οὕτως εἰς 176 τὸν ἀριθμὸν τῶν κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα ἀνακαλυφθέντων πλανητῶν. Καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα μέχρι τῆς νυκτὸς τῆς 18 αὐγούστου τρέχοντος ἔτους μόνον 4 δορυφόροι εἶχον ἀνεκαλυφθῆ, εἰς περὶ τὸν Ποσειδῶνα ὑπὸ τοῦ Lassell ἐν ἔτει 1846, δύο περὶ τὸν Οὐρανόν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ παρατηρητοῦ ἐν ἔτει 1847 καὶ εἰς περὶ τὸν Κρόνον τῇ 19 Σεπτεμβρίου 1848 ὑπὸ τοῦ Bond ἐν Ἀμερικῇ καὶ ταυτοχρόνως ὑπὸ τοῦ Lassell.

Οἱ ἀστρονόμοι τότε ἤρξατο νὰ ἀπελπίζονταν περὶ ἀνακάλυψεως νέων δορυφόρων, καὶ ὅμως δι' ἰσχυροτάτων τηλεσκοπίων ἠδυνήθησαν ν' ἀνακαλύψωσι 1 ἢ 2 δορυφόρους περὶ τὸν ἀπότατον πλανήτην Ποσειδῶνα, κατεδείχθη δὲ συγχρόνως ὅτι ἐκ τῶν 14 δορυφόρων, δι' ὧν ἐφιλοδωρήθη ὁ Οὐρανός, οἱ τέσσαρες οὐδεμίαν εἶχον πραγματικὴν ὑπαρξιν, ὁ δὲ ἕτερος τῆς δυάδος τῶν δορυφόρων τοῦ Ποσειδῶνος ἀπεδείχθη πολίτης τῆς ἀστρονομικῆς νεφελοκοκκυγίας, ὅπως καὶ οἱ δορυφόροι τῆς Ἀφροδίτης, τοῦ Ἡφαίστου, καὶ οἱ δακτύλιοι τοῦ Οὐρανοῦ. Ἐπὶ ματαίῳ τὸ ἰσχυρότατον τηλεσκόπιον τοῦ ἀστεροσκοπείου τῆς Οὐασινγκτῶνος, τὸ ἐντελέστερον τῶν ὅσα μέχρι τοῦδε κατεσκευάσθησαν, ἐστράφη πρὸς τὸν Οὐρανόν καὶ τὸν Ποσειδῶνα, εἰς ἀνακάλυψιν νέων δορυφόρων· ἀφοῦ δὲ τὸ τηλεσκόπιον τοῦτο ἀπέτυχε, δι' οὐδὲν τῶν λοιπῶν ἔμενεν ἐλπίς ἐπιτυχίας. Ἡ ἀνακάλυψις νέων δορυφόρων, πρὸς τὸ παρὸν, ἦν ἀπροσδόκητόν τι πρᾶς τοῖς ἀστρονόμοις καὶ βεβαίως οὐδὲν ἀβεβαιοότερον τῆς ἀνακάλυψεως δορυφόρων τοῦ Ἀρεως, πιθανωτέρας φαινομένης τῆς ἀνακάλυψεως σωμάτων ἐξαρτωμένων ἀπὸ τῆς Ἀφροδίτης ἢ τοῦ Ἑρμοῦ Παδάδοξον δὲ εἶναι, ὅτι ἐξ ὅλων τῶν πλανητῶν ὁ Ἄρης, καὶ περ μὴ ὦν μόνος ἀδορυφόρητος, ἐπιτλοφεῖτο διὰ τοῦ ἐπιθέτου ἀσέληνος. Ἡ φράσις α ο ἰ χ ι ο ν ο σ κ ε π ε ῖ ς π ὅ λ ο ι τ οῦ ἀ σ ε λ ῆ ν ο υ Ἀ ρ ε ω ς καί περ ἀπαλειφθεῖσα τοῦ συγγραμματος, ἐνθα πρῶτον ἐγράφη, κατέστη τυπικὴ ἀστρονομικὴ ἔκφρασις διὰ τὸν Ἄρην, ὅπως διὰ τὴν Ἀφροδίτην ὁ ἀρχαῖος στίχος

Cynthiae figuras aemulatur mater Amorum

δι' οὗ προοιμιάζομενος ὁ Γαλιλαῖος ἀνάγγελλε τὴν Ἀνακάλυψιν τῶν ποικίλων φάσεων τοῦ πλανήτου τῶν ἐρώτων

Καὶ ὅμως αὐτὸς δὴ ὁ Ἄρης ὁ ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων γνωστῶν καὶ μικρότερος τυγχάνων πάντων τῶν ἄλλων πλανητῶν (ἐξαιρέσει τῶν δευτερευόντων, τῶν ἐνηκόντων εἰς τὸ σύμπλεγμα τὸ κατέχον τὸ μεταξὺ τοῦ Ἀρεως καὶ τοῦ Διὸς διάστημα), αὐτὸς ὅστις τοσάκις παρατηρήθη καὶ ἐν τοσούτῳ εὐνοϊκαῖς περιστάσεσιν, ἐν ᾧ ἐνόμιζον ὅτι οὐδεὶς δορυφόρος ἠδύνατο νὰ ὑπεκρύβῃ τὴν ἀνακάλυψιν, εὐρίσθη ἔχων οὐχὶ 1 ἀλλὰ 2 δορυφόρους.

Εὐκόλον εἶναι νὰ ἐξηγήσω, χωρὶς νὰ ἐνδιατρίψω εἰς τὰ καθέκαστα, ὡς ἀλλότρια ταῦ παρόντος ἀθροῦ, διατὶ οἱ ἀστρονόμοι εὐχαριστοῦντο πιστευόντες ὅτι ἐὰν ὁ Ἄρης εἶχε δορυφόρον τινά, οὗτος ὄφειλε νὰ ᾖναι μικρότατος. Ὁ Ἄρης πολλάκις παρατηρήθη δι' ἰσχυροτάτων τηλεσκοπίων καὶ κατ' εὐνοϊκωτάτας περιστάσεις. Ὅταν εὐρίσκηται εἰς τὸ περιγίον, ἀπέχει ἀφ' ἡμῶν μόνον 35, 000, 000 μιλίων, ὁ δὲ Ζεὺς εἰς τὸ ἐγγύτατον αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς σημεῖον κείτοι ἐνδεκάκις ἀπωτέρω ὥστε, ἐὰν ποτε ὁ Ἄρης εἶχε δορυφόρον ἰσομεγέθη μὲ τὸν μικρότερον τῶν δορυφόρων τοῦ Διὸς, τούτῃ ἰσομεγέθη τῇ ἡμετέρῃ σελήνῃ, οὗτος ἤθελε φανῆ 124 φορές μεγαλειότερος τοῦ μικροτέρου τῶν δορυφόρων τοῦ Διὸς, τὸ δὲ φῶς αὐτοῦ ἤθελεν εἰσθαι πολὺ μεγαλειότερας ἐντάσεως τοῦ φωτὸς τῶν δορυφόρων τοῦ Διὸς, ὡς τοῦ Ἀρεως κειμένου ἐγγύτερον τοῦ ἡλίου ἢ ὁ Ζεὺς καὶ κατὰ συνέπειαν δευτέρου μεγαλειότεραν ποσότητα φωτός. Γινόντι ὁ Ἄρης φωτίζεται ἐννεακίς πλειότερον τοῦ Διὸς, κατὰ συνέπειαν ὁ δορυφόρος αὐτοῦ ἤθελε λάμπει χιλιάκις λαμπρότερον τῶν μικροτέρων δορυφόρων τοῦ Διὸς, ἀλλ' ὁ μικρότερος τῶν δορυφόρων τοῦ Διὸς δύναται νὰ γείνη ὁρατὸς καὶ διὰ τῶν μικροτέρων τηλεσκοπίων τῶν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἀστρονόμοις. Τὰ πρὸς τὸν Ἄρην διευθυνθέντα τηλεσκόπια καὶ μὴ δυ-

νηθέντα ν' ανακαλύψωσιν οὐδένα δορυφόρον εἰς εἰκοσάκις ἰσχυρότερα, ὡς πρὸς τὴν συγκέντρωσιν τοῦ φωτός τῶν ἐν χρήσει μικροτέρων. Οὕτω λοιπὸν δορυφόρος τις ἔχων ὀρθὸν δίσκον ἐν 200,000ον τοῦ δίσκου, οἷος ἤθελε φανῆ δορυφόρος τοῦ Ἄρειος ἰσομεγέθους τῆ ἡμετέρας Σελήνης, εὐκολώτατα ἤθελε παρατηρηθῆ διὰ τῶν ἰσχυροτάτων τούτων τηλεσκοπίων. Ἐκ τούτου συνάγεται, ὅτι, ἐὰν ὁ Ἄρης ἐπέκτιπτο δορυφόρον τινὰ διαμέτρου εὐλογον μεγαλειότερας τοῦ 450 τῆς διαμέτρου ἡμετέρας Σελήνης, ὁ δορυφόρος αὐτός οὐδόλως ἠδύνατο νὰ ὑπεκφυγῇ τοὺς παρατηρητάς, ὅσοι διεύθυναν τὰ ἰσχυρότατα ταῦτα ὄργανα πρὸς τὸν Ἄρην, καὶ ὅτι δι' αὐτὸν τούτον τὸν λόγον οἱ δορυφόροι τοῦ Διὸς ὑπεξέρχον τὴν δύναμιν τοῦ τηλεσκοπίου τοῦ Γαλιλαίου. Ἀλλὰ τοῦτο ταῦτόν ἐστιν εἰπεῖν, ὅτι ὁ Ἄρης οὐδένα ἔχει δορυφόρον ἔχοντα διάμετρον μεγαλειότεραν τῶν 5 μιλίων· καίτοι δὲ λίαν παράδοξον τοῦτο, καταδειχθήσεται ὁμοίως αὐτῶς ἔχον, ἐὰν ἀναλογισθῶμεν, ὅτι ἡ διάμετρος τινῶν ἐκ τῶν δευτερευόντων πλανητῶν, κατὰ τοὺς ὑπολογισμούς τοῦ κ. Stone, τοῦ τῶος βοηθοῦ τοῦ ἀστεροσκοπίου Γρίνβιτς, ἐστὶ μικρότερα τῶν 20 μιλίων, καὶ μόλις ταῦτα, καὶ πῆρ κείμενοι ἀποτέρω τοῦ Ἄρειος, ἀνεκαλύφθησαν διὰ τηλεσκοπίων οὐχὶ τοσοῦτον ἰσχυρῶν ὅσον ἐκεῖνα, ὧν ἐσχάτως ἐγένετο χρῆσις· πραγματικῶς δὲ τηλεσκοπία τινὰ δι' ὧν παρετηρήθη ὁ Ἄρης, εἰς μέγιστα καὶ δύσχεστα δι' ἀνακάλυψιν μικρῶν πλανητῶν.

Ἄγνωστον τὸ μέγεθος τῶν δύο δορυφώρων τοῦ Ἄρειος, οἵτινες ἐσχάτως ἀνεκαλύφθησαν διότι μέχρι σήμερον μόνον τὴν εἰδησιν τῆς ἀνακαλύψεως αὐτῶν ἔχομεν καὶ ὅτι διατρέχουσι τροχιάς ὁ μὲν εἰς ἀπόστασιν 18,800, ὁ δὲ 8,660 μιλίων ὡς ἕγγιστα ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ Ἄρειος, κατὰ χρονικὸν διάστημα 30 καὶ 15 ὥρων ὡς ἕγγιστα. Ἐπειδὴ ὁμοίως ἀπόστασις 18,800 μιλίων ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ Ἄρειος ἴση ἐστὶ μετ' ἀπόστασιν 11,500 μιλίων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, ἧτοι 2 1)2 φορές τὴν διάμετρον αὐτοῦ οὐ-

δεῖς ὑπάρχει λόγος ὅτι ἡ λάμψις τοῦ πλανήτου τούτου ἠδύνατο νὰ ἀμαυρῶσθαι τὸν δορυφόρον τούτον ἀποκρύπτουσα οὕτως αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὀφθαλμῶν. Κατ' ἀνάγκην λοιπὸν εἰκαζόμεν, ὅτι ὁ δορυφόρος αὐτός, πιθανὸν δὲ καὶ ὁ ἕτερος, εἰς σώματα μικρότατα. Δυσκολευόμεθα ν' ἀποδώσωμεν αὐτοῖς διάμετρον 10 μιλίων, ὡς δ' ἐβλήμεν εἰπόντες, καὶ μόνον 5 μιλίων διάμετρον ἂν εἶχαν, ἔπρεπε ν' ἀνακαλυφθῶσι πρῶταίτερον.

Οἱ δορυφόροι τοῦ Ἄρειος ἀνήκουσι λοιπὸν προφανῶς, ἐν τῇ τῆς δημιουργίας κλίμακί, εἰς τὰς ἑξ ὅλων διάφορον ἐκείνας εἰς ἣν ἀνήκουσιν ἡ ἡμετέρα Σελήνη καὶ οἱ δορυφόροι τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Κρόνου. Ὁ ἕτερος τῶν δορυφώρων τούτων τοῦ Ἄρειος εἶναι τοσοῦτω μικρότερος τῆς Σελήνης ὅσῳ καὶ ἡ Γῆ εἶναι μικρότερα τοῦ Κρόνου, ἢ ὅσον ὁ Ἑρμῆς ἐστὶ μικρότερος τοῦ Οὐρανοῦ ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀστρὸνόμοι κατατάσσουσι τὴν Γῆν καὶ τὸν Ἑρμῆν εἰς τὰς ἑξ ὅλων διάφορον τῶν γιγάντων πλανητῶν Διὸς, Κρόνου, Οὐρανοῦ καὶ Ποσειδῶνος, ὧν ὁ μικρότερος ὑπερτερεῖ κατὰ πολλὰς φορές τὸν ὄγκον τῶν 4 πλανητῶν, Ἄρειος, Ἑρμῆος, Ἀφροδίτης καὶ Γῆς, ὁμοῦ λαμβάνομενων, ἀνάγκη τῇ αὐτῇ ἀρχῇ ἐπόμενοι νὰ κατατάξωμεν τοὺς ἐν λόγῳ δύο δορυφόρους τοῦ Ἄρειος εἰς τὰς ἑξ ὅλων διάφορον ἐκείνας, εἰς ἣν ἀνήκουσιν ἡ ἡμετέρα Σελήνη καὶ οἱ δορυφόροι τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Κρόνου. Ὁ Τιτάν, ὁ μέγιστος τῶν δορυφώρων τοῦ Κρόνου, σῶμα ἰσομέγεθες ἴσως τῷ Ἑρμῇ, ἠδύνατο νὰ δορυφωρῆται ἀπὸ σώματα μεγέθους, οἷοι οἱ ἀνακαλυφθέντες δύο δορυφόροι, νὰ ἔχωμεν δηλαδὴ δορυφόρους δορυφώρων πιθανὸν δὲ νὰ ὑπάρχωσι τοιοῦτοι περὶ τὸν τρίτον καὶ μεγαλειότερον δορυφόρον τοῦ Διὸς, ὅστις εἶναι μικρότερος ἢ ἴσος κατὰ τὸν ὄγκον τῷ Ἑρμῇ, ὀλιγίστως ὁμοίως διατρέφομεν ἐλπίδας ὅτι ἡ ἀνακαλύψωμεν τοιοῦτους τρίτοβάθμους πλανήτας καὶ μ' ὅλα τὰ ἰσχυρότατα κάτοπτρα τοῦ τηλεσκοπίου τοῦ Parsonsto n.

Τὰ νέα ταῦτα σώματα, καίτοι μικρότατα, δύνανται νὰ μᾶς πληροφρήσωσι περὶ τοῦ ὄγκου τοῦ Ἄρειος τόσον, ὅσον καὶ ἂν εἶχαν τὸ μέγεθος τῆς ἡμετέρας Σελήνης. Σῶμα

οὐχὶ μεγαλειότερον κῶκκου πεπερέως, οὕτως γνωρίζομεν τὴν περίσθον, ἣν ἐν γνωστῇ ἀποστάσει ἀποτελεῖ περὶ τὸν πλανήτην αὐτοῦ, θὰ ἐχρησίμευσεν ἡμῖν πρὸς ἐξαιρέτως τοῦ ὄγκου τοῦ πλανήτου αὐτοῦ τόσον, ὅσον καὶ ἂν ἦτο δορυφόρος ἐκατοντακισμυρίων καὶ δισεκατοντακισμυρίων τόνων μᾶζα. Διὰ τῆς κινήσεως τῶν δορυφώρων αὐτοῦ ζυγισθεὶς ὁ Ἑρμῆς ἀτελῶς, ὅσον ἐπέτρεπον τὰ ἀτελεῖ τηλεγραφικὰ διδόμενα, ὅσα ἔχομεν, εὐρέθη ἔχων ὄγκον, οὐχὶ ὡς τῶος ἐνούμετο 0,118 τοῦ ὄγκου τῆς Γῆς· ἀλλὰ μόνον 0,094, ἢ δὲ μείωσις αὐτῆ ἴση ἐστὶ σχεδὸν πρὸς τὸ ἡμισυ τοῦ ὅλου ὄγκου τῆς Σελήνης.

(Ἐκ τοῦ Spectator.

ΣΥΛΛΟΓΗ

ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΟΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ

(Συνέχεια ἴδε Τεύχος Ζ'. Σελ 305).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΣΥΜΒΟΛΙΟΥ
ΤΩΝ ΜΕΜΗΜΕΝΩΝ.

Ἀρκείσθω ἡμῖν ἵνα δώμεν τὰ ἰδάρια τοῦ Ἄγκρουσιᾶδα Παρικχαί» πραγματευομένου περὶ τοῦ ὑπερτάτου τούτου συμβολίου.

«Ἐκλεγήτωσαν ἑβδομήκοντα βραχυμᾶνες ὑπερεβδομηκοντούται· μεταξύ τῶν νινδῶν ἢ ἵνα ἐπαγρυπῶσιν ὅπως ἀό νόμος τοῦ Λωτοῦ» (ἀπόκριφι ἐπιστήμαι) μηδέποτε δυνθῆ ἀποκαλυφθῆναι τῷ ὄγκῳ καὶ μηδεὶς ἀνάξιος ὁπαδὸς κατισχύσῃ ρυπῶσαι τὰς ἱεράς τῶν μυστῶν κλάσεις.

«Οὐδεὶς ὀρεῖται ἐκλογῆναι μὴ ἐξασκήσας ἐφ' ὅλην τὴν ζωὴν αὐτοῦ τὰς δεκά ἀρετάς, ἐναῖς καθ' ἃ ὁ θεὸς Μανῶς λέγει, συνίταται τὸ καθῆκον.

Ἄνευ γογγυσμοῦ ὑποταγῆ—ἡ ἀνταπόδοσις τοῦ ἀγαθοῦ ἀντι τοῦ κακοῦ—ἡ ἐγκράτεια—ἡ εὐθύτης—ἡ ἀγνότης—ἡ σωφροσύνη—ἡ καταστολή τῶν αἰσθησεων—ἡ γνώσις τῆς ἀγίας Γραφῆς—ἡ γνώσις τῆς ὑπερτάτης ψυχῆς—ἡ λατρεία τῆς ἀληθείας—ἡ ἀπογῆ τῆς ὀργῆς, τοιοῦτοί εἰσιν οἱ κανόνες οἵτινες ὀρεῖται διέπειν τὴν διαγωγὴν ἀληθινοῦ τινος νινδῆ.

«Ὁ κληθεὶς εἰς τὸ διευθύνειν τοὺς ἄλλους ὑποτασσέσθω εἰς πάσας τὰς ἐντολάς τῶν ἱερῶν β βλίων.

«Μηδὸλως ἐπιθυμῶν τὸν θάνατον, μὴ ἐπιθυμῶν τὴν ζωὴν, ὡς ὁ θεριστὴς ὅστις ἐπελευθεύει τῆς ἐσπέρας κεκμηκῶς ἀναμένει τὸν μισθὸν αὐτοῦ ἐν τῇ θύρᾳ τοῦ κυρίου, οὕτως ἀναμένετω ἵνα ἡ στιγμή ἔλθῃ.

«Καθαρίζετω τὰ βήματα αὐτοῦ προσέχων τοῦ τίθειαι τὸν πόδα, καθαρίζετω τὸ ὕδωρ ὅπερ πίνει ὀρεῖται, ἵνα μηδὲν ζῶν ἐπενέγκῃ τὸν θάνατον, καθαρίζετω τοὺς λόγους αὐτοῦ διὰ τῆς ἀληθείας, καθαρίζετω τὴν ψυχὴν αὐτοῦ διὰ τῆς ἀρετῆς.

«Ἵστιασθῶ ἐν ὑπομονῇ τὰς ὕβρεις καὶ τοὺς ραδίσιμους τοὺς κακοὺς λόγους μηδέποτε αὐτῶς ἀνταποδιδού» προτεχέτω πρὸ πάντων μὴ διαφυλάξῃ μνησικακίαν οἰωδῆται διὰ τὸ ἄθλιον τοῦτο σῶμα.

«Μελετῶν περὶ τῶν ἡδονῶν τῆς ὑπερτάτης ψυχῆς μηδὲν ἔχων ἀνάγκην ἀπρόσιτος πάσῃ ἐπιθυμίᾳ τῶν αἰτήσεων, ἀνευ ἑτέρας κοινωνίας ἐκτὸς τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ σκέψεως, ζῆτω ἐνταῦθα ἐν τῇ σταθερᾷ προδοκίᾳ τῆς αἰωνίας μακαριότητος.

«Μηδέποτε ἐρχέσθω πρὸς τὰ μέρη, εἰς ἅπερ φησὶν οἱ Γερρασταὶ καὶ οἱ Πουρσχιτα (αὐσταὶ τοῦ πρώτου βαθμοῦ) οἵτινες οὕτω τὸν κόσμον ἐξ ὀλοκλήρου ἀπηνήσαντο.

«Φευγέτω ἀπὸ πάσης συνλεύσεως, καὶ ἀφ' ἐκείνης μάλιστα ἐν ἣ μόνον βραχυμᾶνες παρίστανται προσεχέτω διὰ τὴν οἰωνίαν

αυτοῦ σωτηρίαν, μὴ προσέλθῃ εἰς μέρη ἐνθα φρονεῖσιν πτηνὰ καὶ κύνες.

«Πινάκιον ξύλινον, ἄγγειον πήλινον καὶ κένιστρον ἐξ ἰνδοκαλάμου εἰσὶ τὰ καθαρὰ σκεύη τὰ ἐπιτετραμμένα ὑπὸ τοῦ Μανου οὐδὲν ἐκ μετάλλου πολυτίμου ὀφείλει διατηρῆσαι.

«Σκεψάσθω ὅτι τὸ ζωϊκὸν Πνεῦμα ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ Μεγάλου ὄλου ὑφίσταται μετασχηματισμοὺς δέκα δισεκατομμυρίων πρὶν ἢ ἐνδύσθαι τὸ ἀνθρώπινον σχῆμα.

«Πρακτορησάτω ὅποιά εἰσι τὰ ἀνυπολόγητα δεινὰ ἅπερ προέρχονται ἐκ τῆς ἀδικίας, καὶ αἱ μεγάλαί χαρὰι αἰτινες γεννῶνται ἐκ τῆς ἐξαρκήσεως τῆς ἀρετῆς.

«Φιρίτω ἐκαταπαύστω; τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν τελειοτήτων καὶ τῆς ἀδιαρέτου οὐσίας Παρματίμα—τῆς μεγάλης ψυχῆς—ἣτις παρούσα ἐστὶν ἐν πάσι τοῖς σώμασι, τὸσον ἐν τοῖς ὑποδεστέτοις ὅσον καὶ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

«Καλῶς γινώσκέτω ὅτι δ. ἄτομόν ἐστὶν ἡ ἀκριβὴς παράστασις τοῦ Μεγάλου Ὀλου.

«Ὁ Νιρβανῆς ἐξίλασκέτω τὰ ἑαυτοῦ παρὰ πτώματα διὰ τῆς συννοίας, τῆς μελέτης τῆς καταστολῆς πάσης ἐπιθυμίας τῶν αἰσθήσεων τῶν ἀξιωμαθῶν αὐτρητοτήτων, καταστρεψάτω ἐν ἑαυτῷ πάσας τὰς ἀτελείας τὰς ἀντιστρατευομένας τῇ θεῷ φύσει.

Τοιοῦτός ἐστὶν ὁ κανὼν τῆς διαγωγῆς τῆς ἐπιβεβλημένης τοῖς σανυασσῆνιρβανῆ, οἵτινες ἐπορθαλιωσιν εἰς τὸ λαβεῖν μέρος ἐν τῷ ἀνωτάτῳ συμβούλιῳ. Τὸ συμβούλιον τοῦτο ἐστὶ κάτοχον ἐξουσιῶν πειθαρχικῶν εὐρυτάτων, ἵνα κωλύσῃ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν μυστηρίων τῆς μυσήσεως.

Ἴδου αἱ τρομεραὶ ποιναὶ ἃς περ ἐπιβλαβεῖν δύναται.

«Πᾶς μεμυημένος, οἰφθῆτιν βαθμῷ καὶ ἂν ἀνήκῃ ὅστις ἀποκαλύπτει τὸν μέγαν ἰε-

ρὸν τύπον διὰ τοῦ θανάτου τιμωρεῖται.

«Πᾶς μεμυημένος τοῦ τρίτου βαθμοῦ, ὅστις ἀποκαλύπτει πρὶν τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου τοῖς μεμυημένοις τοῦ δευτέρου βαθμοῦ τὰς ὑψηλὰς ἀληθείας, ὀφείλει ὑφίστασθαι τὴν ποινήν τοῦ θανάτου.

«Πᾶς μεμυημένος τοῦ δευτέρου βαθμοῦ ὅστις τὸ αὐτὸ πράττει πρὸς τοὺς μεμυημένους τοῦ πρώτου βαθμοῦ, κηρύττεται ἀκάθαρτος ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη καὶ παρελθούσης τῆς χρονικῆς ταύτης περιόδου ρίπτεται εἰς τὴν ὑποδεστέραν κλάσιν (τὸν πρῶτον βαθμόν).

«Πᾶς μεμυημένος τοῦ πρώτου βαθμοῦ, ὅστις παραδίδωσι τὰ μυστικά τῆς μυσήσεως αὐτοῦ τοῖς μέλεσι τῶν ἄλλων φυλῶν διὰ τῆς ἠπιστήμη ὀφείλει εἶναι βιβλίον κεκλεισμένον ὀφείλει ἀποστρεφῆσθαι τῆς ὁράσεως καὶ μετὰ τὴν ἀποκοπὴν τῆς γλώσσης καὶ τῶν δύο χειρῶν, ἵνα μὴ ποιηθῆται κατάχρησιν παντὸς ὅ,τι ἔμαθεν, ἀποπέμπεται ἀπὸ τοῦ ναοῦ καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς αὐτοῦ.

«Πᾶς ἄνθρωπος τῶν τριῶν ὑποδεστέρων φυλῶν, ὅστις κατορθοῖ εἰσελθεῖν εἰς μυστικά ἀσυλᾶ, καὶ καταλαβεῖν τοὺς τύπους τῶν ἐπικλήσεων ὀφείλει τῷ πυρὶ παραδίδοσθαι.

«Ἐὰν δὲ γυνὴ παρθένος τυγχάνῃ περισσῆται ἐν τῷ ναῷ καὶ καθισρωθῆτω εἰς τὴν λατρείαν τοῦ πυρός.

(Ἀγκρουσιαδὰ Παρικχαί).

Ἐκτὸς τῶν καθηκόντων αὐτοῦ τούτων ὡς δικαστήριον τῆς μυσήσεως, τὸ συμβούλιον τοῦτο εἶχεν ἐπίσης τὴν ἐπιφόρτισιν τοῦ διαχειριζομένου τὰ ἀγαθὰ τῆς παγόδας τοῦ προβλέπειν περὶ τῶν ἀναγκῶν πάντων τῶν μελῶν τῶν τριῶν κλάσεων, οἵτινες ἔζων καθ' ὅλοκληρίαν ἐν κοινότητι καὶ τοῦ διευθύνειν ἐν ταῖς περιουσίαις αὐτῶν τοὺς Φακίρας τοὺς ἔχοντες τὴν ἀδείαν τοῦ ἐνεργεῖν ἐξωτερικὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀποκρύπτου δυνάμεως.

Ὁ βραχματμᾶς, οὗτινος ἡ ἐκλογὴ αὐτῷ

ἀνήκεν, οὐκ ἠδύνατο ληφθῆναι εἰμὴ ἀπὸ τῶν κόλπων αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΒΡΑΧΜΑΤΜΑ.

Ὁ βραχματμᾶς ἐξελέγετο μεταξὺ τῶν σπανίων μεμυημένων τῶν καθιερωμένων τῆ σωφροσύνη μελῶν τοῦ ὑπερτάτου συμβουλίου.

Ἐννόησε τις τὸν κίνδυνον παρομοίου εὐχῆς ὅταν μάθῃ ὅτι πᾶς βραχματμᾶς ἀρχόμενος τῆς μυσήσεως, προφέρει αὐτὴν, ὥφειλε καταναγκαστικῶς φθάσαι εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Ὑογκουῆ εἴπερ οὐχὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἠθέληεν ἀρξασθαι δευτέραν σειρὰν νέων μετενσαρκώσεων. Μὴ ἀποτίσας τὸ γέροστων προγόνων, διὰ τῆς γεννήσεως υἱοῦ διαμεμένου ἐξκολουθήσαι τὴν γενεαλογικὴν αἷυσον καὶ ἱερουργῆσαι ἐν τῇ κηδεῖα αὐτοῦ ἠναγκάζετο ἐπανελθεῖν ὑπὸ νέον ἀνθρώπινον περικάλυμμα ἵνα ἐκπληρώσῃ τὸ ὑψηλὸν τοῦτο καθήκον.

Οἱ Ὑογκουῆ ἡ μέλη τοῦ συμβουλίου τῶν ἑβδομήκοντα, κατὰ λόγον τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀγιότητος, πρὸς ὃν ἦσαν ἀφιγμένοι, οὐδόλως ὑφίσταντο ἐπὶ τῆς γῆς νέας μετενσαρκώσεις ἠδύνατο ἄρα ἀδιαφόρως εἶναι οἰκογενειάρχαι ἢ διαφιλάσασθαι ἐπίσης σώφρονες ὡς καὶ οἱ δόκιμοι. Ἄλλ' ὡς πρὸς τὸ ὀλιγαριθμὸν τῶν δεκτῶν γεννημένων ἐν τῷ εἶδει τούτῳ τοῦ συνδεδειμένου, ὁ βραχματμᾶς ὅστις περὶ τὴν μαθητείαν αὐτοῦ προὔφερε τὸν τρομερὸν ὄρκον ὡς ὀνομάζει αὐτὸν τὸ βιβλίον τῶν πνευμάτων ἐξετίθετο εἰς τὸ ποιῆσαι ἐναρξιν σειρᾶς νέων ὑπάρξεων ἀπὸ τῆς πρώτης Μονάδος ἣτις ἐρχεται ἐμψυχώσασα τὸ ἔμβρυον τῆς μίας μέχρι τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις τυγχάνει ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ ἐτελεστάτη ἐκφρασις τοῦ ζωϊκοῦ σχήματος.

Ὁ βραχματμᾶς οὐδόλως ἠδύνατο ἐκλεγθῆναι εἰμὴ μεταξὺ τῶν Ὑογκουῆ τῶν ὑποσχεθέντων σωφροσύνην, τοῦτο ὅμως ἐγένετο οὐχὶ ἕνεκα τῆς ἐκτοῦ ὄρκου τούτου τεκμαιρομένης ἀγιότητος· διότι ἅμα προχειρίζομενος, εἰ καὶ ἐννενηκοντούτης ἐτύγχανεν, ὥφειλεν, ἵνα ἡ ἐκλογὴ θεωρηθῆ ἐπιτεκνωμένη δοῦναι ἀπόδειξιν τῆς ἀνδρικής αὐτοῦ ἡλικίας;

συνερχόμενος μετὰ τινος τῶν νεαρῶν παρθένων τῆς παγόδης ἦν ἐδίδοσαν αὐτῷ ὡς σύζυγον.

Τὰ ἐκ τῆς ἐνώσεως ταύτης γεννώμενα ἄρρενα ἐτίθεντο ἐπὶ πλέγματος ἐκ λύγου ὅπερ ἀφίσταν εἰς τὸ ρεῦμα ποταμοῦ τινος· εἴπερ τὸ ὕδωρ ἔφερον αὐτὸ εἰς τὴν ὄθην μετεκομίζετο εἰς τὸν ναὸν ἔθα ἐθεωρεῖτο ἤδη ὡς μυστικὸς τοῦ τρίτου βαθμοῦ· ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων πάντες οἱ ἱεροὶ τύποι τῶν ἐπικληθῶν παρεδίδοντο αὐτῷ· εἰ δ' ἐξ ἐναντίας ἡ κοιτίς ἠκολούθει τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ, τὸ βρέφος ἐρρίπτετο μεταξὺ τῶν παριῶν ἀντρέφον αὐτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

Οἱ Ὑογκουῆ.

Πρὶν ἢ σπουδάσωμεν αὐτὴν τὴν βᾶσιν τῆς διδασκαλίας τῶν Πιτρῆ-Πνευμάτων· καὶ ἐξετάσωμεν τὰς ἐξωτερικὰς ἐκδηλώσεις, διῶν οἱ Ἴνδοι πειρῶνται ἀποδείξαι τὴν ὑπαρξιν τῶν ἀποκρύπτων δυνάμεων, μένει ἡμῖν ἵνα εἴπωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν Ὑογκουῆ.

Ἡ κοινωνικὴ τάξις τοῦ Ὑογκουῆ εἰς τὴν φθάνει ὁ μεμυημένος τοῦ τρίτου βαθμοῦ, μέλος τοῦ συμβουλίου τῶν παλαιῶν, ὅστις ἐποιήσατο ἀποχὴν τῶν σαρκικῶν σχέσεων, ἐστὶ κατάστασις, λέγει τὸ βιβλίον τῶν Πνευμάτων, τὸσον ὑψηλὴ, ὥστε παρέχει τοῖς ὀπαδοῖς αὐτῆς, ἐπὶ τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς αὐτῶν πλεῖω ἀξίαν ἢ ὅσην δύναται ἀποκτῆσαι τὸ κοινὸ τῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ δέκα ἑκατομμύρια γενεῶν καὶ μετεμψυχώσεων νέων.

Ὁ Ὑογκουῆς ἐστὶ τὸσον ἀνώτερος πάντων τῶν μεμυημένων τῆς ὑψηλοτέρας τάξεως, ὅσον καὶ τὰ πνεύματα ὑπερτέρᾳ εἰσι τῶν ἀνθρώπων.

«Οὐδόλως πρέπει, λέγει τὸ βιβλίον Ἀγκρουσιαδὰ Παρικχαί, ἵνα κίνημα τι λύπης, ἢ ἐθουσιασμὸς ἐφήμερος ἐμπνεύσῃ βραχματμᾶν τινὲ τὴν ἀπόφασιν τοῦ προφέρειν τὸν ὄρκον τῆς σωφροσύνης. Ἡ κληθὴς αὐτοῦ ὀφείλει εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα ἐξετάσεως οἰρῆως ἐσκεμμένης, καὶ ἔχειν ὡς ἐλατήριον οὐχὶ τὴν φιλοδοξίαν τοῦ ἀνυψώσασθαι εἰς τὰ ἀνώτατα ἀξιώματα, ἀλλὰ τὴν ἀηδίαν τοῦ κόσμου καὶ τὰς ἀπολαύσεις αὐτοῦ, καὶ ἐπι-

θυμῶν διάπυρον τοῦ φθάσαι εἰς τὴν τελειοποίησιν.»

«Ὁφείλει αἰσθάνεσθαι ἱκανὸς ἀπολύτου ἀποσπάσεως πάντων τῶν ἀγαθῶν τῆς γῆς. Εἴπερ διέτρεφεν εἰσέτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τὸ ἐλάχιστον ὄρημα πρὸς τὰ ἀγαθὰ ταῦτα, ἅπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἐκζητοῦσι μετὰ τόσης προθυμίας, εἴη ἂν τοῦτο ἀρκετὸν πειῆσαι αὐτὸν ἀπολέσαι αὐτὸν τὸν καρπὸν τῆς ἑαυτοῦ μετανοίας.»

«Ὅτε ἄρα ὁ βραχμασάρης, οὔτινος ἡ δοκιμασία λαμβάνει πέρασ, καλῶς σκεψάμενος περὶ τοῦ μέρους ὅπερ λαβεῖν ὀφείλει, ἐρχεται εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν μεμνημένων, γνωστοποιεῖ τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ καὶ καθικετεύει τοὺς παλαιούς ἵνα προβάσιν εἰς τοὺς τύπους καὶ μετὰ τῆς συνήθους τελετῆς εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῶν πανδήμων ὄρκων οὓς θέλει προφέρειν.

Τὴν ὠρισμένην διὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην πράξιν ἡμέραν, ὁ ὑποψήφιος καθαρίζεται ἐν πρώτῳ διὰ ἀπολούσεων. Ἐφοδιάζεται διὰ δέκα τεμαχίων ὑφάσματος, ἱκανοῦ ἵνα καλύψῃ τοὺς ὤμους· τέσσαρα τῶν τεμαχίων τούτων εἰσὶν ὠρισμένα πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ χρῆσιν, τὰ δὲ ἕτερα ἕξ ὀφείλουσιν ἵνα δοθῶσιν ὡς δῶρον τοῖς λειτουργοῦσι Πουροχίταις.

Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς Γκουρούς, ὁ προϊστάμενος τῆς τελετῆς, ἐγχειρίζει αὐτῷ βακτηρίαν ἰνδοκαλάμου ἔχοντος ἑπτὰ σπονδύλους, ἄνηλωτου καὶ κόνιν ἐρυθροζύλου, καὶ ἀνακοινοῖ αὐτῷ εἰς τὸ οὓς ὑποθήκας τινὰς ἐπικλησέως αἰτινες ἀπαρτίζουσι μέρος τῆς νέας αὐτοῦ θέσεως.

Ἡ βακτηρία αὕτη οὐδόλως ὠρισταί ἵνα βοηθῇ αὐτῷ βαδίζοντι, ἀλλ' ἔστιν ἡ μαγικὴ ράβδος τῆς μαντείας καὶ τῶν ἀποκρύφων φαινομένων.

«Πέρασ λαβούσης τῆς τελετῆς, ὁ Ὑογκουῆς λαμβάνει ἐν τῇ χειρὶ τὴν μαγικὴν αὐτοῦ ράβδον, κολοκύνθην ἵνα πνη, δέρμα δορκάδος, χρησιμεύσον αὐτῷ ὡς στρωμνῇ, ἀντικείμενα ὀφείλοντα ἀπαρτίζειν πάντα τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ, ἅτινα οὐδέποτε ἐγκαταλείπει καὶ ἀναχωρεῖ μνημονεύων τῶν τύπων τῶν μαγικῶν

ἐξορκισμῶν, οὓς ἐδίδαξεν, αὐτὸν ὁ ἀνώτατος γκουρούς.

Ἐκτὸς δὲ τῶν ἀπλούσεων, τῶν τελετῶν καὶ τῶν προσευχῶν αἷς ὑπόκειται ὡς πάντες οἱ μεμνημένοι, ὀφείλει προἔτι ὑποτάσσεσθαι ταῖς ἐπομέναις διατάξεσιν.

«Ἐκάστην πρωίαν, μετὰ τὰς ἀπολούσεις αὐτοῦ, ὀφείλει ἀλείφειν ὅλον τὸ σῶμα αὐτοῦ διὰ σποδοῦ· οἱ ἕτεροι μεμνημένοι μόνον τὸ μέτωπον αὐτῶν ἀλείφουσιν.

«Οὐδὲν ἕτερον ὀφείλει τρώγειν καθ' ἑκάστην, μετὰ τὴν δύτιν τοῦ ἡλίου, εἰμὴ τὴν ποσότητα τοῦ ὀρυζίου τὴν δυναμένην χωρῆσαι ἐν τῷ κόιλῳ τῆς χειρὸς αὐτοῦ.

«Δέον ἵνα παραιτήσκηται τῆς χρήσεως τῶν Βετῶν.

Ὁφείλει ἀποφεύγειν τὴν συνοδίαν τῶν γυναικῶν, καὶ μάλιστα ἀποφεύγειν τὸ βλέπειν αὐτάς.

«Ἀπαξ τοῦ μηνὸς ζυρίζεται τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπον.

«Οὐδὲν ἕτερον δύναται φέρειν εἰμὴ σανδάλια ζύλινα.

«Ἐκ τῆς ἐλεημοσύνης μόνης ὀφείλει ζῆν.

«Καίτοι· Ὑογκουῆς τις, λέγει τὸ σύγγραμμα ὅπερ χρησιμεύει ἡμῖν ὡς ὀδηγός, ἔχων τὸ δικαίωμα τοῦ ζητᾶν ἐλεημοσύνην, προσφορώτερον ἐστὶν ἵνα λαμβάνῃ αὐτὴν διχα τοῦ ζητῆσαι κατὰ συνέπειαν δὲ, ὅταν πεινάσῃ, παρουσιασθῆσεται παρὰ τοῖς ἀνθρώποις τοῦ κόσμου, μηδὲν λέγων καὶ μηδόλως ἐκτιθεὶς τὰς ἐξουσίας ἀνάγκας. Ἐὰν δώσωσι τι αὐτῷ ἐκ θελήσεως καλῆς, δεχθῆσεται αὐτὰ δι' ὑφους ἀδιαφόρου, μηδεμίαν εὐχαριστήριον προσφέρειν. Ἐὰν δὲ μηδὲν αὐτῷ δώσωσιν, ἀποσυνθῆσεται μηδόλως θλιβόμενος καὶ μηδεμίαν δυσσρέσκειαν ἀποδεικνύων, καὶ μηδὲ παραπονεθῆσεται, ἐὰν τὸ προσφερόμενον κακῆς γεύσεως τύχῃ.

«Οὐδόλως καθιεῖ ἵνα φάγῃ.

«Κτίσεται κατοικίαν ἐρημίτου παρὰ τινὶ ποταμῷ ἢ λίμνῃ διὰ τὴν εὐκολίαν τῶν ἑαυτοῦ ἀπολούσεων.

«Ἐν ὁδοπορίᾳ, οὐδαμῶς διαμενεῖ, ἀλλὰ διέρχεται μόνον διὰ τῶν κατοικουμένων χωρῶν.

«Ὁφείλει βλέπειν πάντα τοὺς ἀνθρώπους διὰ τοῦ αὐτοῦ βλέμματος, θέσεται δὲ ὑπεράνω πάντων τῶν συμβαινόντων, καὶ θεωρήσει διὰ τῆς ἐντελεστάτης ἀδιαφορίας τὰς ποικίλας ἐπαναστάσεις αἰτινες ταραττοῦσι τὸν κόσμον καὶ ἀνατρέπουσι τὰ κράτη.

«Ἡ μοναδικὴ αὐτοῦ μέριμνα ἐστὶν τὸ ἀποκτῆσαι τὸ πνεῦμα τῆς σοφίας καὶ τὸν βαθμὸν τῆς πνευματικότητος ἅτινα ἐπὶ τέλους μέλλουσι συνενῶσαι αὐτὸν μετὰ τῆς θεότητος, ἥσπερ μακρὰν ἀπωθοῦσιν ἡμᾶς τὰ δημιουργήματα καὶ τὰ πάθη. Ἴνα φθάσῃ δὲ εἰς τοῦτο τὸ τέλος, ὀφείλει ἐξασκήσαι ἀπολύτου κράτος ἐπὶ τῶν ἑαυτοῦ αἰσθήσεων, καὶ καθυποτάξαι ἐξ ὀλοκλήρου τὴν ὀργὴν, τὸν φθόνον, τὴν φιλαργυρίαν, τὴν λαγνείαν καὶ πάντα τὰ ἀκανόνιστα κινήματα τῆς ψυχῆς, ὧν ἄνευ ἡ εὐχὴ αὐτοῦ καὶ πάσαι αἱ σκληραγωγίαι αὐτοῦ οὐδένα καρπὸν δώσουσιν.»

Ἐκάστην ἑσπέραν, ὁ Ὑογκουῆς ὑπάγει εἰς παχόδαν, μὴ ἐγκαταλείπων τὴν μαγικὴν αὐτοῦ βακτηρίαν τὴν κολοκύνθην καὶ τὸ δέρμα τῆς δορκάδος, καὶ ἐκεῖ διελθὼν ἐν τῷ πυκνοτάτῳ σκότει πολλὰς ὥρας ἐν τῇ κατοπτεύσει, προσπαθὼν ὠθήσαι τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἀπαλλάττεσθαι τοῦ σώματος ἵνα ὑπάγῃ συνδιαλεξομένη μετὰ τῶν πνευμάτων ἐν τοῖς ἀπέρις διαστήμασι δίδωσι πέρασ τῇ νυκτὶ αὐτοῦ διὰ τῆς σπουδῆς τῶν ἐμφανίσεων καὶ τῶν ἐξορκισμῶν οὓς διδάσκουσιν αὐτὸν οἱ ἀνώτατοι γκουρούς.

Ὅτε δὲ κατὰ τὸ ὀγδοηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἡ τύχη ἡ ἀγιότης αὐτοῦ ἀναδείξῃ αὐτὸν διὰ τῶν ψήφων τῶν μεμνημένων ὑπέρτατον βραχματμᾶν ἐπανερχεται οὕτως εἰπεῖν εἰς τὴν ζωὴν καὶ διέρχεται τὰς τελευταίας αὐτοῦ ἡμέρας ἐν τῇ ἀλλοκωτάτῃ πολυτελείᾳ καὶ τῇ καταχρήσει πασῶν τῶν ἀπολαύσεων.

Λέγουσιν οἱ βραχμαῖνες ὅτι ἡ ἀσκητικὴ αὕτη μακροβιότης τῶν Ὑογκουῆς διατηρεῖ αὐτοῖς πολλάκις μέχρι τοῦ ἐσχάτου γήρους πάσας τὰς ἀνδρικός δυνάμεις τῆς ὠρίμου ἡλικίας, καὶ ὅτι οὐδόλως σπάνιον ἐστὶ τὸ βλέπειν τοὺς βραχματμᾶς ἀφιέντας μεθ' ἑαυτοὺς πολυαριθμούς ἀπογόνους· ἀλλ' οὐ-

δόλως δυνάμεθα ἐξελέγξει τὰς διαδοχαιώσεις τῶν βραχμαῶν.

Ἐδομεν πέρασ ταῖς περιληπτικωτάταις ταύταις γνώσεσιν ἐπὶ τῶν διαφορῶν κλάσεων τῶν μεμνημένων ἃς ἠναγκάσθημεν δοῦναι πρὸς κατάληψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἀντικειμένου· καίτοι δὲ ἀγόνων οὓσων λεπτομερειῶν τινῶν, παρακαλοῦμεν τοὺς ἀναγνώστῃς ἡμῶν ἵνα ἀκολουθήσωσιν αὐτὰς μετὰ προσοχῆς· διότι αὐταὶ εἰσὶν εἰσαγωγὴ ἀναγκαῖα τῶν ἐπομένων.

Ἄλλὰ προσθώμεθα μίαν ἔτι λέξιν περὶ τῶν ἑπτὰ σπονδύλων τῆς ράβδου τοῦ Ὑογκουῆ.

Ὁ ἀριθμὸς ἑπτὰ ἐστὶ μαγικὸς ἐν τῇ Ἰνδικῇ. Δύναται τις κρίναι περὶ τοῦ βιθέος βασμοῦ ὅν οἱ βραχμαῖνες ὁμολογοῦσιν αὐτῷ ἐκ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ἀντικειμένων καὶ τῶν μερῶν, ἅτινα ἀνὰ ἑπτὰ πάντοτε τυγχάνουσι, καὶ οἷς τισὶν ἀποδιδούσιν ἕκτακτον μαγικὴν δύναμιν.

Σάπτα Ρίσιοι, οἱ ἑπτὰ σοφοὶ τῆς Ἰνδικῆς.
Σάπτα Ποῦρα, αἱ ἑπτὰ οὐράνια πόλεις.
Σάπτα Δουίπα, αἱ ἑπτὰ ἅγιοι νῆσοι.
Σάπτα Σαμουδρά, αἱ ἑπτὰ θάλασσαί.
Σάπτα Νάδου, οἱ ἑπτὰ ἱεροὶ ποταμοί.
Σάπτα Παρβαττά, τὰ ἑπτὰ ἅγιοι ὄρη.
Σάπτα Ἀρανία, αἱ ἑπτὰ ἱερὰ ἔρημοι.
Σάπτα Βροῦκχα, τὰ ἑπτὰ οὐράνια δένδρα.
Σάπτα Κοῦλα, αἱ ἑπτὰ φυλαί.
Σάπτα Λόκα, οἱ ἑπτὰ ἀνώτεροι καὶ ὑποδεέστεροι κόσμοι, κτλ.....

Κατὰ τοὺς βραχμαῖνας ὁ ἀριθμὸς ἑπτὰ περιλαμβάνει ἐν τῇ μυστικῇ αὐτοῦ ἐννοίᾳ παρὰστασιν ἀλληγορικὴν τοῦ μὴ ἀποκαλυφθέντος θεοῦ δηλ. τοῦ ἀγνωστοῦ, τῆς ἀρχικῆς τριάδος καὶ τῆς ἐκδεδηλωμένης τριάδος.

ΖΥΑΟΥΣ,

Θεὸς ἀγνωστος, οὗ τοῦ ὄντος Σπέρμα ἀθάνατον παντός, ὅτι ὑπάρχει.

ΤΡΙΑΣ ΑΡΧΙΚΗ

ΝΑΡΑ—ΝΑΡΙ—ΒΙΡΑΤΖ.

Ὁ Ζυαοῦς διελθὼν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα εἰς δύο μέρη ἀρσενικὸν καὶ θηλικὸν, Νάρα καὶ Νάρι

παρήγαγε τὸν Βιράτζ, τὸν λόγον τὸν δημιουργόν.

ΤΡΙΑΣ ΕΚΔΕΔΗΛΩΜΕΝΗ
ΒΡΑΧΜΑΣ—ΒΙΣΧΝΟΥΣ—ΣΙΒΑΣ

Ἡ ἀρχικὴ τριάς καθαρῶς δημιουργικὴ, μετασχηματίζεται εἰς τριάδα ἐκδηλωμένην ἵνα, ἐξεληθόντος ἅπαξ τοῦ σύμπαντος ἐκ τοῦ χάους, δημιουργῆ διαρκῶς, συντηρῆ αἰώνως καὶ φθείρῃ ἀκαταπαύστως.

Μνημονεύσωμεν ὡς σημεῖον ἀνεξίτηλον τῆς πηγῆς ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἀπεδίδον ὡσαύτως μυστηριώδη ἔννοιαν τῷ ἀριθμῷ τούτῳ ἑπτά.

Μέλλομεν ἰδεῖν ἐν τοῖς ἐπομένοις πόσον στενοὶ εἰσὶν οἱ δεσμοὶ τῆς συγγενείας οἱ ἐνοῦντες τὴν ἑβραϊκὴν καθέβλην μετὰ τῆς διδασκαλίας τῶν πνευμάτων τῆς Ἰνδικῆς.

ΓΕΩΠΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙ ΥΓΡΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΞΗΡΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΥΤΩΝ ΕἰΣ ΤΗΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΝ.

ΥΠΟ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ Γ. ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ

Εἶδομεν εἰς τὸ προηγούμενον φυλλάδιον ἐκ ποῖαν καὶ πόσαν ἀερίων σύγκειται ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ· σήμερον θέλομεν ἐξετάσει τὸ ὕδωρ, τὸ ὅσον χρήσιμον εἰς τε τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ. Ἐπιστεύετο τὸ πάλαι ὅτι καὶ τὸ σῶμα τοῦτο ἦτο στοιχεῖον· ἀλλὰ, καθὼς θέλομεν ἰδεῖν, τοῦτο εἶναι σῶμα σύνθετον. Εἶναι δε τόσον ἀναγκαστικὸν διὰ πᾶν ὅτι, ζῆ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, εἴτε ζῶον εἶναι εἴτε φυτὸν, ὥστε ἂν λείψῃ πρὸς στιγμήν τὸ πᾶν θέλει ἐρημωθῆ, καὶ πολλὰ ἀκόμη εἶδη λί-

θων εἰς τῶν ὁποίων τὴν σύνθεσιν ἐμβαίνει τὸ ὕδωρ δὲν ἤθελον ὑπάρξει· διὰ τοῦτο καὶ ὁ παλαιὸς φιλόσοφος Θαλῆς τὸ ἐθεώρει ὡς τὸ πρῶτιστον καὶ ἀριστον στοιχεῖον τοῦ παντός·

Σήμερον λοιπὸν εἶναι γνωστὸν, ὅτι, ὅπως δύο καὶ δύο κάμνουσι τέσσαρα, οὕτω καὶ τὸ ὕδωρ εἶναι σύνθετον ἐκ δύο ἀερίων, καὶ τὸ μὲν ἐν εἶναι τὸ ὀξυγόνον (τὸ ὁποῖον εἶδαμεν ὅτι ἀποτελεῖ τὸν ἀέρα ἐνούμενον μετὰ τοῦ ἀζώτου καὶ ἐλαχίστης τινὸς ποσότητος ἀνθρακικοῦ ὀξέως), τὸ δὲ ἄλλο ἀέριον ὀνομάζεται ὑδρογόνον. Ὅταν λοιπὸν ἔλθωσιν εἰς συνάφειαν 89 μέρη ὀξυγόνου με 11 περίπου μέρη ὑδρογόνου εἰς βάρους, τότε ἀμέσως παράγονται 100 μέρη ὕδατος.

Τὸ ὕδωρ δὲν εὑρίσκεται μόνον εἰς τοὺς ποταμούς, τὰς λίμνας καὶ τὴν θάλασσαν, ἀλλ' εὑρίσκεται ἐν καταστάσει ἀτμῶν καὶ εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν. Ὅταν δὲ οἱ ἀτμοὶ οὗτοι πυκνωθῶσι τότε σχηματίζουσι τὰ νέφη· ὅταν καὶ τὰ νέφη πυκνωθῶσι περισσότερον τότε σχηματίζεται ἡ βροχὴ· ὅταν δὲ τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον θὰ πέσῃ ὡς βροχὴ, παγώσῃ εἰς τὰ ὕψη ἐκ τοῦ ψύχους, τότε μεταβάλλεται εἰς χιόνα ἢ χάλυζαν. Ἀναβαίνει λοιπὸν ἀκαταπαύστως τὸ ὕδωρ εἰς τὰ ὕψη εἰς κατάστασιν ἀοράτων ἀτμῶν, καὶ καταβαίνει ὑπὸ μορφήν βροχῆς, ομίχλης, χιόνος, ἢ χάλυζος, διὰ τὰ ἀναβῆ πάλιν καὶ τὰ καταβῆ μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος πρὸς συντήρησιν τῶν ζῶων καὶ τῶν φυτῶν.

Ἐν ὑγρασίᾳ λοιπὸν λέγοντες ἐννοοῦμεν τὴν ὑπερξίν τοῦ ὕδατος εἰς κατάστασιν ἀτμῶν ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ καὶ ξηρασίαν λέγοντες ἐννοοῦμεν τὸναντίον τὴν ἔλλειψιν τῶν ποιούτων ἀτμῶν. Ἐγγρὰν δὲ γῆν καλοῦμεν τὴν περιέχουσαν, ἀπορροφῶσαν καὶ διατηροῦσαν περισσότερον ὕδωρ· ξηρὰν δὲ τὸναντίον τὴν μικρὰν ποσότητα ὕδατος διατηροῦσαν.

Ἄς ἐξετάσωμεν πρῶτον τὴν ὑγρασίαν ὡς πρὸς τὴν γῆν.

Ἡ ὑγρασία τῆς γῆς ἐνεργεῖ ἐπὶ τῶν φυτῶν διχροτρόπως κατὰ τὰς διαφόρους ἑταίρας τοῦ ἔτους· ἐν καιρῷ ἔαρος καὶ θερούς,

ὅτε εἰς τὸ κλίμα μας ἡ θερμότης εἶναι μεγαλύτερα, ἡ μετρία καὶ διαρκὴς ὑγρασία τῆς γῆς προστατεύει τὴν βλάστησιν τῶν σπερμάτων, διαλύει τὰς θρεπτικὰς οὐσίας, ἀποσυνθέτει τὰ λιπάσματα, καὶ τέλος χρησιμεύει αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ὡς τροφή τοῦ φυτοῦ ἀπορροφώμενη διὰ τῶν ριζῶν, καὶ καθιστῶσα πορωδέστερον τὸ μέρος ὅπου αὐταὶ εἰσδύουσιν. Ὅταν ὁμοῦ ἡ ὑγρασία τῆς γῆς ᾖναι ὑπερβολικὴ, τότε, τὸναντίον, ἐπιφέρει τὴν σήψιν τῶν σπειρομένων σπερμάτων, τὴν καταστροφὴν τῶν ριζῶν, τὴν παραγωγὴν βλαστήσεως ἀτελοῦς καὶ τὴν ἀλλοίωσιν τῆς ποιότητος τῶν καρπῶν καὶ τῶν νέων ἐν αὐτοῖς σπερμάτων. Ἐν ὥρᾳ δὲ χειμῶνος ἡ ὑγρασία τῆς γῆς καθιστᾷ τὸν παγετὸν καὶ τὴν πάχνην μᾶλλον ἐπαισθητὴν καὶ βλαπτικὴν. Πρὸς ταῦτα πάντα ἡ ἰδιότης τὴν ὁποῖαν ἔχουσι γαῖαι τινες τὰ κρατῶσι τὸ ὕδωρ, ἐπιρραζει πολὺ τὸν ὅλον αὐτῶν φυσικὸν χαρακτήρα. Ὅθεν αἱ μὲν ὑγραὶ γαῖαι εἶναι καὶ λεγύνται ψυχραὶ, παράγουσιν ὀψίμως τοὺς καρπούς, ἀλλὰ διατηροῦσιν ἀφ' ἑτέρου περισσότεραν γονιμότητα ἐν καιρῷ ξηρασίας· αἱ δὲ μὴ διαπερόμεναι πολὺ ὑπὸ τοῦ ὕδατος λεγύνται θερμαὶ, παράγουσι πρῶτους καρπούς, ἀλλ' ἐν καιρῷ τοῦ καύσανος τοῦ θερούς δ' εἶναι δυνατόν νὰ ἠρέψωσι τὰ ἐν αὐτοῖς βλαστάνοντα φυτὰ. Αἱ ὑγραὶ καὶ ψυχραὶ γαῖαι παράγουσι συνήθως καρπούς μεγάλτερους καὶ ὀγκωδεστέρους, αἱ δὲ θερμαὶ καὶ ξηραὶ καρπούς γλυκυτέρους καὶ νοστιμωτέρους.

Πρὸς ἀποφυγὴν, λοιπὸν, πάσης βλαβῆς ἕνεκα τῆς ὑπερβολῆς, ἢ τῆς ἐλλείψεως τῆς ὑγρασίας τῶν γαιῶν, ὁ καλλιερῶν αὐτὰς εἴτε ἀνοίγει χάνδακας πρὸς ἐκροὴν τῶν περιττῶν ὑδάτων καὶ μετρίότητα τῆς ὑγρασίας, εἴτε ἀποφεύγει τὰ ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς ξηρασίας κακὰ διὰ τῶν ποτισμάτων.

Ἄς ἰδῶμεν τώρα ποῖαν ἐνεργίαν ἔχει ἡ ὑγρασία τῆς ἀτμοσφαίρας.

Τὸ ἐν τῷ ἀέρι εἰς κατάστασιν ἀτμῶν ἐυρισκόμενον ὕδωρ ἐνεργεῖ ἐπὶ τῶν φύλλων ἀναλόγως τοῦ τρόπου καθ' ὃν τὸ στοιχεῖον τοῦτο ἐνεργεῖ καὶ ἐπὶ τῶν ριζῶν, τούτεστι

ἀπορροφώμενον συντελεῖ εἰς τροφήν καὶ ὡς ἐκ τῶν ἰδίων τοῦ στοιχείου, καὶ ὡς ἐξ ἄλλων ἀερίων τὰ ὁποῖα ἐξατμίζομενον παραλαμβάνει. Ἀλλὰ τῶν ὑδατῶν ἡ μὲν ἀρκούσα ποσότης μεγάλως ὠφελεῖ, ἡ δὲ παντελής ἔλλειψις μεγάλως βλάπτει. Καὶ ἡ μὲν βλάβη τὴν ὁποῖαν δύναται νὰ προξενήσῃ ἡ πολλὴ τῆς ἀτμοσφαίρας ὑγρασία συνίσταται εἰς τὸ νὰ καταστρέφῃ τὸν προσδοκώμενον καρπὸν, ἐὰν αὐτὴ συμβῇ ἐν καιρῷ τῆς ἀνθήσεως· γίνεται δὲ τοῦτο δι' αἰτίαν τὴν ὁποῖαν θέλω, ἀναγνώστα μου, σοὶ εἶπει ἄλλοτε ὅταν θὰ σοὶ περιγράψω τίνι τρόπῳ τελούνται οἱ γάμοι τῶν φυτῶν· ἐπὶ τοῦ παρόντος σὲ παρακαλῶ νὰ πιστεύσῃς ὡς βέβαιον, ὅτι «ἐὰν εἰς ἀγρὸς σίτου, ἢ ἄλλου φυτοῦ, ἢ ὁποιοσδήποτε δεινῶν ἐν ὥρᾳ τῆς πλήρους ἀνθήσεως αὐτοῦ, βραχὴ ὑπὸ πυκνῆς ομίχλης, ἢ ὑπὸ βροχῆς, ὀλίγους καρπούς θέλει δώσει εἰς τὸν καλλιερῶντα αὐτόν.» Αἱ δυσεξήγητοι ἀφοραὶ, αἰτινὲς συμβαίνουσι μετὰ φυσικὴν, ρωμαλέαν, καὶ πολὺν καρπὸν ὑποσχομένην βλάστησιν, κυρίως ἐκ τοῦ αὐτῶν αἰτίων προερχονται, ἀλλὰ δι' ἀγνοίαν ἀποδίδονται εἰς ἄλλας αἰτίας. Ἡ πολλὴ τῆς ἀτμοσφαίρας ὑγρασία ἐπιρραζει οὐχ' ἥττον καὶ τὴν ὀρίμανσιν τῶν καρπῶν, καὶ τὴν ποσότητα, καὶ πρὸ πάντων τὴν ποιότητα αὐτῶν.

Ἀφ' ἑτέρου ἡ ὑπερβολικὴ ξηρασία εἶναι ἐπίσης βλαβερά καὶ καταστρεπτικὴ· διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι αὐτὴ ἐμποδίζει τὴν καλλιέργειαν τῶν γαιῶν καὶ τὴν σπῆραν αὐτῶν, καθίσταται φονικὴ διὰ τὰ βλαστήσοντα φυτὰ διότι τὰ ὄργανά των δὲν εὑρίσκουσι μέσον τροφῆς. Ἀπορροφῶντα μικρὰν ποσότητα ὑγρασίας, καὶ ἐξατμίζοντα μέγα μέρος τῶν ἐν αὐτοῖς ὑγρῶν, ὑπόκεινται εἰς ἕν εἶδος χρωκοπίας, ἢ· αἱ συνέπειαι εἶναι ὀλέθριαι δι' ὄντα μὴ δυνάμενα νὰ κινηθῶσιν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει τὰ ὄργανά των, καὶ ἰδίως αἱ κορυφαὶ καὶ τὰ φύλλα των, χαλαροῦνται καὶ κρέμονται μαραινόμενα, ὅταν δὲ ἡ ἀνίσυτης αὐτὴ μεταξὺ ἀπορροφῆσεως καὶ ἐξατμίσσεως ὑπερῶσῃ τὸ παρά τῆς φύσεως διαγραφέν ὄριον, τότε πᾶν μέσον θεραπείας κα-

θίσταται περιττόν και ἐπέρχεται ἀμέσως ὁ θάνατος. Καὶ αὐτὰ τὰ ἀφθονα ποτίσματα εἶναι τότε ἀνωφελῆ καὶ ἄσκοπα ὅπως εἶναι εἰς πᾶν νεκρωθὲν σῶμα ἢ τροφή. Διότι διὰ τὰ ὀργανικὰ ὄντα οἶον, ζῶα καὶ φυτὰ, καλεῖται κυρίως ἀσθένεια καὶ θάνατος ἢ διατάραξις τῆς ἁρμονίας τῶν λειτουργιῶν τῶν διαφόρων ὀργάνων των.

Ἐπὶ τῆς ἁρμονίας ταύτης μεταξὺ τῆς ἀπορροφήσεως καὶ τῆς ἐξατμίσεως βασιζέται καὶ πᾶσα ἐπιτυχία φυτείας· διότι, πᾶν ἐκρίζων πρὸς μεταφύτευσιν δένδρον ἢ φυτὸν, ἐπειδὴ ἔχασε ρίζας πολλὰς κινδυνεύει νὰ ξηρανθῆ ἢ σπουδαίως νὰ ἀσθενήσῃ, ἐὰν δὲν ἀφαιρεθῶσι κατὰ τὴν μεταφύτευσιν ἐξ αὐτοῦ ἀνάλογος τῆς ἀριθμὸς κλαδῶν, ἢ φύλλων. Ὁ λυπούμενος νὰ ἀφαιρήσῃ ταῦτα (καὶ δυστυχῶς ὑπάρχουσι πολλοὶ τοιοῦτοι) ἐτοιμάζει τὴν βεβαίαν ἀποτυχίαν καὶ καταστροφὴν τῆς φυτείας του. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον πρέπει καὶ ἐκ τῶν κλαδῶν τοὺς ὁποίους φυτεύομεν ὅπως πολλαπλασιάσωμεν διάφορα φυτὰ, καὶ ἐκ τῶν ἐμβολίων (κεντραδίων) νὰ ἀποκόπτωμεν τὰ φύλλα.

Εἶπαμεν ὅτι οἱ ἄτμοι τοῦ ὕδατος συμπυκνούμενοι σχηματίζουν τὰ νέφη. Ὅταν οἱ ἄτμοι οὗτοι εἶναι βαρύτεροι ἐπικάθηνται εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ τοὺς λόφους καὶ ὀνομάζονται ὀμίχλη (κοταχνιά, ἀντάρα). Ἡ ὀμίχλη δὲν εἶναι ἄλλο τι εἰμὴ νέφος ἢ νέφη πλησιέστερα πρὸς τὴν γῆν· βαρεῖα δὲ τις ὁσμὴ τὴν ὁποίαν αἰσθανόμεθα ὅταν εὐρισκώμεθα ἐντὸς ὀμίχλης, μᾶς πείθει ὅτι πρὸς τοὺς ἄτμοις τοῦ ὕδατος περιέχει αὐτὴ καὶ ἄλλα ἀέρια δυνάμενα νὰ ἐνεργήσωσιν ἐπὶ τῶν φυτῶν. Καὶ ὄντως παρετηρήθη ὅτι αἱ ὀμίχλαι συντελοῦσι μεγάλως εἰς τὴν γονιμότητα τῶν γαιῶν, ἐβεβαιώθη ὅμως ὅτι διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῆς θερμοκρασίας καὶ δι' ὑγρασίας φύσεώς τινος ἰδίας, προξενοῦσι τὴν ἐρυσίβην τῶν σιτηρῶν (δαύλιασμα, καρβουνίασμα, σινοπίδισμα), ἐπιφέρουσι τὴν ἐξάμβλωσιν τῶν ἀνθέων, τὴν σήψιν τῶν καρπῶν, καὶ ἄλλας ζημίας.

Αἱ βροχαὶ δὲν πίπτουσι πανταχοῦ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν πο-

σότητα, εἰς ἓνα δὲ καὶ τὸν αὐτὸν τόπον περισσότερο βρέχει πλησίον τῶν λιμνῶν καὶ ποταμῶν, ἢ ἐπὶ τῶν μακρῶν αὐτῶν γαιῶν, περισσότερο ἐπὶ τῶν ὄρεων ἢ ἐπὶ τῶν πεδιάδων, περισσότερο ἐπὶ τῶν συνδένδρων ἢ ἐπὶ τῶν γυμνῶν τόπων. Ἐξετάζοντες δὲ γενικώτερον τὴν ποσότητα τῆς βροχῆς εὐρίσκωμεν ὅτι περισσότερο βρέχει εἰς τὰ θερμότερα ἢ εἰς τὰ ψυχρότερα κλίματα, ἂν καὶ εἰς τὰ τελευταῖα αἱ βροχαὶ ἦναι συχνότεραι. Κατὰ γενικὸν δὲ κανόνα ὅταν ἀπαμεινόμεθα τῆς διακεκαυμένης ζώνης καὶ προχωροῦμεν πρὸς τοὺς πόλους τοσοῦτον ἐλαττοῦται ἡ ποσότης τοῦ καταπίπτοντος διὰ τῶν βροχῶν ὕδατος. Εἰς τὸν ἁγ. Δομίγκον κατὰ μέσον ὄρον πίπτει ἐντὸς ἐνὸς ἔτους ποσότης ὕδατος ἔχουσα ὕψος τριῶν γαλλικῶν μέτρων καὶ ὀκτὼ ἑκατοστῶν· εἰς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας καὶ ἰθὺς εἰς Καλλοῦταν, δύο μέτρων καὶ πέντε ἑκατοστῶν· εἰς τὴν Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας ἡ ποσότης ἐλαττοῦται εἰς ἐνενήκοντα πέντε ἑκατοστά· εἰς Παρισίους εἰς πενήτηκοντα τρία, καὶ εἰς Μετροῦπολιν μόνον εἰς τεσσαράκοντα καὶ ἐξ ἑκατοστά. Ἄλλ' εἰς τὰ θερμὰ κλίματα ἡ ποσότης τοῦ ὕδατος ἐξατμιζομένη τὰ καθιστᾷ ξηρότερα, ἐνῶ εἰς τὰ ψυχρότερα ἡ ἀδρανέστερα ἐξάτμισις δι' ἔλλειψιν τῆς θερμότητος καὶ αἱ συχνότεραι βροχαὶ συντείνουσιν εἰς τὸν σχηματισμὸν μεγάλων καὶ ἀδιαβάτων ἐλῶν. Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι οἱ ψυχροὶ τόποι εἶναι ὑγρότεροι τῶν θερμότερων, καὶ ἐὰν εἰς τὰ μεσημβρινὰ κλίματα ἦναι δύσκολον, ἢ ἀδύνατον, νὰ γίνῃ καλλιέργειά τις ἄνευ πολλῶν ποτισμάτων, εἰς τὰ ψυχρὰ εἶναι ἐπίσης ἀδύνατον νὰ καλλιεργηθῶσι πολλαὶ γαῖαι ἄνευ προηγουμένης μεθοδικῆς καὶ πολυδαπάνου ἀποξηράνσεως. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ τοποὶ ὅπου ποτὲ δὲν βρέχει. Εἰς τὰς εὐρείας ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς καὶ εἰς τινὰ μέρη τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἀσίας δὲν βρέχει, τὴν δὲ βλάστησιν, ὅπου ὑπάρχει, διατηρεῖ ἢ ἀφθονος νυκτερινὴ δρόσος, ἢ ἐν εἰδει βροχῆς πολλὰς καταπίπτουσα, καὶ αἱ πυκναὶ ὀμίχλαι

Καθ' ἅπασαν σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα αἱ

βροχαὶ συμβαίνουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ τὸ ἔαρ· ἡ χιών κατὰ Δεκέμβριον καὶ Ἰανουάριον· ἡ χάλαζα κατὰ τὸ μέσον τοῦ θέρους καὶ κατὰ τὸ φθινόπωρον.

Μετρεῖται δὲ ἡ βροχὴ δι' ἀπλουστάτου ἐργαλείου τὸ ὁποῖον καλεῖται βροχόμετρον· ὅπως δὲ λάβωσιν οἱ ἀναγνώσταί μας ἰδέαν τινὰ περὶ τοῦ ἐργαλείου τούτου περιγράφομεν ἐν ἐκ τῶν πολλῶν βροχομέτρων. Τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο σύγκειται ἐξ ἐνὸς χωνίου χαλκίνου ἔχοντος εἰς τὸ ἀνώτατον χεῖλος του διάμετρον πέντε δακτύλων, πρὸς τὸ κάτω δὲ καὶ στενωτέρω μέρος τὸ χωνίον τοῦτο, συνέχεται μὲ σωλῆνα ὑάλινον φέροντα στρόφιγγα εἰς τὸ κατώτατον ἄκρον του διὰ νὰ κενοῦται ὅταν θέλωμεν τὸ ὕδωρ. Τὸ βροχόμετρον τοῦτο ἐκτίθεται ἐν ὑπαίθρῳ ὅπου ἐξετάζεται κατὰ τὴν δεκάτην ὥραν ἐκάστης ἡμέρας· ἐὰν κατὰ τὸ διάστημα τῶν 24 ὥρῶν ἔβρεξε, μετρεῖται ἡ ποσότης τοῦ ὕδατος ἡ εὐρισκομένη ἐντὸς τοῦ σωλῆνος ὅστις ἔχει διάμετρον ἐνὸς πέμπτου τοῦ δακτύλου καὶ διαιρεῖται καθ' ὅλον τὸ μῆκος του εἰς δακτύλους καὶ δεκατημόρια τοῦ δακτύλου· ἐπειδὴ δὲ ἡ καταπεσοῦσα βροχὴ εἰς ἐπιφανείαν κυκλικήν, ἔχουσαν πέντε δακτύλων διάμετρον συναθροίζεται εἰς σωλῆνα ἔχοντα διάμετρον ἐν πέμπτου τοῦ δακτύλου, αἱ ἐπὶ τοῦ σωλῆνος διαιρέσεις τῶν δακτύλων, καὶ τὰ δεκατημόρια τοῦ δακτύλου τὰ πλήρη ὕδατος παριστῶσι τὰ ἑκατοστά καὶ τὰ χιλιοστά ἐνὸς δακτύλου βροχῆς καταπεσοῦσης ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς.

Ἄλλ' ἔτερον τὸ ἐργαλεῖον τὸ ὑγρόμετρον εἶναι εἰς ἀναγκαϊότερον εἰς τὸν γεωπόνον, διότι δι' αὐτοῦ μετρεῖται ἡ αὐξησις καὶ ἡ ἐλάττωσις τῆς ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ ὑγρασίας ἢ ξηρατίας· δι' αὐτοῦ δὲ προβλέπει καὶ προλαμβάνει τοὺς κινδύνους τοὺς δυναμένους νὰ προέλθωσιν ἐξ ἀμφοτέρων τούτων. Γὰ ὑγρόμετρα κατασκευάζονται ἐξ ὀργανικῶν οὐσιῶν, αἵτινες ἀπορροῶσι ταχέως τὴν ὑγρασίαν καὶ χαλαροῦνται, ἢ ἀποβίλλουσι ταχέως αὐτὴν καὶ

τανύονται. Τοιαῦτα οὐσίαι εἶναι αἱ τρίχες, αἱ χορδαί, διάφορα μέρη φυτικῶν ἰστίων καὶ τὰ λοιπά. Τὸ καλλίτερον διὰ τὸν ἀγρονόμον ὑγρόμετρον εἶναι τὸ τοῦ Σωτσύρου· εἶναι δὲ τοῦτο κατασκευασμένον ἐκ μίας τριχὸς ἣτις κινεῖ ὁσάκις ἐκτείνεται καὶ χαλαροῦται ἕνεκα τῆς ὑγρασίας, ἢ συστέλλεται ἕνεκα τῆς ξηρασίας, μίαν θελόνην δεικνύουσαν ἐφ' ἐνὸς κυκλικοῦ τόξου διηρημένου εἰς ἑκατοστημόρια τοὺς βαθμοὺς τῆς ὑγρασίας ἢ τῆς ξηρασίας τοῦ περίεξ ἀέρος.

Ταῦτα ἐνόμισα καλὸν νὰ σοὶ ἐκθέσω, καλέ μου ἀναγνώστα, ἐν τῷ παρόντι φυλλαδίῳ σχετικὰ πρὸς τὴν ὑγρασίαν καὶ ξηρασίαν. Ἴσως δέ τινες ἐν ταῖς ἐπαρχίαις θεωρήσωσι τὰ τοιαῦτα περιττὰ καὶ ἀποκαλέσωσιν αὐτὰ κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς ἀμελείας καὶ ὀκνηρίας φραγκικῆς μικρολογίας, καὶ ψύλλους εἰς τ' ἄχυρα· ἀλλ' ὅστις εἶναι φρόνιμος καὶ ἔχει τὰ μικρὰ ταῦτα καὶ εὐχρηστα καὶ εὐθυνα ἐργαλεῖα, καὶ εἰδοποιεῖται παρὰ τοῦ βαρομέτρου καὶ τοῦ ὑγρομέτρου του, περὶ τῆς ἐπερχομένης βροχῆς, θὰ βάλῃ τὸν ἐν τοῖς ἀλώνιοις κείμενον σίτον του ἢ τὴν ξηρανθεῖσαν σταφίδα του ἐγκαίρως ἐντὸς τῶν ἀποθηκῶν του, καὶ θὰ καπνίσῃ τὸ σιγάρων του ἢ τὴν καπνοσύριγγά του ὅταν ἡ βροχὴ ἐπέλθῃ, βλέπων τοὺς ἄλλους ἀπελπιζόμενους διὰ δυστύχημα, τὸ ὁποῖον τόσον εὐκόλως ἠδύνατο νὰ προῖδωσι καὶ νὰ προλάβωσι.

ΣΤΙΧΟΙ

ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΑΡΑΒΟΣ ΑΧΜΕΤ-
ΟΥΑ-ΓΚΑΖΑΛΗ

ζῶντος κατὰ τὸ 1180 Μ.Χ.

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΛΓΚΡΑΔΟΥ
ἘΝ Τῇ ΚΕΝΤΡΙΚῃ ΑΡΑΒΙΑ.

Εἰπέ τοῖς φίλοις μου, ὅτι ὄφονταί με ἐξηπλωμένον ἐπὶ τῆς νεκρικῆς στρωμνῆς μου.

Ὅτι φέροντες τὰ πένθημα αὐτῶν ἐνδύματα, θὰ κλαύσωσι τὸν θάνατόν μου.

Εἶπέ αὐτοῖς ὅτι τὸ ἀναίτητον ἐκεῖνο πτώμα οὐκ εἰμι ἐγώ.

Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου, ἀλλ' οὐκέτι ἐν αὐτῷ κατοικῶ.

Εἰμί ζωὴ ἣτις οὐδόλως σβέννυται.

Τὰ λείψανα, ἅτινα θεωροῦσιν, ὑπῆρξαν ἢ πρόσκαιρος κατοικία εἰς τὸ μίαν ἡμέραν περιεκάλυμά μου.

Εἰμί τὸ πτηνόν, τὸ σῶμα τοῦτο ὑπῆρξεν ὁ κλωβός μου.

Ἐτάνωσα τὰς πτέρυγάς μου καὶ ἐγκατέλιπον τὴν φυλακὴν μου.

Εἰμί ὁ μαργαριτής, ἦν τὸ ὄστρακον τὸ μένον ἠνεφεγμένον καὶ ἐγκαταλειμμένον ὡς μηδεμίαν ἔχον ἀξίαν.

Εἰμί ὁ θησαυρός, ἦν τὸ ἐπ' ἐμοῦ ἐρριμένον θέλητρον μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ὁ θησαυρός ἀνέλαβε τὴν νέαν αὐτοῦ λάμπιν.

Δόξα τῷ Θεῷ τῷ λυτροῦντί με τῷ ὀρίζοντί μοι θέσιν ἐν τῇ αἰωνίᾳ κατοικίᾳ.

Ἦδη ἐντυγχάνω τοῖς πανευδαίμοσιν.

Βλέπω τὴν θεότητα πρόσωπον πρὸς πρόσωπον καὶ ἄνευ πέπλου.

Θεωρῶ ἐν τῷ ὑψηλῷ τούτῳ κατόπτρῳ τὸ παρελθόν, τὸ ἐνεστώδες καὶ τὸ μέλλον.

Ἐχω ἐπίσης βρῶσιν καὶ πόσιν, ἀλλὰ ἀμφοτέρα ἐν εἰσὶ καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα.

Μυστήριον ἀμύθητον γνωστὸν μόνον ταῖς καρδίαις ταῖς προσπαθοῦσαις ἵνα ἀξίαι γίνωνται.

Οὐκ ἔστι τοσοῦτον εὐχάριστος οἶνος ἐν τῷ τῶν ἀνθρώπων ἀνακτόρῳ ὁ καταπραΰνων τὴν δίψαν μου.

Μηδὲ τὸ ὕδωρ ἐπί, ἀλλὰ τὸ ἅγιον γάλα μητρὸς.

Ἐνοήσατε καὶ μελετήσατε τὴν κεκοιμημένην ἰδέαν ἣν περιεκαλύπτω ἐνταῦθα δι' εἰκότων καὶ σχημάτων.

Τὸ ταξείδιόν μου ἔλαβε πέρας, ἐγκαταλείπω ὑμᾶς ἐν τῇ ἐξορίᾳ.

Πόσον αἱ ἄθλιαι ὑμῶν καλύβαι ἐπισητᾶν με ἐπιλήσιμα τῆς πατρίδος μου;

Ἄφετε ἵνα καταπέσῃ εἰς ἐρείπια ἡ κατοικία μου.

Συντρίψατε τὸν κλωβόν μου.

Ἀπλησθήτω ὁ φλοιός μετὰ τῶν πλανῶν τῆς γῆς.

Διαρρήξατε τὸ ἐνδύμα, τὸν ἐπ' ἐμοῦ ἐρριμένον πέπλον.

Μὴ ὀνομάζετε τὸν θάνατον θάνατον, διότι πράγματι ἡ ἀληθὴς ζωὴ οὕτως τυγχάνει, ὁ σκοπὸς τῶν δικτύων ἡμῶν ἐφέσεων.

Ἀνοψώσατε τὴν διάνοιαν ἡμῶν μετ' ἀγάπης πρὸς τὸν Θεόν, ὅστις ἐστὶν ἀγάπη, ὅστις εὐδοκεῖ ἀνταμείβω τὰς ἐργασίας ἡμῶν, καὶ ἔλθετε πρὸς αὐτὸν ἄνευ φόβου.

Ἐκ τῶν κόλπων τῆς εὐτυχίας μου, ῥίπτω τὰ βλέμματά μου ἐπ' ὑμῶν, πνεύματα ἀθάνατα, ὡς ἐγώ, καὶ βλέπω ὅτι αἱ ψυχικαὶ ὑμῶν δυνάμεις αἱ αὐταὶ τυγχάνουσιν, αἱ τύχαι ἡμῶν πανόμοιοι.

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

ΧΡ. Β. ΔΑΣΟΥΚΙΔΗΣ.

Ο ΚΙΡΚΟΣ ΚΑΙ Ο ΣΚΩΛΗΣ ΜΥΘΟΣ.

Ἐνωθέντες ὑπὸ τῆς θείας προνοίας, εἴτε ἐκ τύχης, εἴτε ἠέλη τις, εἴτε ἐκ τοῦ φόβου τοῦ χειμῶνος, εἰς τὸ κοῖλον ἐνὸς βραχίου ὁ Κίρκος καὶ ὁ Σκώλης συνωμίλουν ὡς καλοὶ φίλοι περὶ τῆς ἐαυτῶν παντοδυναμίας.

— Ὅσον ἀφορᾷ ἐμὲ, ἔλεγε τὸ Πτηνόν, ἐγὼ ἔχω τὴν τόλμην τοῦ μέρους μου. Ὁ θρόνος μου εὐωδιάζει ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ὑπηκόων μου, τὸ πᾶν περὶ ἐμὲ τρέμει, δικαίως λοιπὸν ὡς σοφός, ὡς πρὸς δὲ τὸ ἔλεος . . . "Α! τοιαῦτα πράγματα! . . . αἱ κίχλαι, αἱ λαγυδεῖς, οἱ ὄρτυγες, αἱ πέρδικες γεινῶνται διὰ τὰ συμπόσιά μου. Ἐγὼ τὸ ῥάμφος μου, τὰς πτερυγὰς μου καὶ τοὺς ὄνυχας μου ἐν πληρῇ μεσημβρίᾳ ἐκτελῶ πάσας τὰς ὀρέξεις μου.

— Ἐγὼ, ἀπάντησεν ὁ Σκώλης, ἐργάζομαι ὑπὸ τὴν γῆν, ἀλλὰ τὰ ἐγκατα τῆς γῆς ἔχουσι πολλὰς ἡδονάς, εἰς τοὺς βορβορώδεις δρόμους ὅπου τὸ πεπρωμένον με ὠθεῖ ὑπακούω εἰς τὸ πεπρωμένον. Ἄνευ ταρχῆς, περιφρονούμενος, ἀλλ' εὐχρησθημένος ἔρπω, καὶ

σωρηδὸν ὁ τάφος μοὶ προμθεύει τὰ ὀρεκτικώτερα τεμάχια τοῦ φαγητοῦ μου, τί μοὶ μέλει ἂν διὰ λάμπσεως δόξης τιμᾶται ὁ τύραννος; Κατατρώγει τὰ ἑαυτοῦ καὶ ἐγὼ κατατρώγω ἐκεῖνον. Ὡς βλέπεις, ἐγὼ εἰμι ὁ ἰσχυρότατος.

Ἀγέρωχοι Κίρκοι, σκέφθητε ὅτι θνητοὶ ἐστέ. Καὶ ὑμεῖς οἵτινες ἀρνείθε ταύτην τὴν ἰσχυρὰν φλόγα τὴν ψυχὴν, ἀκτίνα ἀθάνατον τῆς θεότητος.

Σοφιστὰι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, τί ἐμέλλετε εἶναι ἄνευ ψυχῆς; Σκώληκες τῆς γῆς ἢ Κίρκοι, ἄνευ χαλινῶ, ἄνευ ἐλευθερίας.

ΧΡ. Β. ΔΑΣΟΥΚΙΔΗΣ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.

Ἐπωλήθη ἐσχάτως ἐν Λονδίῳ ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ γνωστοῦ ἀρχαιολογοῦ Γ. Θωμᾶ Ουγὼ βρειχάλκινόν τι τάλαντον κάλλιστα διατετηρημένον καὶ θεωρούμενον ὡς μόνον τοῦ εἶδους του. Τὸ τάλαντον τοῦτο εἶναι τὸ ἀττικὸν ὅπερ ἐργητίμευεν ὡς μέτρον διὰ τὸν ἄργυρον. Ὀνομάζετο δὲ μέγα τάλαντον πρὸς διαστολὴν τοῦ μικροῦ τάλαντου ὅπερ ἦτο χρυσοῦν νομισμα καὶ ὀνομάζετο ἐπίσης χρυσοῦν τάλαντον. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην σημασίαν ἀπαντᾶται ἐν τῷ Ὀμήρῳ.

Τὸ τάλαντον τοῦτο ἔχει τὸ σχῆμα λέοντος κεκλιμένου μετὰ λαβῆς ἕξους ἐν εἶδει τόξου, οὗ ἡ μία ἄκρα φθάνει μέχρι τοῦ λαίμου καὶ ἡ ἄλλη μέχρι τῶν πλευρῶν. Ὁ λέων ἐρεῖδεται ἐπὶ σανίδος. Τὸ δὲ σύνολον σύγκειται ἐξ ἐνὸς τμήματος μετάλλου χυτοῦ καὶ ἔχει μήκος 12 δακτύλων ἐπὶ 4 1/2 πλάτους. Ὁ λέων εἶναι καλοῦ βυθμοῦ ἀλλ' ὀλίγον ἀρχαϊκοῦ ἢ χαίτη του δεικνύεται διὰ γραμμῶν διασταυρουμένων καὶ ἐπεκτεινομένων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ὤμων του. Τὸ λοιπὸν τοῦ σώματος καὶ αἰκνημαὶ εἶναι ἐπιμελῶς ἐπεξεργασμένα. Ἀμέσως κάτωθεν τοῦ καρποῦ, εἰς τὸ σημεῖον τῆς συνενώσεως αὐτοῦ εὐρίσκειται σημεῖον τι τετυπωμένον ὁμοί-

ἄνσο μὲ ῥωμαϊκὸν Α καὶ παριστῶν τὸν φοινικικὸν ἀριθμὸν 60, ἥτοι τὸν ἀριθμὸν τῶν μεταλλείων ἅτινα ἀπῆρτιζον τὸ τάλαντον. Ὁ ἀριθμὸς οὗτος προτεγγίζει ὡς ἐγγίστα εἰς 23 χιλιάγραμμα 401.

Τὸ μᾶλλον ὅμως ἐνδιαφέρον εἰς τὸ νομισματικὸν τοῦτο βᾶρος εἶναι ἡ ἐπιγραφή, ἣτις εὐρίσκειται ἐπὶ τῆς πλίνθου τῆς σανίδος γεγραμμένη με φοινικικοῦς χαρακτῆρας καὶ μεταφρασθεῖσα ὡς ἐξῆς ἐν τῇ «Ἀρχαιολογικῇ Ἐπιθεωρήσει», ἀ' Ἐπικυρωθὲν ὑπὸ τῶν ἀργυρογνωμόνων.

Τὸ περίεργον τοῦτο μνημεῖον τῆς ἀρχαιότητος εὐρέθη ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τοῦ Ἑλλησπόντου 1 μίλλιον περίπου πρὸς βορρᾶν τῆς Ἀβήδου ἐνθα οἱ Ἀσσύριοι ἔμποροι μετεχειρίζοντο αὐτὸ ὅταν ἤρχοντο εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου τῶν χωρῶν ἐκείνων. Εἰς τὴν πώλησιν ταύτην κατεκυρώθη ἀντὶ 75 λιρῶν στεργλιῶν εἰς τὸ Βοστανικὸν Μουσεῖον ὅπερ κέκτηται ἡδὴ ἀξιοσημείωτον συλλογὴν διαφόρων βραδῶν εὐρεθέντων ἐν Πεμόρδη καὶ ἐχόντων ἄλλα μὲν τὸ σχῆμα λέοντων κατακεκλιμμένων καὶ ὡν τινὰ φέρουσιν ἐπιγραφὰς διγλώσσους με χαρακτῆρας φοινικικοῦς σφρνοειδεῖς ἢ ἀσσυριοῦς.

Τὸ Βοστανικὸν Μουσεῖον ἠγόρασεν ἐπίσης κατὰ τὴν πώλησιν ταύτην τὸ ἐπιεκάλυμμα λευκοῦ μαρμάρου ἐπ' οὗ εἶναι κεκαραγμένον μακρὸν ψήφισμα τῆς Συγκλήτου, σχεδὸν ὀλόκληρον με κεφαλαιώδεις ἑλληνικοῦς χαρακτῆρας κάλλιστα δὲ καὶ τοῦτο διατετηρημένον.

Τὸ σπουδαῖον τοῦτο μνημεῖον ὅπερ ἐπωλήθη ἐπὶ τῇ μετρίᾳ τιμῇ τῶν 20 λιρῶν μετεφέρθη ἐκ Σηστῶν, ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, ὑπὸ τοῦ κ. Καλθέρτ ὅστις εὗρεν αὐτὸ εἰς τι τέμενος. Ἐχει πέντε πόδας ὕψους ἐπὶ δύο πλάτους καὶ περιέχει 106 γραμμὰς γραφῆς. Τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως Ἀπτάλου, οὗ μνεῖα γίνεται προσδιορίζει τὴν χρονολογίαν τοῦ βιβλίου τούτου 130 ἔτη περίπου πρὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τὸ ψήφισμα τοῦ λαοῦ ἀναφέρει ὅτι Μηνᾶς τις θὰ λάβῃ τὸν χρυσοῦν στέφανον καὶ ὅτι κίων τις λευκοῦ μαρμάρου ὑψωθήσεται πρὸς

τιμήν του ἐν τῷ γυμνασίῳ διὰ τὰς ὑπηρεσίας
ἀς ἀπέδωκεν εἰς τὴν πατρίδα του κατὰ τε
τὴν εἰρήνην καὶ τὸν πόλεμον. Ὁ Μηνᾶς ὠ-
νομάσθη γυμνιστάρχης καὶ ἵδρυεν ἀγῶνας
πρὸς τιμὴν τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τοῦ Ἡρακλέους
εἰς οὓς ἀνήγειρε καὶ ἀγάλματα, δούς ὡς βρα-
βετον εἰς τοὺς νικητὰς τῶν ἀγῶνων ὅπλα εἰς ἃ
ἦσαν κεχαραγμένα τῶν θεῶν τούτων.

Κ. Α. Ε.

ΦΡΑΓΚΟΙ ΚΑΙ ΜΩΡΑΙΤΑΙ.

(Συνέχεια ἴδε Τεῦχος Η'. Σελ. 363.)

ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Ἄλλ' ἀναχαίτισέ τους, φίλιτατέ Λέων
Μὴ τοὺς ἀφήσης νὰ χαθῶσι....

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ

Καιρὸς δὲν εἶναι πλέον ὁ θερισμὸς
ὠρίμασεν οἱ θερισταὶ ἔχουσι τὸ δρέ-
πανον εἰς τὰς χεῖρας των, καὶ δὲν θέ-
λω παρίδει τὴν πατρίδα πάσχουσαν ἐνῶ
εἶναι καιρὸς νὰ τὴν σώτῃ.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Ἄλλ' ὁ Βιλλαρδουίνος εἶναι ἤδη πα-
νίσχυρος καὶ πᾶς φρόνιμος πρέπει νὰ
προσκολληταί εἰς αὐτὸν καὶ νὰ περι-
μείνῃ.

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ

Τῆς δολίας καὶ ἐξευτελιζούσης ταύ-
της πολιτικῆς δὲν ἔχω πλέον ἀνάγκην
Ἐἶμαι δύναμις ὡς εἶναι δύναμις ὁ Βιλ-
λαρδουίνος καὶ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ἐκεί-
νου θέλει δικάσει ὁ Θεὸς ὁ τῶν ἐθνῶν
τὰς τύχας δικαζών.

Ἄπο βορρᾶ μέχρι νότου, ἀπὸ δυσμῶν
μέχρις ἀνατολῶν ὅλη ἡ Πελοπόννησος
συνησπίσθη περὶ ἐμὲ καὶ μετ' ἐπιμένει
ἵνα ἐγείρω τὴν χεῖρα· στέψατε ὅθεν διὰ
τῆς Ελένης τὸ ἱερόν ἐπιχειρήμα, δότε
τὴν εἰς ἡμᾶς ὡς οἰωνόν νίκης ὡς ὁμο-
νοίας ἐχέγγυον! τὴν θυγατέρα τοῦ ἄρ-

χοντος τῆς Ἀττικῆς ζητεῖ ὁ ἀρχηγὸς
τῶν Πελοποννησίων.

Εἰλικρινῆ καὶ ἀπότομον ὡς τὴν πρό-
τασίμ μου δότε τὴν ἀπόκρισιν.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Δότε μας καιρὸν Λέων νὰ σκεφθῶ-
μεν!

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ

Εἰλικρινῶς ὠμίλησέ μου Σωτήριε!

ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Δὲν δύναμαι νὰ σὲ ἀποκριθῶ χωρὶς
νὰ ἐρωτήσω τὴν Ελένην.

(Ἐπιφαινέται εἰς τὸ βάθος ἡ Ελένη).

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

ΣΩΤΗΡΙΟΣ καὶ ΕΛΕΝΗ

ΕΛΕΝΗ

Ἡ κόρη σου πάτερ μου εὐρίσκειται
ἐνταῦθα!

ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Ἄ! εἰς ὦραν κατάλληλον ἤλθες κό-
ρη μου!

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Ἄς ἀρνηθῆ καὶ τίποτε δὲν θέλω!
πλὴν ὄχι! ἀς δεχθῆ! δὲν δύναται νὰ
τὴν νυμφευθῆ ἄμειως καὶ ἐγὼ τότε
κίλλιον ἐκτελῶ τοὺς σκοποὺς μου ἐν
μέσῳ τῶν μαχῶν.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Ὁ Λέων πρὶν νὰ ἀνελθῆ κόρη μου
τὸν ὑπὲρ τῶν ὄλων ἀγῶνα ἀπεφάσισε
νὰ σκεφθῆ καὶ περὶ τῆς εὐτυχίας του·
σὲ ἀγαπᾷ λέγει καὶ ἐπιθυμεῖ τὴν χεῖρά

σου! (χαμηλοφώνως) Ἄρνηθητι!

ΕΛΕΝΗ

Τὴν χεῖρά μου πάτερ μου! Ἄλλὰ
νομίζω ὅτι ὑμεῖς εἴθε ὁ κατάλληλος
νὰ γνωμοδοτήσητε ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου
τούτου. Τὰ αἰσθήματά μου ὅλα τὰ γνω-
ρίζετε!

ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Καὶ ἀρνεῖσαι;

ΕΛΕΝΗ

Νὰ ἀρνηθῶ! καὶ ἂν ἀκόμη τὰ μυχι-
αίτερα τῶν αἰσθημάτων τῆς καρδιάς μου
δὲν ἐκολακεύοντο ὑπὸ τῆς αἰτήσεως
ταύτης ὠφείλον ὡς Ἕλληνις νὰ πραγ-
ματοποιήσω τὴν εὐτυχίαν ἣν ὀνειρεύ-
εται.

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ

Σὲ εὐχαριστῶ Ελένη! Εἶται ὁ φύ-
λαξ ἄγγελός μου ὃν ὁ Θεὸς ἐπεμφεν
ἐπὶ τῆς γῆς ἵνα ποιήσῃ τὴν εὐδαιμονίαν
μου.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ

(Ὡ! δέχεται! τὰ σχέδιά μου κατα-
στρέφονται! Δὲν ἀπελπίζομαι ὅμως!
προσποιηθῶμεν! ἄλλως τε ὁ Ραῖμουν-
δος εἶναι ἐδῶ!)

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ

Ἄπέκτησες ἓνα υἱὸν Σωτήριε!... ἡ
κόρη σου δεχομένη με ὡς σύζυγον ἀνα-
περοῖ ἔτι πλεῖστον τὰς ἐλπίδας μου!

ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Ἡ κόρη μου Λέων ποτὲ ἀνάξιος ἐαυ-
τῆς δὲν θὰ ἐφρόνει τὸν μέλλοντα ἐλευ-

θερωτὴν τῆς Πελοποννήσου εὐχαρίστως
δέχομαι γαμβρόν μου ἀφοῦ ἡ κόρη μου
ἐξέλεξεν αὐτόν.

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ

Σωτήριε, Ελένη καὶ σὺ Ραῖμουνδε!
ὁ καιρὸς εἶναι πολὺτιμος ἔτρεξα ἐνταῦ-
θα μόνον διὰ τοῦτο ἐνῶ οἱ σύντροφοι
περιμένουσιν εἰς τοῦ Λύκου τὸ σπῆλαιον
Ἄπασα ἡ Πελοπόννησος ἀνάστατος τὴν
ὦραν ταύτην περιμένει τὸ σύλλημα ἵνα
ἐγερθῆ κατὰ τῶν τυρράνων τῆς Ὀφεί-
λομεν λοιπὸν νὰ σπεύσωμεν ὁμήρους
ἐνταῦθα δὲν πρέπει ν' ἀφήσωμεν εἰς χεῖ-
ρας τῶν Φράγκων. Ὅλα προδιέθεσα
οὕτως ὥστε ἡ Ελένη καὶ σὺ Σωτήριε,
νὰ κρυφθῆτε εἰς χρυσόφυγτόν τι ἀπρό-
σιτον γνωστὸν μόνον ὑπ' ἐμοῦ καὶ τι-
νων. Ἐκεῖ θὰ ἦσθε ἀναπαυμένοι ὡς
ἐδῶ!

ΕΛΕΝΗ

Νὰ ἀναπαυώμεθα ἐνῶ οἱ ἀδελφοίμας
θα μάχωνται. Ὅχι! γνωρίζω τὸ ἀνή-
κον μοι καθήκον! Εἶμαι γυνὴ καὶ Ἑλ-
ληνίς! θὰ σὰς ἀκολουθήσω, Λέων, εἰς
τὴν ὁδὸν τῆς δόξης. Ὡς γυνὴ θὰ θερα-
πεύω τοὺς τραυματίας καὶ πάσχοντας
καὶ ὡς Ἕλληνίς θὰ μάχωμαι πλησίον
ὑμῶν μετ' ἐν τῇ ρομφαίᾳ εἰς τὴν χεῖρα.
Τοῦ πατρός μου τὸ καθήκον εἶναι νὰ
ἀναπαύηται ἐμοῦ ὅμως τὸ πρὸ πατρίδος
κινδυνεύειν.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Ἡ παιρικὴ μου καρδιά με ἀναγκά-
ζει νὰ μὴ ἀποχωρισθῶ σοῦ φιλιτάτη κό-
ρη! Ἡ φιλοστοργία καὶ ἡ φιλοπατρία,
θὰ με ἀνανεώσωσιν ὥστε νὰ λάβω μέ-
ρος εἰς τοὺς κινδύνους αὐτοῦς.

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ

Τότε ἄγωμεν ! Τὰ πάντα εἶναι εἶτομα καὶ ἐνὸς λεπτοῦ ἀργοπορία δύναται νὰ γίνῃ βλάβης πρόξενος. Οὐδὲν ἴχνος τῆς ἐνταῦθα διαμονῆς μας ὀφείλομεν νὰ ἐγκατολείπωμεν, καὶ φύγωμεν ἀφοῦ τὸ πῦρ καλύψῃ ἡμῶν τὴν φυγὴν. Ὁ Βιλλαρδουίνος βλέπων ἡμᾶς ἐξαφανιζομένους δύναται νὰ συλλάβῃ ὑπονοίας ἐνῶ ἐμπρηζομένης τῆς οἰκίας θὰ ὑποθέσῃ ὅτι συνεκάημεν ἐν αὐτῇ !

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Ἄναγνωρίζω τὴν προορατικότητά σου, Χαμάρετε. Τοῦτο ἤθελον καὶ ἐγὼ σὰς προτείνει, τὴν φροντίδα, ὁμῶς τῆς πυρκαϊᾶς ἀφήσατε εἰς ἐμέ. Ὑπάγετε Σωτήριε μετὰ τῆς Ελένης καὶ τοῦ Λέοντος, καὶ ἐγὼ ἐντὸς μιᾶς ὥρας σὰς ἀκολουθῶ. (ἄσματα ἐξωθεν).

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ

Καλῶς ! (ἀκροώμενος) Ἀκούετε τὰ ἄσματα ταῦτα ; εἶναι τὰ ἐπικήδεια ἄσματα τῶν ! τῶρα ἄγωμεν καὶ ἡ ὁ ἥλιος τῆς δόξης καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος μας θὰ ἀνατείλῃ αὐριον ἢ θὰ πέσωμεν ἐνδόξως ὑπὲρ αὐτῆς ἀγωνιζόμενοι. (ἀπέρχονται ὁ Σωτήριος, ὁ Χαμάρετος σὺρων τὴν Ελένην).

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ μόνος.

Εἶναι τὰ ἐπικήδεια ἄσματα σου, Χα-

μάρετε !... Κατὰρα ! ἐνόμισα ὅτι ἡδυνάμην νὰ κατασιγάσω τὴν φωνὴν τῆς καρδίας μου, ἀλλὰ μάτην ! ἐγείρεται ἀπειλητικώτερα ἐν ἐμοί... πῶς ! νὰ τὴν ἴδω εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλοῦ ! ὄχι ! ὠρκισθὲν ὅτι ἡ θὰ τὴν ἀποκλήσω ἢ τὸ πᾶν θὰ καταστραφῇ ! Ναι ! τὸ εἶπον καὶ θὰ τὸ ἐκτελέσω ! Εἶδοποίησα τὸν Βιλλαρδουίνον περὶ τοῦ μέρους τῆς συνόδου, πρέπει νὰ προλάβω αὐτόν. Ὀφείλω νὰ δώσω τοὺς Ἕλληνας τῶρα διὰ νὰ ἀποκλήσω δικαιώματα ἐπ' αὐτῶν καὶ τότε θὰ ζητήσω ὅταν εὐρεθῶσιν εἰς κρίσιμον περίστασιν νὰ μοὶ ἐμπιστευθῇ ἡ Ελένη, ἣν ἐκοῦσαν ἀκούσαν θὰ ὑποβλάλλω εἰς τὸ πάθος μου ! (ἡ Εὐτυχία ἐπιφαίνεται ἐκ τοῦ βάθους ἀπὸ τῶν τελευταίων λόγων).

ΣΚΗΝΗ Η'.

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ καὶ ΕΥΤΥΧΙΑ

ΕΥΤΥΧΙΑ

Ἐὰν ἀφεθῆς ἐλεύθερος παρ' ἐμοῦ, Ραίμου, δε !

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Πῶς ! ἐδῶ εἶσαι, Εὐτυχία ;

ΕΥΤΥΧΙΑ

Ναί ! ἤμην ἐδῶ ! ἤκουσα, καὶ τὰ πάντα ἤδη γνωρίζω.

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Καί... ἐπιδοκιμάζεις τὰ σχέδιά μου ;

ΕΥΤΥΧΙΑ

Εἶναι μουσαρὰ, ἀποκυήματα φαντα-

σίας ἐχιδνῶν καὶ ὡς τοιαῦτα ἀποκηρύττω αὐτά !

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Πῶς ; τί εἶπε ;

ΕΥΤΥΧΙΑ

Εἶπον ὅτι ἀποκηρύττω αὐτά.

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Ἐ ! καὶ τί μὲ μέλλει ἐὰν ἀποκηρύττῃς οὐ αὐτά ! Θέλεις ἐπιδοκιμάσῃς τα, θέλεις ἀπόκρουσῃς τα. Ἐγὼ θὰ ἐνεργήσω.

ΕΥΤΥΧΙΑ

Καὶ ἐγὼ θὰ παρεμβάλλω προσκόμματα.

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Διατί ;

ΕΥΤΥΧΙΑ

Διότι οὕτω θέλω ! διατί ; διότι ἀγαπῶ τοὺς Ἕλληνας.

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Ἀγαπᾷς τοὺς Ἕλληνας ! πλὴν λημονοεῖς ὅτι εἶσαι ἀδελφὴ μου.

ΕΥΤΥΧΙΑ

Ἀδελφὴ σου ! ὄχι ποτὲ δὲν ἐλησμόνησα τοῦτο.

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Ὀφείλεις λοιπὸν νὰ μὲ ὑπακούσῃς !

ΕΥΤΥΧΙΑ

Νὰ σὲ ὑπακούσω ; εἰς τί ; νὰ σὲ βο-

ηθῆσω διὰ τῆς ὑπακοῆς μου εἰς τὰ μουσαρὰ καὶ ἀποτρόπαια σχέδιά σου ! διότι ἐνῶ οὐ ἐμελέτας αὐτὰ προ πολλοῦ ἐγὼ σὲ πρηρολοῦθου, σὲ κατεσκόπευον καὶ ὅτε ἀνελογίσθην τὸ τρομερὸν αὐτῶν ἐφριξα ἐπιτῆ ἰδέα ὅτι εἶσαι ἀδελφός μου ! Ὅχι ! δὲν πρέπει νὰ ᾔτῃται ἀδελφός μου δὲν εὐνοῖμαι δὲν ὀφείλω νὰ ᾔτῃται ἀδελφὴ σου. Εἶσαι τέρας καὶ ὄχι ἄνθρωπος. εἶσαι θηρίον ἀνθρωπόμορφον. Οἱ νόμοι τῆς φύσεως δὲν ὀμιλοῦν πλέον παρ' ἐμοὶ ἐνώπιον τῶν ἀποτροπαίων σχεδίων σου, ὁ νοῦς μου κινδυνεύει νὰ μὲ ἐγκαταλείψῃ καὶ ἡ καρδία τῆς ἀδελφῆς ἀποτροπιάζεται τὸν ἀδελφὸν ἀφοῦ αὐτὸς ζητεῖ νὰ καταστρέψῃ δολίως τὴν ἀθωότητά. Ἄ ! θέλεις νὰ καταστρέψῃς τὸν Χαμάρετον, πλὴν τὸν ἀγαπῶ καὶ δὲν θὰ σὲ ἀφήσω νὰ ἐπιτύχῃς τοῦ σκοποῦ σου. Ἄρκει πλέον ! ἀν ἐπὶ τῆς ζωῆς σου ἀντίστασις δὲν παρεμπόδισε τὰ βήματά σου, τρέμε διότι πρῶτον ἤδη γυνὴ φέρεται ἐναντίον σου, γυνὴ ὀνομαζομένη ἀδελφὴ σου, καὶ εἶμαι ἱκανὴ τὸ πᾶν νὰ πράξω ἵνα σώσω τὸν ὑπ' ἐμοῦ ἀγαπώμενον !

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Ἀγαπᾷς τὸν Χαμάρετον ! Ὅλος λοιπὸν ὁ κόσμος ἀγαπᾷ αὐτόν τὸν ἀνθρώπον. Ἦναι πρέπει νὰ μὲ χρεωσθῆς χάριν διότι ζητῶ νὰ σὲ ἀπολλάξω ἀντετραστρίας.

ΕΥΤΥΧΙΑ

Ἄ ! σιώπα, μουσαρὲ ! Κρίνεις ἐκ τῶν ἰδίων τὰ ἀλλότρια. Ἄς εὐτυχῇ ! Ἄς εὐδαιμονῇ, τοῦτο μὲ ἀρκεῖ. Νὰ τὸν ἴδω δυστυχῇ ποτὲ δὲν θὰ τὸ ἀνεχθῶ ! Δὲν δύνασθε σεις οἱ ἰδιοτελεῖς καὶ ποταποὶ νὰ ἐννοήσῃτε τοιοῦτον ἔρωτα ! Ἐρως ἀληθῆς δὲν εἶναι ὁ ποθῶν τὸ λατρευ-

τον της καρδίας ον δι εαυτον και με-
νον είναι ο επιθυμων την ευτυχίαν και
ευδαιμονίαν του αγαπωμένου. Ακουσον
Ραϊουδου, είναι ἀδελφῆ σου ἀλλὰ την
ἡμέραν καθ'ην για μένη θοιῆ της κε-
φαλης του Χαταρβου εγγιχθῆ, ἡστυ-
μη της ευτυχίας του ποτιοθῆ με δα-
κρυα, ος ορκίζομαι δι τῆ ἡμέρα εκείνη
θεῖαι εἶσθαι ἡ τελευτα σου. Σε το ο-
μνω εἰω ἡ ἀδελφῆ σου.

ΠΑΙΜΟΝΔΟΣ
Πως, εχουεν και ἀνιλάς! Ατ ἀφορ
κορδαιον!

ΕΥΤΥΧΙΑ

Ἄφες με!

ΠΑΙΜΟΝΔΟΣ

Να σε ἀφήσω!

ΕΥΤΥΧΙΑ

Ἄφες με, ἀφες με σοι λέγω!

(εἰσέρχεται ὁ Βιλλαρδουβος βεβῶθεν.)

ΣΚΗΝΗ Θ.

ΒΙΑΑΡΠΑΟΤΙΝΟΣ ΠΑΙΜΟΝΔΟΣ
ΕΥΤΥΧΙΑ και ΑΙΜΙΜΙΟΣ

ΒΙΑΑΡΠΑΟΤΙΝΟΣ

Τι είναι;

ΠΑΙΜΟΝΔΟΣ

Εἰς ὦραν ἐφοδες. Παρ' ὄλιγον τὰ
σχέδια μας να ἀναρπαθωιν ὑπο της ἀ-
φοδος ταύτης κόρης.

ΒΙΑΑΡΠΑΟΤΙΝΟΣ

Πως:

ΠΑΙΜΟΝΔΟΣ

Γωπίλις δι ἀνεπαροβῆ να συρ-
παυλάσωμεν και τας γυναικας εἰς τὴν
ἐκαρταειαν εἰνα μὴ ος ἀφῆσμεν οὐκῆ-

ΒΙΑΑΡΠΑΟΤΙΝΟΣ

γους;

Ναι, ὅλα τὰ γωπίλιω ἡμῆν κερχυτῆ
μένος εἰς τὸν κῆπον και ὅλα τὰ ἡκου-
σα, πλὴν ἀπορω πως τὰ σχέδια μας
κινδυνεύουν να ἀναρπαθωιν εἰς αὐτῆς
της κόρης!

ΠΑΙΜΟΝΔΟΣ

Ἄγαντῶν τὸν Χαταρβου και θεῖαι να
τῶ ἀποκαλύψῃ ὅλα.

ΒΙΑΑΡΠΑΟΤΙΝΟΣ

Ἐ και αὐτο ος ἀνερχωρετ! ἀφες
την εἶω.

ΕΥΤΥΧΙΑ

Να με ἀφήσῃ εἰω! ὄχι ποτε! ὅτι
προπαθῶ να ἀναρπω ἐκ τῶν χερῶν
σου, και ὅτι ἀναρπυρητω ἐπι τοῦ Χο-
μαρτου!

ΠΑΙΜΟΝΔΟΣ

Ἀκόμη ἐπιμένεις! ὅτι εἶος λοιπόν!
τὰ σχέδια μου εἰς ἐπιμενέουιν! τὸ τε-
λος πρέπει να δοθῆ, ἀφοῦ οὐ τὸ θελες.
Αἰμιμίς, — Βιλλαρδουβος μὴ ἀποθῶναι
ὅτι με ὑπεσχέθη! — Αἰμιμίς, — τὴν
Βλέην προ παντός ἀλλου. — Αἰμιμίς.

ΒΙΑΑΡΠΑΟΤΙΝΟΣ

Πλὴν, τι σκοπεύεις να πράξῃς;

ΠΑΙΜΟΝΔΟΣ

Αἰμιμίς!

Ἄφες με ἐλευθερον να ἐργῆσω!

ΑΙΜΙΜΙΟΣ

(ἐμπνευσμένος ἀνερπῶσεν)

Τι θελετε, κυρίες!

ΠΑΙΜΟΝΔΟΣ

Ἦναγε, πρέβε και πρέβεσον τον
Χαταρβου εἰνε αὐτῶ δι τον εἶφορ-
κίω εἰς το ἐρωτέρου του να εἶθῆ, ἐν-
τοῦθα δι οὗ ὁ Βιλλαρδουβος ἐβέντεσεν
εἰς τὸν οὐχάς μου. Τάχυνον! Το μελ-
λον τῶν σωτηριῶν σου εἰς χεῖρας σου
ἐπαποκείται!

ΑΙΜΙΜΙΟΣ

Να ὦνάς, δεσποινά;

ΠΑΙΜΟΝΔΟΣ

Ἦμας ὠτακουσον, ὦναγε και τάχυνον.
(ὁ Αἰμιμίς ἀνέρχεται.)

ΕΥΤΥΧΙΑ

Αἰμιμίς, μὴ! . . .

ΠΑΙΜΟΝΔΟΣ

Νίονα! . . . Ἐνδομεις δι ὅτι
σώσης τον ερωτη σου ἐνῶ τῶρα ἐπι-
σπεύδεις τὸ τέλος του. Με παρηκουσα,
ἡμειθῆμας εἰς τὸν ἀδελφῶν σου, ἀλλὰ
ὅτι μετανοήσῃ. Ὁ Χαταρβος ἐκ τῶν
ἀκούσματος τουτου δεκαεσθη-θίμενος,
ὅτι πρέβῃ ἐνταῦθα εἰνα συλαβῆ τον ἀρ-
χοντα τὰ ν φράγκων ἀλλὰ ὅτι μένος τος
εἰς τας χεῖρας των φράγκων. Ἐνωεις,
ἡμῶν τον ἀδελφῶν σου;

ΕΥΤΥΧΙΑ

Ἐπὶ θεε μου, θεε μου!

ΠΑΙΜΟΝΔΟΣ

Ἐνωεις, Βιλλαρδουβος, τὸ σχέδιον
μου! Ὁ Χαταρβος ὅτι πρέβῃ εἰνα ος
συλαβῆ και ἐνῶ παραφερόμενος ὑπο
τῶν νεανικῶν δειριῶν του ὅτι ἀρχιστῆ
να ος λέγῃ τὴν ἀποστροφῆν του εἰω
ὅτι ἀδηγῆμα ἐνταῦθα τὸς φράγκους
οτινες ὅτι συλαβῶσαιν αὐτῶν. Οὕτω
ὅτι μένη τέλος εἰς τὴν παρῖδα μας και
ἡ ἀνταρτα καταπνιγεται εἰς τὰ ἀσπρ-
γανὰ της.

ΒΙΑΑΡΠΑΟΤΙΝΟΣ

Θαυμάσια!

ΠΑΙΜΟΝΔΟΣ

Ἐ, τι λέεις, ἀδελφῆ μου, περὶ του
σχέδιου μου; Εἰναι καλόν;

ΕΥΤΥΧΙΑ

Ὁχι! δὲν δύναιται να ἀνεχθῶ τοῦ-
το! ὅτι πρέβω να τὸν εἰδομοιῆσω.

ΠΑΙΜΟΝΔΟΣ

Ἄναρεθῆ; προσάθεῖτα!

ΕΥΤΥΧΙΑ

Εἰσθε λοιπόν τέρτατα εἰς ἀθῶτους
μεταστροφῆμα! Αἰ τοῦ καταβαλουν
τον ἄσπον! δι εἶρεται.

ΠΑΙΜΟΝΔΟΣ ΒΙΑΑΡΠΑΟΤΙΝΟΣ

Τὸσον τάχως!

(Ἀκούουθε!)

ΒΟΗΘΕΙΑ ΕΙΣ ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΠΤΗΝΑ.

Κατά τινα συγκινητικὴν καὶ ποιητικὴν ἄμα συνήθειαν ἐν Ἀλσατία ἐπόταν ὁ χειμὼν ἔλθῃ καλύπτων τὴν γῆν διὰ χιονώδους μανδύου, στολίζων τὰ δένδρα μὲ στεφάνους ἐκ δρόσου καὶ ἀναρτίων ἐκ τῶν πηγῶν σταλακτίτας ἐκ πάγου, κρεμῶσι πανταχοῦ καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῶν ἀγίων καὶ μέχρι τῶν λεωφόρων πινακίδια ἐφ' ὧν ἀναγινώσκει τις τὰς ἐξῆς λέξεις «Βοήθεια εἰς τὰ μικρὰ πτηνὰ» Καὶ τὴν πρῶταν ἑκάστος ἐχειρόμενος ρίπτει πρὸ τοῦ παραθύρου τοῦ ψυχία λευκοῦ ἀρτου ἕνα τὰ δυστυχῆ πτηνὰ μὴ ἀποθάνωσι δι' ἔλλειψιν τροφῆς ὅπως συμβαίνει εἰς ἄλλας χώρας.

Καθ' ὅλην τὴν κομόπολιν τοῦ Vogelsingen ἐν Ἀλσατία τὸ παράθυρον τῆς γλυκείας καὶ ξανθῆς Μαργαρίτας Κρέτχεν θυγατρὸς τοῦ δημάρχου Ἀσελ ἦτο τὸ πλουσιώτερον εἰς τοιοῦτου εἴδους τροφάς. Καθ' ἑκάστην πρῶταν ἡ μικρὰ κόρη ἀροῦ ἀπεμάκρυνε τὴν κατὰ τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς πεσοῦσαν χίονα ἐθρυπταν ἐπὶ μιᾶς γωνίας τοῦ παραθύρου πλακοῦντα θερμὸν ἔτι καὶ ἐπειδὴ τὸ φύραμα ταχέως ἐσκληρύνετο ἔρριπταν ἐπίσφι καὶ τινὰς κόκκους σίτου, κερρίου καὶ κινάδραρος. Ἐβλεπέ τις τότε πληθὴ λάλων περιττερῶν καὶ τολμηρῶν στρουθίων φερόμενα πρὸς τὴν θυρίδα, ἀναβαίνοντα ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ τῆς κεφαλῆς τῆς νεαρῆς κόρης, ἐκπέμποντα περιχαρεῖς φωνάς καὶ ἀμιλλωμένα ν' ἀπάσσωσι τὴν τροφήν ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς τινὰ δὲ τούτων τὰ τολμηρότερα εἰσῆρχοντο εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς, ἐπειδὴ ἐγνώριζον ὅτι οὐδένα κίνδυνον περιορισμοῦ διέτρυχον. Αἱ περισσότεραί ἐλάβαν ὁμοίως τὴν μερίδα των εἰς τὸ πρόγεμα προταίνουσαι τὸν λαιμὸν καὶ τρίβουσαι ὑπὸ τὴν χεῖρα τῆς κοραΐδος. Ἐπειτα ἀροῦ ἐχώρταινον ἤρχίζαν, κινουῦντα θορυβῶδως τὰς μικρὰς των πτερυγὰς καὶ ἐκβάλλοντα χαροποιὰς φωνάς, νὰ πετώσιν ὅπως ἐπανεέλθωσι τὴν ἐπιύριον. Ἡ δὲ ξανθὴ Κρέτχεν πρηνολοῦθη ἐπὶ μακρὸν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν ιδιότροπον πτῆσιν των ζηλεύουσα τὴν ἀεζαρτίαν καὶ τὴν ἐλευθε-

ρίαν των. Τοῖς ἔλεγε δὲ οὕτως ἂ Ἄγατε, εὐτυχῆ πτηνὰ, φέρεσθε ἐκτὸς τοῦ ἀπειροῦ διαστήματος. Ἐάν ὡς ὑμεῖς ἦμιν ἐλευθέραι, εἰάν ὡς ὑμεῖς εἶχον πτερυγὰς θὰ ἐπέταν τόσον μακρὰν ἐφ' ὅσον ἠδύναντο νὰ με φέρωσιν θὰ ἰπτάμην μέχρι τοῦ οὐρανοῦ ὅπου ἀπεδήμησεν ἡ μήτηρ μου. Ἡμέραν τινὰ ὅποτε κατὰ τὸ σῆμα παρῆντο εἰς τοιοῦτους διαλογισμούς καὶ ἐθεώρει βρομάζουσα τὰ πτηνὰ ὑφόμενα ἐν τῷ αἰθέρι καὶ τὴν χίονα πίπτουσαν ἡσύχως κατὰ πυκνὰς ψεκάδας, τρυγῶν λευκὴ ὡς τὸ πτελῶμα τοῦ κύκνου ἡμιθιγῆς ἐκ τῆς πείνης καὶ τοῦ ψύχους ἐρρίφθη εἰς τὰ γόνατά τῆς ἡ νέα κόρη ἔλαβε τὸ πτηνὸν εἰς τοὺς κόλπους τῆς καὶ ἤρχισε νὰ τὸ θερμαίνει εἰς τὸ στήθος τῆς λέγουσα πρὸς αὐτὸ τὰ ἐξῆς «Πόθεν ἔρχεσαι, δυστυχῆ μικρὸν μου, καὶ αἰσθάνεσαι τόσον ψύχος καὶ πείναν μήπως ἀπώλεσας τοὺς συντρόφους σου καὶ δὲν ἔχεις ἄσυλον ὅπως σὲ προσυλάξῃ ἀπὸ τῆς κακοκαιρίας; Ἡσύχει, ἔχω σπύρις νὰ σὲ ἐπανορθώσω τὰς δυνάμεις, ἡ δὲ πνοὴ μου θέλει σὲ θερμάνει.» Ὅταν δὲ ἡ τρυγὼν χορτασθεῖσα συνῆλθεν εἰς ἑαυτὴν καὶ ἐθερμάνθη ἡ Κρέτχεν τὴν ἀπέθεσεν ἡσύχως ἐπὶ τῆς θυρίδος τοῦ παραθύρου ὅπως τῆ δώτη τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλὰ τὸ πτηνὸν δὲν ἤθελε νὰ φύγῃ καὶ καθίσαν ἐπὶ τῶν πτερυγῶν του προσήλωσε τοῦς μικροὺς στρογγύλους καὶ ῥοδόχρους ὀρθαλοῦς του ἐπὶ τῆς νεᾶς κόρης. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ θύρα τοῦ δωματίου ἠνοιχθη καὶ εἰσῆλθεν ἡ γραῖα Κέτελ. Αὕτη ἦτο ἀγαθὴ καὶ ἀγία γυνὴ, ἣτις εἶχιν ἰδεῖ τὴν γενναίαν τῆς Μαργαρίτας καὶ ἡ ἀπα αὐτὴν ὅσον καὶ ἡ μακαρίτις μήτηρ τῆς. Καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ζωὴν προσύχετο ὑπὲρ τῆς κόρης ἣν εἶχεν ἀναθῆκεν ἐκτὸς δὲ τούτου ἐχρησίμευε καὶ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς οἰκίας, ὅπου τὴν εἶχον παραλάβει πτωχὴν καὶ ἄνευ ἔργου. Ἐσέβετο ὑπερβαλόντως τὸν οἰκοδεσπότην, ἡ γὰρ ὅμως τρυφερώτερον τὴν νεᾶν θυγατέρα του. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἀφόρτοι ἐδοκίμαζον καινὴν τινε λύπην ὅπως ἐκ τοῦ ἐξῆς διαλόγου φαίνεται.

— Λοιπὸν, παιδί μου, σήμερον μᾶς ἐρχεται ὁ κ. Κούχμ ὁ δῆμαρχος τοῦ Ὄτρου

μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ρευνάλδου πρὸς τὸν ὀπιῶν ὁ πατήρ σου ὑπεσχέθη νὰ σὲ δώτῃ εἰς γάμον.

— Ὁ ἀγαπητὴ μου Κέτελ, μὴ μοὶ ὀμιλεῖς πλέον περὶ τούτου ἡ σκέψις αὕτη πρὸ πολλοῦ καταβασανίζει τὸν νοῦν μου ὁ πατήρ μου θέλει νὰ με κάμῃ ν' ἀποθάνω με τὰς περὶ γάμου ἰδέας του. — Αἰσθάνεσαι λοιπὸν ἀντιπίθειαν πρὸς τὸν νεανίαν ἐκεῖνον; — Πῶς ἠδύναμην νὰ αἰσθάνομαι ἀποτροπὴν πρὸς ἄνθρωπον τὸν ὅποιον οὔτε γνωρίζω ὅταν συλλογίζωμαι τὴν ἐπίσκεψιν αὐτὴν με καταλαμβάνει ἡ ἰδέα νὰ φύγω ἐκ τῆς οἰκίας ἕως ὅτου ἀπέλθωσιν οἱ ξένοι οὗτοι. — Ὅχι ἦτο πολὺ νόστιμον, διότι ὁ πατήρ σου θὰ ἐχάλνοσε τὸν κόσμον. Τῆ ἀληθείᾳ εἶται βεβαίως ἡ μόνη κόρη ἦν εἶδον τοσοῦτω θορυβουμένη εἰς μόνην τὴν λέξιν «συνοικέτιον».

— Ἀκουσον, Κέτελ, καὶ μετὰ ταῦτα δὲν θὰ με βασανίζεις πλέον καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς μακρᾶς αὐτῆς ἀσθενείας ἡ δυστυχῆς μου μήτηρ μοὶ ἐπανελάμβανε συχνάκις τὰς ἐξῆς λέξεις «Καθ' ὅν καιρὸν δὲν θὰ ὑπάρχω πλέον, μοὶ ἔλεγεν, ὁ πατήρ σου θέλει σὲ βιάσει ἀναμρῶσαι εἰς γάμον. Λοιπὸν τέκνον μου ἐνθυμοῦ τότε τοῦτο. Πρὶν ἢ συνδέσῃς διὰ παντός τὴν ὑπαρξίν σου, ἐρώτησον τὴν καρδίαν καὶ μὴ δώσῃς ποτε τὴν συγκατάθεσίν σου παρὰ ὅπῃσιν φθάσῃς εἰς ἡλικίαν νὰ ἐννοήσῃς διατὶ τὰ πτηνὰ ἐνοῦνται εἰς ζεύγη ὅπως σχηματίσωσι τὴν φωλεάν των . . .

— Λοιπὸν;

— Λοιπὸν δὲν ἐννοῶ τίποτε, ἡ δὲ καρδία μου οὐδὲν μοὶ ὑπαγορεύει. Καὶ ἡ γραῖα δὲν ἠδυνήθη νὰ κατατεῖλῃ ἐν μειδίᾳ διατὶ τὴν θελητικὴν ταύτην ἐξομολογητὴν μετὰ τοσαύτης θαυμαστῆς εὐλικρινείας γενομένην.

— Ἀνὰ δύο, ἐξηκολούθησεν ἀρελῶς ἡ κόρη, ἀνὰ δύο; καὶ διατὶ; μήπως δὲν εἶμαι εὐτυχῆς οὕτως; Ἀνετράφην μεταξύ ὡμῶν οἱ ὅποιοι με ἀγαπᾶτε, εἶμαι βεβαία, ὅσον καὶ ἐγὼ σὰς ἀγαπῶ καὶ ἀφ' ὅτου ἡ μήτηρ μου μᾶς ἐγκατέλιπε, σὲ! εἶμεθα τρεῖς. Λοιπὸν τίνας ἐνεκεν νὰ συζευθῶ; Ἡ γραῖα γυνὴ ἐμεῖς πάντοτε ἡσύχως. Δεῖν νὰ εἰπῶμεν ὅτι ἡ νέα κόρη εἰς τὴν ὅποιαν τοσοῦτον τρυ-

μον προῦξεναι ἡ ἀφίξις ξένου ἐλθόντος ἐναζητήσῃ τὴν χεῖρά τῆς, διίγε μέχρι τούδε βίον λίαν περιορισμένον οὐδὲν τῶν τοῦ βίου γνωρίζουσα, τὰ πάντα δὲ ἀγνοοῦσα. Ὁ πατήρ αὐτῆς ὅν αἱ πολλαὶ ἀσχολίαι ἐκράτουν ἐκτὸς τῆς οἰκίας ἐβλεπεν αὐτὴν μόνον κατὰ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου εἶχε δὲ ἐμπιστευθῆ αὐτὴν εἰς τὴν φροντίδα τῆς γηραιᾶς ὑπηρετρίδας ἣτις ἐκτὸς τῆς ἐκκλησίας καὶ τινῶν σπανίων περιπάτων κατὰ τὴν Κυριακὴν εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος τὴν ὠδήγει. Ἡ ἀγαθὴ Κέτελ εἶχεν ἐλπίσει ὅτι τὴν κόρην ἐμελε νὰ καταλάβῃ ἡ ἰδέα ἐκείνη ἣτις φυσικῶς καταλαμβάνει τὰς κόρας. Ἀλλὰ ἡ Κρέτχεν ἦτον ὅλως ἀπειρος ὡς πρὸς τὸ πρᾶγμα τοῦτο κατὰ συνέπειαν ἡ Κέτελ εὐρέθη εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν τὴν στιγμὴν ταύτην διότι δὲν εἶχεν οὐδ' ὅλως προπαρσκευάσει τὴν νεᾶν κόρην εἰς ζήτημα τῶσφ σπουδαῖον, ὅποτε μικραὶ πτηνῶν φωναὶ ἠκούσθησαν. Εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην ἡ ἐπὶ τοῦ παραθύρου στήριζομένη τρυγὼν ἠγέρθη ἐπὶ τῶν πιδῶν ἠνοιξε τὰς πτερυγὰς τῆς καὶ ῥίψασα τελευταῖον βλέμμα εὐγνωμοσύνης εἰς τὴν μικρὰν προστάτιδά τῆς ἀπέπη. Περιστέρως χαριεῖς ἐκάλυπτο ἐπὶ τινος κλάδου δένδρου ἡ δὲ τρυγὼν φέρουσα ἐκεῖ τὴν πτῆσιν τῆς ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κλάδου πλησίον αὐτοῦ ἠδύνατό τις τότε νὰ ἰδῇ τὰ δύο εὐτυχῆ πτηνὰ ἀνταλλάσσοντα ἠδονικώτατα τρυφεράς καὶ χαρμοσύνης θωπείας. — Τὸ ἀχάριστον ἐφυγεν ἐπιθύρισε ἡ κόρη. Μετὰ τινὰς δὲ στιγμὰς ἡ τρυγὼν ἐπανῆλθε, τὴν φωνὴν ὅμως ταύτην δὲν ἦτο πλέον μόνη διότι ὁ σύντροφος αὐτῆς περιστέρως τὴν περηνολοῦθη καὶ ἐρρίφθη μετ' αὐτῆς εἰς τὸ παράθυρον ἐπαιρόμενος ἐπὶ τοσαύτη εὐτυχίᾳ καὶ συλλέγων τοὺς κόκκους τοῦ σίτου διὰ τοῦ ῥάμφους του. Ἡ γραῖα γυνὴ ἐκυψε τότε εἰς τὸ σὺς τῆς ξανθῆς Κρέτχεν καὶ τῆ ὠμίλησε χαμηλοφώνως. Οὐδεὶς ποτε ἠδυνήθη νὰ μάθῃ τί εἶχεν εἰπεῖ αὐτῆς ἡ δὲ νεᾶ κόρη ἤκουε περιέργως καὶ ἀπληστος τὴν ἀγνωστον ταύτην γλώσσαν. Μετ' ὀλίγον ἔλαβε καὶ αὐτὴ τὸν λόγον ἀποτεινόμενα διαφόρους ἐρωτήσεις πρὸς τὴν Κέτελ ἣτις ἐφαίνετο ἐκ τοῦ συγκεχυμένου ὕφους

της ὅτι δὲν εἶχε πολλὴν διάθεσιν ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας. Το βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ ὅτιαν τὸ ζεῦγος τῶν πτηνῶν ἐπῆλθεν, ἡ κόρη ἠθέλησε νὰ καταβῇ εἰς τὸν θάλαμον ὅπου ὁ πατὴρ αὐτῆς ὑπεδέχετο τὸν δῆμαρχον. Ὁ τροπὸς μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ῥεῦνάδου. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἠγέρθησαν ἅμα εἰσελθούσης τῆς κορῆς ἥτις ἐρυθρὰ καὶ τεταραγμένη ἐκάθισε καρὰ τὸν πατέρα της. Οὗτος ἐκάθητο στηρίζων τὸν βραχίονα ἐπὶ τραπέζης ἐφ' ἧς ὑπῆρχον τρία ποτήρια μέγιστεράνης πλήρη κίτρινοχρῶ οἴνου τοῦ Βαλξέιμ. Κατὰ τὴν συνήθειαν ὁ πατὴρ προσέφερε τὸ ποτήριόν του εἰς τὴν θυγατέρα του ἥτις φέρουσα αὐτὸ εἰς τὰ χεῖλη ἔτεινεν ἔπειτα αὐτὸ πρὸς τὸν Ῥεῦνάδου. Ὁ νεανίας ἔλαβε τὸ ποτήριον ἐξελεξε τὴν θέσιν ἣν ἔψαυσαν τὰ χεῖλη τῆς μνηστῆς του ἵνα θέσῃ τὰ ἰδικά του καὶ ἔπιεν αὐτὸ ἀπνευστί ἐνῶ ἡ καρδιά του ἔπαλλεν ἐκ συγκινήσεως καὶ ἠδονῆς. Ἡ γηραιά Κέτελ ἤρχισε νὰ μειδιᾷ καθήμενη ἐν τινι γωνίᾳ.

Πορελθούσης τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ Ῥεῦνάδος ἤρχετο πᾶσαν Κυριακὴν μετ' οὐ πολὺ δὲ ἀπεφασίσθη νὰ τελεσθῶσιν οἱ γάμοι τὸ προσεχὲς ἔαρ. Ἀλλ' οὕτε αἱ πληροφορίαι ὡς ἐφρόντισεν ἡ γηραιά τροφὸς νὰ δώσῃ εἰς τὴν Μαργαρίταν, οὕτε αἱ προτροπαὶ τοῦ πατρὸς, οὕτε αἱ συχναὶ ἐπισκέψεις τοῦ νεανίου, οὕτε ἡ μυστηριώδης ἐπενέργεια τῆς ἑαρινῆς ὥρας ἐχρησίμευσαν ὅπως ἀνοίξωσιν τὴν νεαρὰν ταύτην καρδίαν εἰς τὸν ἔρωτα. Εἰς τοῦτο ἐχρησίμευσε τὸ θέγμα ἐκεῖνο ὁπερ παρίστατο αὐτῇ ἀνὰ πᾶσαν πρωίαν πρὸ τοῦ παραθύρου της. Ἡ γῶν δὲν ἐφαίνετο πλέον ἐπὶ τῶν ἀπεράντων κλάδων γιγαντώδους δένδρου, τὸ δὲ ζεῦγος ἐκεῖνο τῶν πτηνῶν ὅπερ αἱ εὐεργετικαὶ χεῖρες τῆς ξανθῆς κόρης εἶχον προφυλάξῃ ἐν ὥρᾳ χειμῶνος ἀπὸ τοῦ ψύχους καὶ τῆς πείνης ἤρχετο νὰ σκηνώσῃ ἐπὶ τῶν κλώνων αὐτοῦ. Ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐβλεπέ τις αὐτὸ φερόμενον πρὸς τινὰ παλαιὸν τοῖχον ἀνήκοντα εἰς ἐγκαταλελειμμένον ἀμαξοστάσιον ὅπου εἰσέδυσεν ἐντὸς ῥωγμῆς τινος τὴν ὅποιαν περιεκάλυπτεν ἀνθρώπος κισσός. Μετ' ὀλίγον ἡ τρυγὼν αἵφνης ἐγένετο

ἄφαντος· ἀλλ' ὁ σύντροφός της περιστέρως ἐφαίνετο ἀδικήτως φεύγων ἐκ τῆς φωλεᾶς καὶ πάλιν ἐπιστρέφων· πᾶσαν στιγμὴν διολίσθαινε τοῦ τοῖχου καὶ ἔπτατο καὶ πάραυτα ἐπανήρχετο κρατῶν διὰ τοῦ ῥάμμου δέσμη γόρτου ἢ κόκκους τινὰς οὓς ἡ κόρη ἐξηκολούθει νὰ τῶν βίπτῃ πρὸ τοῦ παραθύρου της. Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἡ τρυγὼν ἀνεφάνη πάλιν καὶ ἔσπευσε νὰ τοποθετηθῇ ἐπὶ τοῦ παραθύρου, ὡστε ἐπεθύμει νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν εὐεργετιδὰ της. τὴν στιγμὴν ἐκείνην φθερὸς ἰέραξ ἐπέπεσε κατ' αὐτῆς ἐμελλε δὲ ἀφύκτως νὰ τὴν κατασπαράξῃ ὑπὸ τοὺς ὄνυχάς του ὁπότε αἱ φωναὶ τῆς εἴκουσαν τὸν σύντροφόν της περιστέρων ὅστις βλέπων τὸν κίνδυνον τοσοῦτον προσήγγισεν ἐν τῇ ὁρμῇ αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀρπακτικὸν πτηνὸν ὥστε ὁ τρομερὸς ἰέραξ ἔτρψεν ὄλην αὐτοῦ τὴν λύτταν ἐναντίον αὐτοῦ· οὗτος ὁμως διὰ ἐπιτηδείου καὶ ταχέως πτερυγισμοῦ διέφυγε τὸν ὄλεθρον καὶ ἔσπευσε νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸν παλαιὸν τοῖχον ὅπου εἶχε προηγηθῇ ἡ συμβία του τρυγῶν. Ὁ αἰμοχαρὴς ἰέραξ ματαίως προσεπάθει νὰ εἰσδύσῃ ἐντὸς τῆς στενῆς ὁπῆς ὅτε ἐκπυροκρότησις ἀντήχησεν. . . . Τὸ ὄρνεον ἔπσε νεκρὸν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Ῥεῦνάδου ὅστις ὠπλισμένος διὰ πυροβόλου παρηκολούθει ἀπὸ τοῦ παραθύρου τῆς φιλάτης του τὰς περιπετείας τοῦ μικροῦ τυτοῦ δράματος. Ἡ νεαρὰ κόρη τρέμουσα ἔτι ἔσπευτε νὰ εὐρη τὸν μνηστῆρά της. Ἀμφοτέρωι εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ ἀμαξοστασίου ὅπου καλιὰ ἐκ γόρτου καὶ πτερῶν κατεσκευασμένη περιέκλειε δύο μικροὺς νεοσσούς· πλησίον δὲ τούτων ἐκάθοντο γλυκείας ἀνταλλάσσοντες θωπείας καὶ περιχαρεῖς τρυσοὺς ὁ περιστέρως καὶ ἡ σύντροφός του.

Δὲν εἶχεν ἔτος συμπληρωθῆ καὶ ἡ ξανθὴ Κρέτχεν δὲν ἠγνῶει πλέον διατὶ τὰ πτηνὰ ἐνοῦνται εἰς ζεύγη ὅπως σχηματίζωσι τὴν φωλεάν των . . .

Ἡ γηραιά Κέτελ δὲν εἶχε πλέον τίποτε νὰ διδάξῃ εἰς τὴν νεὰν κόρην.

(Μετάρρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Φ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΣΥΜΒΑΝΤΑ ΕΝΟΣ ΡΟΔΟΥ ΚΑΙ ΜΙΑΣ ΚΑΜΕΛΙΑΣ.

Διήγημα μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

ὑπὸ

ΝΙΚΟΚΛΕΟΥΣ Κ. ΜΑΚΡΙΑΟΥ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Ἐν ρόδον ποικιλόχρουν.

Εἰς τὸ Φοντεναῦ τῶν Ρόδων (1) ἠκμαζῶς κατὰ τὸν καιρὸν καθ' ὃν ἄρχεται ἡ διήγησις μας ὁ κῆπος τοῦ Κυρ-Βάσσου.

Ὁ Κυρ-Βάσσου, ἐνθερμος φυτόκομος, ἠγάπα τὸν κῆπόν του ὡς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του καὶ περισσότερο ἀπὸ πᾶν ἄλλο πράγμα. Τὸ νὰ τολμήσῃ τίς νὰ δρέψῃ ἐξ αὐτοῦ ἐν μικρὸν στέλεχος γόρτου, τὸ τοιοῦτον παρίστατο εἰς τὰ ὄμματά του ὡς ἐν ἔγκλημα παραβάσεως τῶν τῆς κηπεύς νόμων τὸ ὅποιον δὲν ἐσυγχώρει εὐκόλως.

Εἰς φραγμὸς αὐτοφυῆς ἐξ ἀκανθῶν καὶ βᾶτων ἔχον μίαν ξυλινὴν θύραν μὲ ἐν θυροφύλλον περιεκύκλου τὸν εὐδαίμονα ἐκεῖνον κῆπον, ὅπου διεκρίνετο ἐν τῷ μέσῳ το φρέαρ, πρὸς τὰ δεξιὰ τὸ ὄψοφυλάκιον καὶ πρὸς τ' ἀριστερὰ ἡ οἰκία.

Μίαν πρωίαν, περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν, ὅτε ὁ Κυρ-Βάσσου προσκαλέσας μερικὸς φίλους καὶ φίλας ἐκ τῶν γειτόνων διὰ νὰ τοῖς δείξῃ ἐν ρόδον ποικιλόχρουν τὸ ὅποιον

(1) Φοντεναῦ τῶν Ρόδων ὠραῖον χωρίον ἀπέχον τῶν Παρισίων ὑπὲρ τὰ δέκα χιλιάμετρα· τὸ ὄνομά του φανερώσει ἀρκούντως ὅτι ἡ καλλιέργεια τῶν ρόδων εἶναι μία ἐκ τῶν πρωτίτων βιομηχανιῶν τῶν κατοίκων οἵτινες πωλοῦσιν αὐτὰ εἰς τοὺς ἀρωματοπωλάς τῶν Παρισίων.

εἶχεν ἐπιτύχει διὰ διαφορῶν ἐμβολαδῶν, τοῖς ἐδιηγεῖτο διὰ μακρῶν τὴν ἱστορίαν τοῦ ρόδου του, καὶ τοῖς ἐπρόσφερον ἐν τῷ μεταξύ ἐν εἶδος οἴνου κυανοῦ, τὸν ὅποιον ἐφαίνοντο, ὅτι ἐγένοντο εὐχαρίστως, εἰς ἀνθρώπος ἡμιενδεδυμένος καὶ σχεδὸν ἀνυπόδητος καταδιωκόμενος ὑπὸ τινῶν χωροφυλάκων ἐρρίφθη ὡς βέλος ἀνωθεν τοῦ φραγμοῦ, κατέπεσε πρηνῆς ἐντὸς τοῦ κῆπου, ἐπροσποιήθη τὸν νεκρὸν ἐπὶ τινὰ λεπτὰ, εἶτα ἀνηγέρθη μὲ τὴν βραδείαν προφύλαξιν ἐνῆς πολλορκουμένου ἀνθρώπου, ὅστις ἔχει τὴν σταθερὰν θέλησιν νὰ ἐξαπατήσῃ τὸ ὄμμα τῶν καταδικωκτῶν του. Τέλος πεισθεὶς ὅτι οἱ χωροφύλακες ἔλαβον ἄλλας διευθύνσεις, ἀνέπνευσε βαθέως καὶ ἡ φυσιογνωμία του ἄκρυφος μὲν ἀλλ' ἐνεργητικὴ καὶ εὐφυῆς ἐξέφρασε τὴν εἰρωνικὴν ἐκκίνησιν εὐχαρίστησιν τοῦ μαθητοῦ ὅστις ἐνέπαιξε διὰ τινος μηχανορραφίας τοὺς διδασκάλους του.

— Ἐφυγον εἶπε συσφίγγων τὸ ἐρυθρὸν ράκος τὸ ὅποιον περιέκλυε τὴν ὀσφύν του καὶ οὔτινος ἐν τεμάχιον εἶχε μείνει ἀνηρτημένον εἰς τὰς ἀκάνθας τοῦ φραγμοῦ. Ἀπῆλθον, ἀπεπλανήθησαν, ἐχάθησαν!..

Πρᾶγμα παράδοξον!.. ἐξηκολούθησεν, νὰ μὴ μὲ ἀφίνου νὰ ζῶ κατὰ τὸ δοκοῦν μοι. Τί τοῦ; ἐνδιαφέρει ἐὰν κοιμῶμαι ὑπὸ τὰ δένδρα ἢ ὑπὸ τινὰ στέγην; Ἐὰν τρώω ὡμὰς ρίζας ἀντὶ ἄρτους; ἐὰν περιδιαβάω μὲ γυμνὴν τὴν κεφαλὴν ἀντὶ νὰ τὴν περικλείω εἰς τὸ ἀηδὲς ἐκεῖνο κάλυμμα τὸ ὅποιον ὀνομάζουσι πῖλον;

Τοιοῦτοτρόπως σκεπτόμενος ὁ ἀγύρτης οὗτος ὁ ἐπονομασθεὶς Αὐτοφυῆς ἀλλὰ τοῦ ὀποίου τὸ ἀληθὲς ὄνομα ἦτο Γασπάρδος, ἐζήτησε καὶ εὗρε μίαν φυτεῖαν δαυκίων, ἐξέβαλεν ἐν, τὸ ἐκαθάρισεν ἐπιμελῶς καὶ τὸ ἐφαγεν.

— Τῶντι τί χρειάζεται ὁ ἀνθρώπος; ἐπρόσθεσεν, ἀέρα, διάστημα, ἥλιον! Ἦνα καρπὸν διὰ τὴν πείναν του, μίαν πηγὴν διαυγῆ διὰ τὴν δειψίαν του, οἱ περιπλέον ἐπιθυμοῦντες εἰσὶν ἄρρονες! Αἱ ἰδίῳ κάποιος ἐρχονται εἶπε προσηλῶν τὸ οὖς πρὸς τὸ μέρο, τῆς οἰκίας. Δὲν δύναται τις λοιπὸν νὰ μείνῃ οὐδὲ

μίαν στιγμήν μόνος πρὸς μόνον με τὰς σκέψεις του;

Καὶ ταῦτα λέγων ἐπήδησεν ἐφ' ἑνὸς τῶν μεγάλων δένδρων ἄτινα ἐσκιάζον τὸ ὄψοφυλάκιον καὶ ἐκρύφθη εἰς τὸ πυκνὸν φύλλωμα τοῦ κατὰ τὸν τρόπον τῶν πιθήκων.

Οὗτος ὁ ῥάκη περιβεβλημένος φιλόσοφος ὁ καλῶς ἐπονομασθεὶς Αὐτοφυῆς κατώκει εἰς ἐκείνην τὴν χώραν ἀπὸ τῆς πρώτης του ἡλικίας.

Κανεὶς δὲν ἐγνώριζε τὴν οἰκογένειάν του καὶ ὁ ἴδιος πολὺ περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Ἔως τότε εἶχε ζῆσει τυχαίως πῶς ἀπὸ ἐλεημοσύνας, ἐνώσω ἦτο μικρὸς, ἐκ κλοπῶν ὅτε ἐμεγάλωσεν. Ἄλλ' ἐκ κλοπῶν τῶν μικρῶν, καρποῦ τινος, λαχανικοῦ, ρίζης, ὥστε εἰς κανένα δὲν ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ παραπονεθῆ καὶ χωρὶς νὰ τοῖς ἦναι συμπαθῆς, τὸν ὑπέφερον καὶ τὸν ἐσυγχώρουν σχεδὸν πάντοτε. Μόνοι οἱ χωροφύλακες δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρωσιν αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν ἐκτὸς τοῦ νόμου καὶ ἐλάμβανον κάποιαν εὐχαρίστησιν εἰς τὴν καταδ' ὧσιν τοῦ ὀνομάζοντες αὐτὴν ἀθήραν τοῦ Γασπάρδου.

Εἰς τὸ σῆθος ὅμως τοῦ ἡμιαγρίου τούτου ἐνεώλεως μία γενναία καρδιά. Ἠμοιάζε μίαν εὐφορον γῆν μεταβληθεῖσαν εἰς χέρσον διότι δὲν ἐκαλλιεργήθη. Ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Ὀρενίκου θὰ τὸν ἀνηγόρευον βασιλέα· παρ' ἡμῖν, ὁ πλέον ἄσματος ἐργάτης, ὁ μικρότερος βαφεὺς τῶν ὑποδημάτων, ἐνομιζέτο καλλίτερος ἐκείνου, καὶ εἶχε δίκαιον. Πρέπει νὰ συμμορφωθῆται τις μετὰ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῆς χώρας του. Πᾶς ἄνθρωπος χρεωστῆται εἰς ὅλους τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς ἐργασίας του.

Ὁ Γασπάρδος ἠγόνοι τούτο καθ' ὅλοκληρίαν. Θὰ ἐξεπλήσσοτο μεγάλως ἐὰν τῷ ἐλεγέ τις ὅτι τὸ λαχανικὸν ἐκεῖνο, ἐκεῖνο τὸ ὀπωρικὸν το ὅποιον ἀφήρει μετὰ ὑψωμένον μέτωπον ἦτο κλοπὴ δὲν ἐπαραδέχετο εἰμὴ τὴν κλοπὴν χρημάτων ἢ πολυτίμων κοσμημάτων ἀνωφελῶν δι' αὐτόν, καὶ θὰ σοὶ ἀποκρίνετο ἀδόλως ὅτι τὸ πτηνὸν λαμβάνει ἀνευ δισταγμοῦ ἐκ τοῦ στόματός σου καὶ τὸν κόκκον τοῦ σίτου ὅστις τῷ χρειάζεται διὰ νὰ ζῆσῃ καὶ ὅτι ἐκεῖνος ἐπραττεν ὡς τὸ πτηνόν.

Ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων ὁ φόβος τῶν φωνῶν καὶ τῶν βημάτων εἶχον ταραξίει τὸν Γασπάρδον καὶ ἀναγκάσει αὐτὸν νὰ κρυφθῆ ἤσαν, καθὼς εἶπομεν ἀνωτέρω, οἱ γείτονες τοῦ Κυρ-Βάσσου.

Ὁ Κυρ-Βάσσου ἐβάδιζε θριαμβευτικῶς ἐπὶ κεφαλῆς ὄλων, χειρονομῶν, ὀμιλῶν μεγαλοφώνως, μετὰ τὴν ὑπερηφάνειαν τῆς ἐπιτυχίας ἐπὶ τοῦ μετώπου.

— Ναι, τέκνα μου, ἔλεγεν, ἀπέκτησα τὸ πλέον μεγαλοπρεπὲς ῥόδον τὸ ὅποιον ἐφάνη ποτέ. Τὴν ἐσπέραν ταύτην φυτεύω ἐντὸς κιβωτίου τὴν ῥοδὴν μου· αὐριον παρουσιάζεται εἰς τὴν Ἐκθεσὶν τῆς Κηπουρικῆς καὶ κατέχει τὴν ἀνωτέραν θέσιν. . . Παρατηρήσατε!

Συγχρόνως ἀπεμάκρυνεν ἀβρῶς τὰ φύλλα τοῦ δενδρυλίου καὶ ἐφάνη ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ λαμπρότητι ἐν ῥόδον ποικιλόχρουν, λεπτὸν, εὐσμοῦν, ἐντελὲς, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου μία κραυγὴ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως ἐξέφυγεν ἐκ τοῦ στόματος ὄλων τῶν παρευρισκομένων.

— Α! πάτερ μου, εἶναι θαυμάσιον! εἶπεν ἡ Λευκὴ, ὡραία νεῦνις τῆς ὁποίας τὴν κεφαλὴν δὲν ἠδυνήθη νὰ διαφθερῆ ἢ ἐπὶ δύο ἔτη διαμονὴ τῆς εἰς τὸ οἰκοτροφεῖον, διότι ἀποθανούσης προ πολλοῦ τῆς μητρὸς αὐτῆς ἐδιοικεὶ ἐπαξίως τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς τῆς καὶ ἐὰν κάποτε ἡ ἰδέα ἐνὸς νυμφίου τῇ ἐπιηρχετο, δὲν ἐπεθύμει τοῦς ὡραίους ἐκείνους κυρίου μετὰ κίτρινα χερσόντια μετὰ τῶν ὁποίων ἐχώρευε κάποτε τὴν ἐσπέρην.

— Ἐν καιρῷ τῶν ἰσπανικῶν πολέμων ὅταν ἐθήλαζα τὸ ἔβδομον τέκνον τῆς δουκῆσσης δ' Ἀλθαρῆς εἶχον προσφέρει ἐν ῥόδον ὄλων ὅμοιον μετὰ αὐτὸ εἰς τὴν δούκησσαν, προσέθηκεν ἡ Κυρία Ἀλὲν, τροφὸς ἐν διαθεσιμότητι τῶν εὐγενῶν παιδιῶν, ὅπως τὸ ἔλεγε μετ' ἐμφάσεως, ζῶσα ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῆς εἰς Φοντεναῦ.

— Ἀδύνατον! ἀνέκραξεν ὁ Κυρ-Βάσσου, αὐτὸ εἶναι τὸ ἐξαγομῆμενον μιᾶς ἐμβολάδος, τὴν ὁποίαν ἐδοκίμασα εἰκοσι φορὰς πρὶν ἐπιτύχω. Εἶναι ἐν πολυτίμων κόσμημα τὸ ὅποιον δὲν εὐρίσκεται μετὰ τῶν συναδέλφων μου. Αὐτὸ τὸ ἄνθος ὅλοι οἱ σοφοὶ θὰ θελή-

σου νὰ ἰδοῦν, καὶ θὰ τὸ καλύψουν με χρυσὸν αὐριον. Ἀλλὰ θὰ λάβω τὴν εὐχαρίστησιν, βασιλικὴν εὐχαρίστησιν μὰ τὴν πίστιν μου! νὰ τὸ κρατήσω δι' ἐμέ. Ναι, τὸ ἄνθος τούτο τὸ ἀγαπῶ! ἰδοὺ αὐτὸ, ἰδοὺ ὅπως τὸ ἐπεθύμησα! Δὲν ἔχει ὅμοιον! στοιχηματίζω τὴν κεφαλὴν μου ἐναντίον τῆς κεφαλῆς τοῦ Μακλοῦ.

Ὁ Μακλοῦς ἦτο νέος, ἔμπορος λαχανικῶν, δίδων χρηστάς ἐλπίδας διὰ τὸ μέλλον.

— Τῇ ἀληθείᾳ, Μακλοῦ, ἐπρόσθετεν ὁ φυτοκόμος, θέλεις νὰ σοὶ πωλήσω ἡμισίαν ἑκατοστάδα θριδάκων, ἡ ὁποία εὐρίσκεται ἐκεῖ κάτω;

— Κυρ-Βάσσου, εἶσθε πολὺ ἀκριβὸς ἀπεκρίθη ὁ Μακλοῦς, καὶ κανεὶς πλέον δὲν ἀγοράζει τοὺς θριδάκας.

— Κάμε ὅπως θέλεις, παιδί μου.

— Τὸν ἔρχεται νὰ ἀηδιάσῃ τις ἀπὸ τὴν τέχνην, ἐπρόσθεσεν ὁ Μακλοῦς, καὶ νὰ κάμῃ καθὼς τὸν ἰδιότροπον ἐκείνον Αὐτοφυῆ Νά, αὐτὸς περᾶ, καθὼς πρέπει τὴν ζωὴν του!

— Θὰ σιωπήσῃς! ἀνέκραξεν ὁ Κυρ Βάσσου! σοὶ φαίνεται καλὸν νὰ περιπλανᾶται τις ὡς τυχοδιώκτης καὶ νὰ ζῆ ἐκ τῶν ἐξόδων τοῦ ἄλλου; Μάθε ὅτι οἱ Γασπάρδοι καὶ ἡ συνθεσία των εἶναι ἡ ἀτιμία μιᾶς χώρας!

— Καὶ τοῦ εὐρίσκονται οἱ θριδάκες σου, Κυρ-Βάσσου; ἠρώτησεν ὁ Μακλοῦς μετὰ ὅπως τὸ ὅποιον ἐνόμιζεν ἀδιάφορον.

— Τοὺς θέλεις λοιπὸν μ' ὄλην τὴν ἀδιαφορίαν σου, πονηρὲ μου, ἔβλεπ' ἐδῶ. Δουλὸς σας, Κυρία Ἀλὲν. Χαιρετε σεῖς οἱ λοιποὶ. Μετ' ὀλίγον θὰ ὀδηγήσωμεν τὸ ῥόδον μου εἰς τὴν ἐκθεσιν.

Καὶ ἐνῷ ὁ φυτοκόμος ἀνεχώρει μετὰ τοῦ Μακλοῦς, οἱ ἄλλοι συνομιλοῦντες ἐξήρχοντο τοῦ κήπου ἐκτὸς τῆς Λευκῆς, ἥτις λαβοῦσα ἐν κἀνιστρον ἤρχετο νὰ συνάξῃ τοὺς καρπούς μιᾶς μικρᾶς κερασίδος ἀδουσα σιγανῶς. Ἐν τούτοις ὁ Γασπάρδος κατελθὼν τοῦ δένδρου, τὴν ἐθεώρει καὶ τὴν ἤκουεν ὡς ἤθελε βλέπει καὶ ἀκούει μίαν μικρὰν ἀηδῶνα τῶν θάμνων.

— Δὲν ἄξεις ἀκόμη ὀλίγον; εἶπεν αἰφνης εἰς ὀπισθεν τῆς νεᾶς.

Ἡ Λευκὴ ἀφήκε κραυγὴν τρόμου καὶ ἀπεμακρύνθη ταχέως τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, τὸν ὅποιον δὲν ἐγνώριζε, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ θεὰ πολὺ ὀλίγον τὴν καθητύγαζεν.

— Μὴ φοβεῖσαι, ἐπανέλαβεν ἐκεῖνος, εἶμαι Γασπάρδος ὁ Αὐτοφυῆς ὅπως μετὰ ἐπώνυμωσαν.

— Γασπάρδος! εἶπεν ἡ Λευκὴ παρατηροῦσα αὐτὸν μετὰ περιέργειαν ὡς ἐν ὄν περι τοῦ ὁποίου πολλάκις ἐσκέφθη, ἀλλὰ τοῦ ὁποίου δὲν ἐπίστευε τὴν ὑπαρξίν. Λοιπὸν, Κύριε Γασπάρδε, ἐπρόσθεσε, τί θέλετε; Διατί εἶσθε ἐδῶ; Πόθεν εἰσήλθετε;

— Ἰδοὺ ἀληθῶς ἐρωτήσεις ἐπιστεωρημέναι ἢ μία ἐπὶ τῆς ἄλλης ὡς θὰ ἦσαν οἱ μαργαρίται τοῦ νυμφικοῦ περιδεραίου σου, ἐπανέλαβεν ὁ ἀπαθὴς Γασπάρδος. Τί θέλω; Ἐν καταφύγιον μερικῶν ὠρῶν ἐναντίον τῆς καταδιώξεως τῶν χωροφυλάκων. Διατί εἶμαι ἐδῶ; Διότι ἐπρόκειτο νὰ ἐκλέξω μετὰ τοῦ κήπου σας καὶ τῶν ὀνύχων των. Πόθεν εἰσήλθον; Ἐκ τῆς ὀπῆς ταύτης ἐπειδὴ αἱ βᾶτοι καὶ αἱ ἄκανθοι δὲν δύναται νὰ προξενήσωσιν οὐδὲν κακὸν εἰς τὸ δέρμα μου. Διατί τολμῶ νὰ μείνω; Διότι τολμῶ πάντοτε νὰ πράξω πάν μόνον τείνον εἰς τὴν σωτηρίαν μου ὅταν ἡ συνειδήσις μου δὲν με ἐλέγχει καὶ νομίζω ὅτι ἡ ἐδῶ παρουσία μου δὲν βλέπει κανένα.

— Ἐὰν ὁ πατήρ μου ἐγνώριζεν ὅτι εἶσθε ἐδῶ, ἀπήνησεν ἡ Λευκὴ, θὰ ἦτο ἰκανὸς νὰ σας ὀδηγήσῃ ὁ ἴδιος εἰς τὸν σταθμὸν τῆς χωροφυλακῆς.

— Ναι, ἔχει ἐν μικρὸν μίσος ἐναντίον μου ὁ Κυρ-Βάσσου. Τὸ ἤκουσα πρὸ ὀλίγου. Διατί; Τί τὸν ἔκαμα;

— Λέγει ὅτι δὲν ἐργάζεσθε, ὅτι εἶσθε ἀνωφελῆς εἰς τὴν χώραν.

— Καὶ τί ὠφελεῖ ἐκεῖνος τὴν χώραν; ἠρώτησεν ὁ Γασπάρδος; Ἐφευρίσκων ῥόδον; Ἄς με ἀφήσῃ λοιπὸν νὰ ἀπολαμβάνω ἐλευθέρως ἄερα καὶ ἥλιον. Καὶ ἐὰν κάποτε εὐρίσκῃ εἰς τὸν κήπον του μίαν ρίζαν ὀλιγιότερον, ἕνα ἀπόντα καρπὸν, ἄς ἐνθυμηθῆ ὅτι

ὁ Θεὸς ἐπλασε τοὺς κήπους ἄνευ φραγμῶν,
τοὺς ἀγρούς ἄνευ ὀρίων καὶ τὰ δάση ἄνευ
φυλάκων.

(ἔπεται συνέχεια)

ΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΗΣ ΠΑΡΘΕΝΟΥ

Εἶναι νύξ σκιερὰ καὶ αἰθρία
Εἰς τὴν κλίνην ὑπνῶται ἡ πλάσις,
Τοῦ Θεοῦ κ' εἰς τῆς λείας θαλάσσης
Τὰς ἐκτάσεις δεσπός ἡρεμία.

2

Μεσονύκτιον ἤδη σημαίνει
Εἶναι ὥρα, στιγμή μυστηρίων,
Ἡ καρδία ἐν μέσῳ παντοίων
Ἐντυπώσεων ἄγρυπνος μένει.

3

Τὸ γαλήνιον κύμα προσφάει
Τὰς βραχώδεις ξηρὰς παραλίας,
Τελευταίας ἀκτίνας γλυκείας
Ἡ σελήνη νὰ χύνη δὲν παύει.

4

Ἡ Ζεφύρειος αὖρα λιγύπνου
Ἐκ τοῦ πόντου παρήγορος πνέει,
Βαλασμάδεις πνοὰς διαχέει
Βαυκαλίζει ἠδέως τοὺς ὕπνου.

5

Τὸ ἀτμόπλοιο στένον γογγίζει
Ἐκ τῶν στέρνων καπνοῦ ἐξερεῦγον,
Παραλλάσσει τοὺς θράχους καὶ φεῦγον
Εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος ἐγγίζει.

6

Μέλας ὄγκος ὡς γίγας ὑψοῦται,
Ὡς σκιά ζοφερὰ ἀπαισία,
Ἡ ἀπότομος τούτου κ' ἀγρία
Κορυφή εἰς τὰ νέφη ὀρθοῦται.

7

Σκοπιὰ εὐαγῆς καὶ ἀγία
Τῆς ἀγνῆς παναμώμου θρησκείας,
Χωρῆς νέα κοιτίς εὐσεβείας,
Παλαισμάτων ἀκρόπολις θεία.

8

Ἐκεῖ μένει ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ

Ἄτενὲς πρὸς τὸν Πλάστην τὸ ὄμμα
Στὸ κυάνειον πάμφωτον ὄμμα
Τὰ τοῦ Ἄβελ ἀνέρχονται δῶρα.

9

Ἀγλῶμορφος κόρη γλυκεία,
Εὐσεβείας λαμπρὸς μαργαρίτης,
Οὐρανίων λογίων μαγνήτης,
Ἄθωότης χρυσῆ γοητεία,

10

Φέρει σύμπλεγμα ρόδων καὶ ἰων
Στοῦ μετώπου τὸ πάλλευκον στέμμα
Εἰν ἐντρύφημα, καύχημα θέρεμμα
Φωτειῶν μυροδόλων Μαίων.

11

Ἐπὶ αἴγλης ἀυγάζεται θείας
Ἡ αἰθέριος φίλη Παρθένος,
Ἐχει τ' ὄμμα πρὸς τ' ἄνω ἀσμένως
Εὐστραμμένον καὶ γόνυ λατρείας

12

Κάμπτει χύνουσα μύρα δακρῶν
Πρὸ τῆς θέας τοῦ ὄρους ἐκείνου
Ἀποκρύφου ἀκούεται θρήνου
Οἰμωγὴ ἐξ ἐγκάτων μυχιῶν!

13

Πλήττ' ἡρέμα τὸ φλέγον τῆς στῆθος,
Φέρει δάκρυ στὸ αἶθριον ὄμμα,
Καὶ μιλίρρυτον ἔχει τὸ στόμα
Σοβαρὸν τὸ μέλιχιον ἤθος.

14

Ἐν σιγῇ ἡ Παρθένος σταυροῦται
Τὸν Χριστὸν ὡς Μεσίτην καλοῦσα,
Κ' ὡς νυμφίον ἐκ παίδων φιλοῦσα
Εἰς αἰσθήματα νέ' ἀνυψοῦται.

15

Ὡς θυμίαμα εὖσομον πάλιν
Ἡ θρημὴ προσευχῆ ἀναβαίνει,
Σ' τὸν χορὸν τῶν Παρθένων νὰ μένη,
Σ' τοῦ Θεοῦ τὴν Ἁγίαν ἀγκάλην.

16

Τοῦτο εὐχεται σύννοος καὶ μόνη
Ἡ πολύτιμος φίλη Παρθένος,
Πρὸς τὸν Πλάστην τὸ ὄμμα ἀσμένως
Ἄτενῶς κ' εὐσεβῶς προσηλώνει.

Ἐν τῷ Γαλλικῷ Ἀτμοπλοικῷ «Exaine»
τῷ 5) 17 76ρίου 1877.

Ἡ ΔΕΗΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ.

— — —

Εἰς τι μικρὸν δωμάτιον ὑπὸ τὸ φῶς κηρίου
ἔκειτο μία δυστυχῆς βαρέως ἀσθενοῦσα,
Κ' ἡ κόρη τῆς γονυπετῆς ἐμπροσθεν τοῦ Κυρίου
ἔδεετο τὸν Πλάστην μας θερμοπαρακαλοῦσα.

Πρὸ χρόνου τῶν δακρῶν τῆς ἡ κρήνη ἐξηράνθη
καὶ ἡ μορφή τῆς στίγματα βισάντων διετήρει.
Τὸ κάλλος τῆς ὑπέκυψεν ὡς ἄθος κ' ἐμαρῶνθη
καὶ τῆς ζωῆς τὸ θέλγητρον ἡ λύπη τὸ ἀφῆρει.

Πρὸ τῆς εἰκόνας ἴστατο μ' ἐσταυρωμένας χεῖρας
καὶ μὲ τὸ βλέμμα ἀπλανὲς ὡς ἀγάλια τοῦ στόνου,
Τὰ χεῖλη τῆς ἐξέριεγε φωνὴ βραγχινώδης πόνου
πλὴν φεῦ! αὐτὴ δὲν ἔφθανεν εἰς τὸ οὐρανὸν τὰς θύρας.

«Θεέ μου! εὐπλαγχνίσου με, μὴ παίονης τὴν μητέρα
αὐτὴ εἶναι τὸ στήριγμα τὸ μόνον ποῦ μὲ μένει
Μοῦ πῆρες αὐτὴν τὴν χρονιὰ τὸν μαῦρὸν μου πατέρα
καὶ ὀρφανὴ μὲ ἄφρητες ἐμένα τὴν καυμένην.

«Θεέ μου! σὲ παρακαλῶ τοὺς χρόνους ποῦ θὰ ζήσω
δός' τοὺς εἰς τὴν Μητέρα μου νὰ ζήσῃ ἡ καυμένη
Κι' ἐγὼ πολὺ χαρούμενη αὐτὴν τὴν γῆ' ἠ ἀφήσω
δὲν θέλω πλέον τὴν ζωὴν ἡ μαυρὴ ὀρφανευμένην.

«Θεέ μου σὲ ὀρκίζομαι καλογοραῖά νὰ γίνω
ἂν τὴν καλὴν μητέρα μου θέλῃς νὰ ἰατρεύσῃς
Κι' ἐγὼ πολὺ πιστὴ σ' αὐτὸν τὸν ὄρκον μου θὰ μείνω.
ἂν θέλῃς τὴν ταλαίπωρον νὰ μὴ μὲ ὀρφανεύσῃς.....»

«Μητέρα μου τοὺς ὀφθαλμοὺς μὴ θέλῃς νὰ τοὺς κλείσῃς
ἰδέ με... εἰμ' ἡ κόρη σου..... δὲν μ' ἀγαπᾷς μητέρα;
Ὡ μητέρα εἰς τί ἔπταισα καὶ θέλεις νὰ μ' ἀφήσῃς;...
τί θὰ γενῶ ἡ δυστυχῆς χωρὶς καλὴν μητέρα!....»

Πλὴν ὁ σκληρὸς ὁ θάνατος τὴν κόρην δὲν ἀκούει
εἰς μάτην αἱ δεήσεις τῆς αὐτὸς ὄλωσ κωφαίνει
Εἰς μάτην μὲ τοὺς στεναγμοὺς τὴν κεφαλὴν τῆς κρούει
τὸ πνεῦμα ἤδη τῆς μητρὸς στὸν Πλάστην ἀναβαίνει

Ἀπέθανεν ἡ μήτηρ της !... αὐτὴ δὲν τὸ ἐλπίζει
 γελᾷ παρατηρήσατε μὲ γέλωτα φρικώδη
 Τὰ χεῖλη της συστέλλονται... κάτι θὰ ψιθυρίζῃ
 ἔχει τὸ βλέμμα ἀπλανὲς καὶ ἐκφρασιν τρομώδη.

Παράφορος ἐγείρεται μὲ θαλωμένον ὄμμα
 καὶ εἰς τὴν κλίνην τὴν φρικτὴν ἐν βλέμμα μόνον ρίπτει
 Κραυγὴν ἐξάγ' ἀπαίσιον καὶ μετὰ κρότου πίπτει
 Ξημέρωσ' ἡ ἐπαύριον δὲν ἦτο εἰμὴ πτώμα.

Νικοκλῆς Κ. Μακρίδης.

ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΙΣ

Τῷ ἐν Χιζήρ-Καλέ Ἐνδόξῳ Στρατιώτῃ.

Τοῦ Χιζήρ Καλέ τὸ ὕδωρ ἤθελα κι' ἐγὼ νὰ πῖω
 καὶ τὸ εὐλαλον ἀηδόνι ν' ἦτον τρόπος νὰ τοῦδῳ.

Ὅπερ περὶξ τῆς σκηνῆς σου ἔρχεται κάθε πρωτὴ
 καὶ τσοῦὰ τσοῦὰ σοὶ ψάλλει καὶ τσοῦὰ σὲ κελαδεῖ.

Πόσον εὐτυχὴς θὰ ἦμην ἂν μπορούσα καὶ ἐγὼ
 μιμουμένη τ' ἀηδόνι ὡς αὐτὸ νὰ τραγωδῶ.
 Καὶ νὰ λέγω—στρατιῶτα ! σοὶ ἐπεύχομαι ἐκ ψυχῆς
 ἵνα ζήσης μ' εὐθυμίαν εἶσαι ὄντως εὐτυχής.

Βαῖνε πρόσω ! μὴ δειλία !... ὡς ὁ πρῶτος ἀθλητῆς
 ἔπιες τὸ νερὸν θὰ ἦσαι διὰ πάντα νικητής.

Τὰ κανόνια τί ἀξίζουν εἰς τὸ ἔπλον σου ἐμπρὸ
 κτύπα—μπροῦμ !—κι' εὐθύς θὰ πέση
 ὁ ἐχθρὸς ὁ δουλερός

Ὡ ! νὰ ζήσῃ τ' ἀηδόνι τὸ ὁποῖον μὲ χαρὰν
 μέσ τὰ φύλλα του σοὶ ψάλλει μὲ φωνὴν τὴν λυγρὰν

—α Βαῖνε πρόσω στρατιῶτα τροπαιοῦχος ὡς ποθεῖς
 καὶ τὴν φίλην σου πατρίδα νὰ ἴδῃς ἢ ἀξιώθῃς.

Σοφία Ζ. Λαμπίση.

Ο ΝΑΥΤΗΣ.

I.

»Φύσα βορριά μου, φύσιζε καὶ πέρτων τὰ πανιά μου !
 κοντεύει ἡ νύχτα νὰ χαθῇ, γιὰ διὲς τ' ἀστέρια σβύνουν !
 Ἄχ ! φύσιζε καὶ ἡ Μυρτιά στὸ βράχο μὲ προσμένει !
 κι' ἂν δὲν μὲ διῆ' πεθαίνει !

Ἄπονη θάλασσα ἄχ ! γιὰτὶ τὸ κύμα δὲν φουσκώνει ;
 γιὰτὶ κοιμᾶσ' ἀμέριμνη χωρὶς νὰ μὲ λυπᾶσαι ;
 Ξύπνα νερό καὶ ρίξε με μὲ μιᾶς στὸ περιγιάλι
 στὸ λαμπερὸ ἀκρογιάλι !

Δυὸ χρόνια τώρα δεύτερως στὰ ξένα ἔρπατοῦσα
 ἔχω δυὸ χρόνια νὰ τὴν διῶ καὶ νὰ μὲ διῆ' δυὸ χρόνια,
 Κι' ἂν δὲν προσθάσω τὴν νυχτιὰ κι' αὐτὴ νὰ τὴν μιλήσω
 τὸ κύμα θὰ φιλήσω !

Ἄχ ! φύσ' ἀγέρι...—στὸ κουπί τὸ χέριμ' ἀποστένει—
 δὲν θὰ προσθάσω...—μ' ἔγραψε π' ἂν δὲν μὲ διῆ' πεθαίνει !
 Ἄχ ! θάλασσα, λυπήσου με, ἀγρίεψε τὸ κύμα
 γιὰ δόσε με τὸ μνήμα !

»Εἶκοσι χρόνια ἔζησα στὴν ἄγρια ἀγκαλιὰ σου,
 ὀρίσθηκα στὸ κύμα σου λαλῶ μὲ τὴ λαλιὰ σου
 Σὰ μάνα μου σ' ἀγάπησα τώρα καὶ σὺ λυπήσου
 τὸ Ναῦτη τὸ παιδί σου.

II.

Τ' ἀκούει ἡ θάλασσα ! μὲ μιᾶς τὸ κύμα ἀγριεύει !
 φίδια προβάλλουν τὰ νερὰ καὶ μουγκρισμούς τ' ἀγέρι !
 Ἄγριεμένο τὸ νερὸ στὸ πέλαγος ρουσκώνει
 —κύμα μὲ κύμα—θάλασσα μὲ τὸ βοριά μαλόνει !

Βρυφουσκώσαν τὰ πανιά κ' ἡ βάρκα τρεμουλιάζει,
 —ποῦ σὰν δελφίνοι τὸ νερὸ μὲ παραζάλη σχίζει !—
 Φεύγει γλυστρᾶ στὴν πρῶμνητης κ' ὀναύτης τραγουδάει
 τὸ κύμα εὐχαριστάει...

III.

Χαρά σ' εκείνον πού έζησε μέσ' τὰ βαθειά νερά σου,
 πού προσκυνάει, θάλασσα, τὸ κύμα—τὴν λαλιά σου—
 Χαρά σ' εκείνον πού βαστά τῆς βάρκας τὸ τιμόνι
 τοῦ καραβιοῦ πλακόνι !

Εἴκοσι χρόνια τὸ παιδί τοῦ Πέτρου, στὸν ἀφρόν σου
 εἴκοσι χρόνια ὠρσίθηκα, σ' ἀγάπησα σὰν μάνα !
 Μὰ σὰ μητέρα δείχτηκες καὶ σὺ σὰ σωθικό σου,
 σὰ σπλάγγχο σου μ' ἀγάπησες γλυκειά μου παραμάν α

»Τὸ γάλα σου !... ἄς ἔλθουνε ἄς ἔλθουν ἐδῶ πέρα
 ἐκείνοι πού προσκέφαλο πού πάπλωμ' ἀγκαλιάζουν,
 ἀπὸ χρυσάφι πού λευκά σινδόνια τοὺς σκεπάζουν
 νὰ καταλάβουν τὸν κοινὸ τὸν ἄγιο τους πατέρα
 Νὰ καταλάβουνε ψυχὴ πῶς ἔχουνε στὰ στήθια !
 —γιατί θαρροῦνε πῶς κ' αὐτοὶ εἶναι πουλιὰ κ' ὄρνιθια !

Οἱ δύστυχοι !... ἀλλοίμονο ! διαβαίνουνε τὸν κόσμο
 ὀλόχλομοι χωρὶς καρδιά χωρὶς καμινιά ἐλπίδα
 θαρροῦνε πῶς κ' ἡ πρώτη τους κ' ὕστερη κοιτίδα.
 Εἶναι καὶ θᾶνε αἰώνια τὸ χῶμα πού πατοῦνε,
 Τὸ χῶμα ἀπόθε βγήκανε νεκροὶ πού θὰ φιλοῦνε !

»Εδῶ !... γιὰ διές πῶς περπατεῖ, ψυχὴ μου τὸ φεγγαρι
 πῶς τρεμουλιάζουνε γλυκὰ στὰ σύννεφα τ' ἀστέρια...
 Ποιὸς ἔδωκε τέτοια φωτιά στῆς νύχτας τὸ λυχναρί,
 καὶ τέτοιο γλυκοψιθύρο στὰ μυρωμέν' ἀγέρια ;...

»Εγὼ... ἐγὼ πού βύζαξα τῆς θάλασσας τὸ γάλα
 πού εἶδα τὸ Χάρο ἀπ'τὸ βαρκὶ νὰ θέλῃ νὰ μ' ἀρπάξῃ
 Καὶ τῆ γλυκειά μου Παναγιὰ ἐκεῖ νὰ με βαστάξῃ
 ξέρον, ἀστέρι, τὴν φωτιά ἀπ' ὅθεν τὴν ἐφέρνεις
 Καὶ με ποῖο χέρ' ἐπάνω μου στὸν κόσμο τὴν ἐφέρνεις.

IV

Δυὸ ὥρας ἔτο' ἀρμένιζε στὸ πέλαγο ἡ βαρκοῦλα
 μὲ φουσκωμένα τὰ πανιά μὲ τ' ἄριμα γεμάτα,
 Ψυχρὸς βοριάς τὰ ἔδερνε βαριά μὲ παραζάλη
 καὶ τὸ σκαφίδι ἔδιωχνε τὸ κύμα στ' ἀκρογιάλι.

Πέτα διαβάτη τοῦ γιαιλοῦ τῆς θάλασσας δελφίνι,
 γιατί τὸ μάτι τῆς νυχτικῆς σκυμμένο τρεμοσβύνει.

Καὶ ἡ Μυρτιά τὸ ναύτη της προσμένει στ' ἀκρογιάλι
 μ' ὀρθάνοικτη ἀγκάλη.

V.

Χαρά σ' τὴν ναύτικη ζωὴ ! γιὰ διές μὲ τί λαχτάρα
 στὸ περιγιάλι ροβολᾷ καὶ πῶς τὴν ἀγκαλιάζει !...
 Μόνη τῆς νύχτας ἡ σιωπὴ κ' ἡ λαμπερὴ καμάρια
 τοῦ καιμωμένου οὐρανοῦ τὸ σύμπλεγμα κυττάζει !

Σφιγκτὰ σφιγκτὰ στὰ στήθια της ἡ κόρη τὸν βαστάει,
 κόρη καὶ ναύτης σμίγουνε σὲ μιὰ ψυχὴ ἀνάμα
 Στενάζ' αὐτὴ ἡ θάλασσα—τ' ἀγένειο παλλικάρια
 τὴν ὀμιλεῖ μὲ χάρι !

»Αχ ! τῆς ἀγάπης τί γλυκειὰ ἡ γλῶσσα ὁπού εἶναι !
 τὰ χεῖλια, ἐὰν σιωποῦν ἀλλ' αἱ ψυχαὶ μιλοῦνε !
 Πολλάκις μόνη μιὰ ματιὰ καλλίτερα σημαίνει
 ἐκεῖνο πού 'θελαν νὰ ποῦν οἱ λόγοι μαζωμένοι.

Φεγγάρι ἀστέρια σύννεφα ἀνάμεσά των στέκουν
 βλέπουν μὲ ζούλια στὴν καρδιά τ' ἐρωτικό ζευγάρι
 Ποῦ μὲ τὰ μάτια ὀμιλεῖ, καὶ οἱ λυγμοὶ τὸ πνίγουν.
 πού κελαῖδᾷ μὲ χάρι !...

»Αχ ! τί βαθὺ μυστήριο καρδιαῖς ἐρωτευμένους !...
 »Ὅλα τὰ πεῦκα ταῖς τηροῦν μὲ δακρυσμένα μάτια,
 »Ἡ θάλασσα ταῖς σέβεται, τοῦ λειβαδιοῦ οἱ κρίνοι
 τοὺς δίδουνε στεφάνια

Γ. Α.

ΑΠΑΘΕΙΑ

Ἔως πότε Ἐνδυμίων;
ἔως πότε θά ὑπνώττης;
Τῆς πιστῆς σου ἐρωμένης
ἐμαράνθη ἡ νεότης.

Μήπως τὴν γλυκεῖαν αὖραν
καὶ τὰ μύρα τῶν ἀνθέων
εἰς τὸν νυδιμόν σου ὕπνον
ἐμεθύσθης ἀναπνέων;

Ἦ εἰς ἔκστασιν τὸ ἄσμα
σ' ἔφερε τῆς ἀηδόνος
καὶ δὲν θλίβει τὴν ψυχὴν σου
τῆς φιλάττης σου ὁ στόνος;

Ἔως πότε Ἐνδυμίων;
ἔως πότε θά ὑπνώττης;
Ζητεῖ παῦσιν ἡ πιστὴ σου
ἐρωμένη τῶν δεινῶν τῆς.

Τὴν μορφὴν σου ἅμα εἶδεν
τὴν γλυκεῖαν καὶ τὸ κάλλος
Ἰφροδρῶ ἔρωτος ἠγέρθη
εἰς τὰ στήθη τῆς ὁ σάλας.

καὶ ἡ τάλαινα θά φέρη
πάντοτε τὴν ἀλγυθόνα
ἔχουσα τὰ δάκρυά τῆς
ὡς παρηγορίαν μόνα.

Ἔως πότε Ἐνδυμίων;
ἔως πότε θά ὑπνώττης;
Ἀπωλέσθη τῆς πιστῆς σου
ἐρωμένης ἡ φαιδρότης

Μία μετὰ τοῦ Ταντάλου
μία τύχη σὰς συνδέει
καὶ ἐκείνον μὲν ἡ δίψα
σὰς δὲ ἔρωσ κατακαίει

Μάτην ἐκ τοῦ ὄρους ἄρα
μάτην θέλει καταβαίνει

Κατηρῆς, ὠχρὰ ὡς φάσμα
ἡ ὠραία ἐρωμένη;

Ἄν ποτὲ πλὴν ἐν τῆς δάκρυ
εἰς τὰς παρειάς σου πύση
Στὸν ἀτέρμονά σου ὕπνον
τέρμα πάραυτα θά θέσῃ

Ἔως πότε θά ὑπνώττης;
ἔπως πότε Ἐνδυμίων;
Τῆς ὑπάρξουσ σου πότε
θά πρέξῃς τὸ σημεῖον;

A. M.

ΑΙΝΙΓΜΑ

Ἐνθὸν τῆς κλεινῆς Ἡπειροῦ
ἀεναῶς διαμένω
καὶ σ' τὸν ἄπειρον αἰθέρα
ἄνευ κόπου ἀναβαίνω.
Κάποτε σ' τὴν Θράκην εἶμαι,
κάποτε σ' τὴν Γερμανίαν
καὶ σ' τὴν Ρώμην τῶν ἀρχαίων
μεταβαίνω μ' εὐκολίαν.

Ἄστατος ποτὲ δὲν εἶμαι
δὲν φιλῶ τὴν κολακείαν,
Ἄλλ' ὡς τὸν λαίμον χωμένους
εἶμαι σ' τὴν φιλαργυρίαν.
Σ' τὰς θαλάσσας δὲν μ' εὐρίσκεῖς
εἰς τὰ ὕδατα οὐδόλως
εἰς τὸ ὕδωρ ὅμως πάλιν
ρίπτομαι πολὺ εὐκ' ἴως.

Αἱ οἰκίαι μὲ διώκου
μ' ἀπαντᾷς πλὴν εἰς τὰς θύρας
καὶ ὡς σύντροφόν των μ' ἔχουν
ἡ σκληρότης καὶ τὸ γῆρας.
Μὴ ζητῆς μακράν σου φίλε
εἰς τὴν ρίνα σου ἰδέ με
κ' εἰς τὴν χεῖρα σου μὲ ἔχεις
μὴ μὲ σφίγγῃς ἄφρσέ με.

N. K. Μακρίδης.

Λύσις

τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ φυλλαδίῳ αἰνίγματος
Πᾶν, δῶρα, ὦρα, Πανδῶρα